

ZSÓKA NÉNI KINCSESTÁRA

**Szerkesztette
Márton Jánosné**

ELŐSZÓ

Hogyan született ez a kis kötet? Zsókatól „Zsóka néniig” vezet az útja, és talán még nincs vége...

16–17 éves koromtól gyűjtöm azt a fajta „kincset”, amely mindig is élni segített, nemcsak nekem, hanem mindenkinek, aki belekóstolt és kért belőle.

Ez az idézetgyűjtemény eredetileg egy ajándékba kapott, tiszta lapokból álló, alighanem naplónak szánt, szerény ünneplőköntösbe, kötetbe öltöztetett füzetbe került. Akitől kaptam (Bohus Magdi), azonban már akkor tudta, hogy ajándéka milyen célt fog szolgálni – ezért is adta. Fokozatosan, rendszertelenül-szerkesztetlenül, az olvasás sorrendjében – írtam bele azokat a gondolatokat (teljesen különböző műfajúakat), amelyekről úgy éreztem, nem engedhetem el őket, hátralévő életemben még szükségem lesz rájuk, és mindig is úgy tudtam igazán megtanulni valamit, ha leírtam. Még diák koromban, „Zsókaként” tanultam latin órán azt a szállóigét:

Verba volant, scripta manent”

(A szó elszáll, az írás megmarad)

Már javában „Zsóka néni” voltam, egyszer, ki tudja, miért éppen akkor, váratlanul az jutott eszembe, beviszem ezt a füzetet az egyik osztályba nyelvtan órára, és a mondatelemzéseket ezeken a példákon fogjuk gyakorolni. Talán a grammatikai tudáson kívül – miközben ők is leírják – a gondolatok gazdagsága is eljut hozzájuk.

Hát így kezdődött! És felejthetetlen a folytatás. Ezek a gondolatok elvárásolták az osztályt. Annyi idős diákok ültek ott, mint amennyi én voltam, amikor a hatalmukba kerítettek ezek a mondatok. Kérés nélkül külön füzetet nyitottak számukra, megtanulták őket, és óráról órára szinte kikövetelték az újabb és újabb idézeteket.

A következő lépés ugyancsak csodaszámba ment számomra. Egyik tanítási nap szünetében egy negyedikes fiú (Zsofka Zsolt) kopogtatott a tanári ajtaján, és engem keresett. Nem ismertem, abban az osztályban nem tanítottam. Kedves udvariassággal bemutatkozott, és rögtön a tárgyra tért. Egy másik osztály tanulójától hallotta hírét az én idézetgyűjteményemnek, az általuk leírtakat el is olvasta, le is másolta, és otthon megmutatta őket az édesanyjának, aki azonnal úgy érezte, hogy „kincset” tart kezében. Arra kért, adjam kölcsön neki az egész (akkor már régen teljes könyvvé duzzadt) füzetet, és ő hat példányban legépele,

így mindenki jól jár: nekik is jut egy példány, a többivel megajándékozhatok másokat.

Bevallom, nehezen álltam kötélnek. Bár minden okom megvolt az öröme és a bizalomra, nem tudtam szabadulni egy régi emléktől; még diákkoromban az első ilyen teleírt füzetemet kölcsönkérte valaki, és soha nem kaptam vissza. Mondanom se kell, hogy ezt a hiányt nem tudtam pótolni soha.

Az első kedves kérésnek még nem engedtem. Kézzel írott, egyetlen példányból álló füzetemet 1-2 óráig úgy adtam csak kölcsön, hogy tanítás után a tanári mellett lévő tanteremben Zsolt kedvére válogathat és másolhat belőle, de az iskolából nem viheti ki, minden délután, mielőtt hazamegy, nekem visszaadja.

Néhány ilyen nap után aztán megtört a jég, nem tudtam többé nemet mondani. Úgy éreztem, hogy ez a „kincs” nemcsak az enyém, utat tör magának, és most nem kell attól félnem, hogy elvesz... ellenkezőleg, megsokszorozódik. Így is történt. A kézzel írt lapok tartalma 120 gépelt oldalt töltött meg tökéletesen olvashatóan; az édesanya munkáját gondos szeretettel végezte, megteremtette a lehetőségét annak, hogy bárki, aki olvasta és igényli ezeket a gondolatokat, szemezgethessen belőlük, lemásolhassa őket, gazdagodjék általuk, és sokszor talán menedéket is találjon egyiknél-másiknál.

Visszatérve legelső mondatomhoz; hogyan született meg ez a kis kötet? Még két fontos lépést nem említettem. Egyszer egy kedves régi kollégámnak, Tóth Istvánnak – akivel előző iskolámban tanítottam együtt, kölcsönadtam elolvasásra a legépelt 120 oldal egyikét, és ő fekete kemény borítóba kötve adta vissza. Ezen arany betűkkel ez állt: „Zsóka néni kincsestára”.

Innen a kötet címe, ez lett, és ez maradt.

A második lépés, hogy Zsóka néni kincsestára igazi könyv alakjában is megjelenik (néhány példányban) már másik, később megismert kollégámnak, Huszerl Józsefnek köszönhető, aki hosszú évtizedek tapasztalata alapján legjobb barátommá „lépett elő”.

Köszönet e „lépésekért” mindkettőnek.

A góthai városház fölirata

„Ahol a polgármester méri a bort,
a mészáros a tanácsban ül, a pék
fontolja a kenyeret, ott nagy baj van
a község körül.”

A lipcsei toronyórán

„A halál bizonyos, csak az órája bizonytalan.”

A Moulin Rouge c. regényből

„Ne várj addig a nevetéssel, amíg boldog leszel, mert meghalsz anélkül, hogy neveltél volna.”

Abraham a Santa Clara

„Ádám ette a gyümölcsöt, s minket
lel tőle a hideg.”

Ady Endre

„Néhányszor bennünk fénylik az Isten,
Másszor meg bennünk ködlik a semmi.”

Igen: élni, míg élünk, –

Igen: ez a szabály –

De mit csináljunk az életünkkel,

– Ha fáj?

Kocsiút az éjszakában

Milyen csonka ma a Hold,

Az éj milyen sivatag, néma,

Milyen szomorú vagyok én ma,

Milyen csonka ma a Hold.

Minden Egész eltörött,
Minden láng csak részekben lobban,
Minden szerelem darabokban,
Minden Egész eltörött.
Fut velem egy rossz szekér,
Utána, mintha jajszó szállna,
Félig mély csönd és félig lárma,
Fut velem egy rossz szekér.

Aesopus

„A szenvedések tanulságok.”

Anaxagorasz

„A dolgok éppenséggel nem egyszerűek, s a bonyolultságot nem mindig oldja meg, ha átvágjuk a csomót.”

„Az ellentmondások világában élünk, s ezek az ellentmondások éppoly nyilvánvalóak emberi viszonylatokban, mint amennyire az égitestek mozgásában és helyzetében is azok. Mi, görög filozófusok azonban megfogalmaztunk egy hipotézist (az emberiség legvakmerőbb feltevését talán,) azt, hogy valamennyi ellentmondás egy általános érvényű törvénynek van alávetve, és végül is minden ellentmondás valaha majd megmagyarázhatóan bizonyul.”

„Ne feledjük, hogy a látszat nem az igazság. Ami szemünk előtt van, pusztán a láthatatlannak megjelenő képe. Első benyomásunk, érzékeink minden segítség nélkül a maguk természetességében gyenge alap ahhoz, hogy elbíráljuk, mi az igaz. S ez mégsem azt jelenti, hogy a z igazság elérhetetlen számunkra.”

Ancsel É.

„Az elidegenedés mélypontja a részvét kihalása.”

gr. Andrássy Gyula

„A politikai pártok hasonlítanak a mágneshez: van egy oldaluk, amely vonz, és egy, mely eltaszít.”

angol közmondás

„Ha valaki szükségben is barátod,
akkor igazi barátod.”

angol politikus

„Az az ember, aki jól tud igazgatni
egy majort, képes volna kormányozni
az indiai császárságot is.”

Antoine de, Saint-Exupery

A kis herceg

„Az ember csak a szívével lát jól. A lényeges a
szemnek láthatatlan.”

Áprily Lajos

„Két kis szócaska, könnyű, lenge.
Mintha súlyuk nem is lenne
Mindörökre – sohasem.”

Ködös évszak előtt

Most gyűjtsd a fényt. Magas hegyekre menj,
Ahol kékebb és ragyogóbb a menny.

A lelkedet csűr – szélességre tárd
és kéve – számra szedd a napsugárt.

Azt is, amit a nap búcsúzva ont,
ha arany küllőt vet a horizont,

s ott is, hol késő délutánokon
még megragyog fémsárga lombokon.

Sietni kell. Egy nap leszáll a köd
és szűkre fogja szemhatár – köröd.

S egy éj is jön, mely csillagfényt sem ad,

s évmilliókig nem lesz sugarad.

Találkozásom Farkas Gabriellel

„Olyan mindegy, melyik kapun
suhanunk át a végtelenbe.”

Régi lány

Familiád öregje lettél,
a száguldó időn csodálkozsz,
De régi lánnyal, kit szeretted,
ne találkozz, jaj, ne találkozz!

Szeptemberi fák

Bükkök smaragd színét erezve fent
Az első pár vörös folt megjelent.

Állunk. Kezedben késő kék virág,
Azt mondod: Ősz. Az első őszi fák.

Én azt mondom: Vér. Vérfoltos vadon,
Elhullt a Nyár a nagy vadászaton.

Amerre vitte buggyanó sebét,
Bíboros vére freccsent szertesét.

Ahol a nyom – vesztő bozóthoz ért,
hogyan tékozolta, nézd, a drága vért.

S míg vérnyomán vad szél-kopó csahol,
hörögve összeroskad valahol.

arab közmondás

„A ritka látogatás izmosítja a
barátságot.”

arab mondás

„A hallgatás fáján csüng gyümölcse:
a békeség.”

„Ha titkom elhallgatom, a rabom: ha
kicsúszik a számból, én leszek
rabjává.”

Aragon

„Ki tudja, hol kezdődik a jelen,
Ki tudja, hol ér véget a múlt.”

Arany János

„Nincsen olyan puszta ínség,
Hogy magának benne
A halandó egy tenyéryi
Zöld virányt ne lelne;
És ha ezt a szél behordta
Sivatag fővényel:
Megsiratja... de tovább megy
Örökös reménnyel.”

Enyhülés

Kél és száll a szív viharja
Mint a tenger vésze;
Fájdalom a boldogságnak
Egyik alkatrésze;
Az örömnök levegőjét
Megtisztítja bánat,
A kizajlott búfelhőkön
Szép szivárvány támad

Tegnap a remény is eltört,
Az utolsó árboc,
Csupán a kétség kötött egy
Gyarló deszka-szálhoz:
Ma fölöttem és alattam
Ég és tenger sima;
Zöld ligetnek lombja bókol
Felém, mintegy híva –

Nem törik a szenvedő szív
Oly könnyen darabbá,
Csak ellágyul, s az öröme
Lesz fogékonyabbá;
Mint egy lankadt földművesnek
Pihenő tanyája:
Kész boldogság lesz neki a
Szenvedés hiánya

Nincsen olyan puszta ínség
Hogy magának benne
A halandó egy tenyéryi
Zöld virányt ne lelne;
És ha ezt a szél behordta
Sivatag fővényel:
Megsiratja... de tovább megy
Örökös reménnyel. –

Sivatagja életemnek!
Van pihenő rajtad;
Vészes hullám szív – hajómat
Nem szünetlen hajtod;
Ha nehéz bú és nehéz gond
Rossz napokat szerze:
Kárpótolja a nyugalom
Enyhületes perce.

Arisztotelesz*Politika*

„A kezdet az egésznek a fele.”

Babits Mihály

„A betű varázsa nem apad ki a legnagyobb kétségbeesésben sem.”

Ádáz kutyám

Ádáz kutyám, itt heversz mellettem.
Amióta a gazdád én lettem,
ez a hely a legjobb hely tenéked:
nem érhet itt semmi baj se téged.
Rajtam csügg a szemed, hív imádás
együgyű szálán csügg, boldog Ádáz.

Mert boldog, ki jámborul heverhet
valami nagy, jó hatalom mellett.
S te jámbor vagy, bár olykor asszonykád
bosszújára megrablod a konyhát
s csirkét hajszolsz vadul a salátás
ágyakon át: jámbor, noha – Ádáz.

Elcsavarogsz néha messze innen,
el is tévedsz kóbor hegyeinkben;
avagy titkos kalandjaid vannak.
Ág tép, gonosz ebek rádrohannak,
zápor is lep, szőröd-bőröd átáz:
ázva tépve jössz vissza, kis Ádáz.

Visszajössz, mert ugyan hova mennél?
Hol lehetne egyéb helyed ennél?
Szimatokból ezer láthatatlan
ösvény vezet téged mindenhol
hívebben, mint bennünket a látás:
minden ösvény ide vezet Ádáz!

Tudod, hogy itt valaki hatalmas
gondol veled, büntet és irgalmaz,
gyötör olykor, simogat vagy játszik,
hol apádnak, hol kíznódnak látszik,
de te bízol benne. Bölcs belátás,
bízni abban, Kit nem értünk, Ádáz.

Óh, bár ahogy te pihensz lábamnál,
bizalommal tudnék én is Annál
megpihenni, aki velem játszik,
hol apámnak, hol kínzómnak látszik,
égi gazda, bosszú, megbocsátás,
s úgy nem értem, mint te engem, Ádáz!

A második ének

„Megmondom a titkát, édesem, a dalnak.
Önmagát hallgatja, aki dalra hallgat.
Mindenik embernek a lelkében dal van,
és a saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépnek.”

Az elbocsátott vad

Nem hiszek az Elrendelésben,
mert van szívemben akarat,
s tán ha kezem másképp legyintem,
a világ másfelé halad.
mégis érzem, valaki néz rám,
visz, őriz, ezer baj között,
de nem hagy nyugtot, bajt idéz rám,
mihelyt gögömben renyhülök.

Ez a valaki tán az Isten
Akitől bújni hasztalan.
Nem hiszek az Elrendelésben,
De van egy erős, ős uram.
Már gyermekül vermébe ejtett
s mint bölcs vadász gyenge vadat,
elbocsátott, de nem felejtett:
szabadon sem vagyok szabad.

Ily vadra régi hercegeknek
szokásuk volt, mondják, jelet,
aranyos nyakörvet verettek,
hogy mindég ráismerjenek.
Így hordom én is titkos örvét
annak, aki e rengeteg
ölében elfogott, de önként
újából elveszni engedett.

Azóta bolygok a viharban
vadmódra – de az ő jele,
erejének bélyege rajtam,
hogy ne nyughassam nélküle,
s mint szétcibált bogáncs, amelyen
a szivárvány lába pihen,
illattal telik; úgy beteljen
sóvárgással bogáncs szívem.

Nem hiszek az Elrendelésben,
mert szabad vagyok: oly szabad,
mint a bolond bogáncs a szélben
vagy vad bozót között a vad,
„Vezessen Hozzád a szabadság!”
így kérem olykor, aki vár,
mert nem annak kell az imádság,
Ki Istent megtalálta már.

Naiv ballada

„Koldus vagyok én, de ha meghalok,
mégis e világ lesz szegény.”

Bacon, Vezulámi

„Barátok nélkül vadon a föld.”

„A felületes filozófia elvezet Istentől,
a mélyebb visszavezet hozzá.”

Bálint György

„Az életünket nem éljük, az életünk történik velünk.”

Ballon, Caecilius

„Óvakodj attól, hogy más bajától örömed támadjon!”

Barke

„Az idejénvaló és előrelátó félelem
a biztonság alapja.”

Battame, Phillis

Orvosok

„Nem az a fontos, hogy mit él át az ember,
hanem az, hogy hogyan éli át.”

Baudelaire

„Azokról beszélek, akik lázasan keresték létük törvényeinek a titkát, akik a végtelenséget óhajtották, és akiknek az elfojtott érzelmei az italban és a mindent szabadban kényszerülnek keresni a borzasztó felszabadulást. Imádkozzatok értük!”

Benjámín L

Miért siratni?

Miért siratni, azt ami volt
és miért azt, ami nem lesz?

Minden nap megszületünk,
minden új munkánk, szavunk az utolsó.

Nem félem a törvényt. Megvirrad-é
holnapra is? – nekem csak az a gondom,
hogy mára kiszabott dolgomat megtegyem még,
Azt a szót még kimondjam;
azután hadd jöjjön a kígyó.

Berzsenyi Dániel

„Jaj, hova tűntek az éveim, életem?
Valóság volt, vagy álom, ami történt velem?
Amit igaznak hittem, nem is létezett
Úgy látszik, hogy álmodtam, s nem tudtam, mit teszek.”

„Rendeltetésünk nem magányos élet,
S örök komolyság és elmélkedés,
hanem barátság és társalkodás.”

„...egyedül a filozófia adja azt az aegist, amely mind a sors csapásai, mind az emberek gonoszságai ellen fedez bennünket.”

„Ha van mit ennünk, innunk és szeretnünk,
Ha józan elménk, s testünk nem beteg,
Kívánhatunk-e s lelhetünk-e több jót,
S adhatnak-é mást a Királyi kincsek?”

„Mikor az ember legnagyobb akar lenni, akkor érzi leginkább semmisségét, s mikor legmagasabbra emelkedik, akkor látja a szédítő mélységet.”

„Minden órának leszakaszd virágít.
A jövődönnek sivatag homályit
Bízd az Istenség vezető kezére,
S élj az idővel.”

Biblia

„KérjeteK és megadatik nektek, keresséteK
és megtaláljátok; zörgesseteK és megnyittatik nékteK.”

Bölcsesség könyve

„Övezzük fejünket rózsákkal, míg
el nem hervadnak.”

Jakab apostol levele

„Boldog ember az, aki kísértést
szenved, mert minekutána megpróbáltatik,
elvérszi az életnek koronáját, melyet ígért
az Úr az őt szeretőknek.”

Szent Jakab apostol levelei

„A hit, ha cselekedetei nincsenek,
magában véve holt.”

Zsoltárok

„Aki örömmel vet, örömmel fog aratni.”

Szent Máté evang.

„A gyümölcsről esmértetik meg a fa.”

Zsoltárok könyve

„Mert aki hisz, olyan, mint a
folyóvizek mellé plántált termő fa,
amely az ő gyümölcsét megadja ideje-
korán, és amelynek levele meg nem
hervad; és minden cselekedete jó
szerencsés lészen.”

Bismarck

„Az uralkodó hűsége létrehozza
és megtartja alattvalói hűségét.”

Blake, William

A tigris (Szabó Lőrinc)

Tigris! Tigris! éjszakánk
erdejében sárga láng,
mely örök kéz szabta rád
rettentő szimetriád?

Milyen katlan, mily egek
mélyén gyúlt ki a szemed?
Szárnyra mily harc hőse kelt,
ki e tűzhöz nyúlni mert?

Milyen volt és mily művész
fonta szíved izmait? És
mikor elsőt vert szíved,
milyen kar s láb bírt veled?

Milyen pöröly? mily vasak?
Mily kohóban forrt agyad?
Mily üllőre mily marok
törte gyilkos terrorod?

S amikor befejezett,
mosolygott rád a mestered?
Te voltál, amire várt?
Aki a Bárányt, az csinált?

Tigris! Tigris! éjszakánk
erdejében sárga láng,
mely örök kéz szabta rád
rettentő szimetriád?

Bodenstett

„Érd be a rózsá édes illatával;
nem kell letörnöd; így tövise sem szúr meg.”

Bóka

„Csak az az ítélet hiteles, amely valamiképp
ránk is vonatkozik, amelyet adott esetben
önmagunk felett is kimondanánk.”

Bourget: La Mort

„Ha van boldog, ha van, akit irigylek én,
Az olyan az, ki él, s nem töpreng életén,
Ki hagyja, hogy a sors letépjen napot, órát
– Mint engedi a fa, hogy a szelek leszórják
És messze elvigyék megsárgult levelit. –
S nem sóhajt: minden év és nap, mely letelik,
Közelb s közelb viszi a perchez, melyben végképp
Eloszlik, mint az árny, elfoszlik, mint a léggép!”

Buffon

„A stílus maga az ember.”

Busch, Wilk

„Mindenkinek vannak ostoba gondolatai; ám az okos elhallgatja azokat.”

Caesar

„Az emberek szívesen elhiszik azt, amire vágnak.”

Camus

„Az öröm a fájdalom elmúlása.”

Carlyle

„Boldog az, aki fölismerte a hivatását;
ne is kívánjon egyéb boldogságot.”

Cato

„Az irodalomnak keserű a gyökere, édes a gyümölcse.”

„Fecsegők ellen ne küzdj szavakkal: mindenkinek megadatott a beszéd, a lélek bölcsessége keveseknek.”

„Ha valaki dicsér, légy önmagad bírója, s ne higgy el többet másoknak, mint magadnak.”

„Ne becsüld le a gyenge test képességeit: akiktől a természet megtagadta az erőt, az tehetségével érvényesül.”

gróf Cavour

„Ostromállapottal minden számár kormányozhat.”

Chamberlain

„A teljesen megszabályozott állam jeles dolog,
nagy dolgot jelent az emberiségnek. Csak egy
a baja: senki sem akarna benne élni.”

Cicero

„A bölcsek a halált mindig felkészülten, a bátrak gyakorta éppen örömmel fogadták.”

„A bajok közül válaszd a legkisebbeket.”

„A balszerencsét nem siratni kell, hanem legyőzni.”

„A filozófusok legnagyobb szégyenének tartom, hogy életmódjuk tanaikkal furcsa ellentmondásban van.”

„A hazug embernek akkor sem szoktunk hinni, ha igazat mond.”

„A jó bíró számára többet érnek az érvek, mint a tanúk.”

„A jó pásztornak nem az a dolga, hogy a nyáját megnyúzza, hanem, hogy megnyírja.”

„A kegyetlent nem indítják meg a könnyek, csak gyönyörködtetik.”

„A küzdelmek megszokása könnyebbé teszi a szenvedések elviselését.”

„A legkellemesebb a helyesen élt élet tudata és a sok jó tett emléke.”

„A megszokás mintegy második természetünké válik.”

„A rövid életkor is elég hosszú a jó és tisztességes élethez.”

„Akinak fáj valami, az nem felejt.”

„Az álom a halál képmása.”

„Az igazság alapja a becsület.”

„Az irodalmi tanulmányok fejlesztik az ifjúságot, örömet szereznek az öregeknek, a jósorsot felékesítik, balsorsban menedéket és vigaszt nyújtanak.”

„Az istenek nem tudnak és nem is akarnak segíteni rajtunk.”

„Bizonytalan helyzetben dől el, ki a biztos barát.”

„Eltérő hajlamok eltérő törekvésekre vezetnek.”

„Hamar megöregszel, ha sokáig akarsz öreg lenni.”

„Inkább kedvelem az okos dadogót, mint az ostoba fecsegőt.”

„Jellemző az ostobaságra: mások hibáit észrevenni, a magáét elfeledni.”

„Midőn a kor és a szükség megköveteli, kézzel kell harcolni, és a halált kell választani a rabszolgasággal és becstelenséggel szemben.”

„Sötétben tündöklőbb a fény.”

„Szemtelen az, aki a szívességért nem hálát vár, hanem fizetséget.”

Curie, Mme.

„Az élet egyikünk számára sem könnyű. De nincs semmi baj, ha az embernek van kitartása, s főleg önbizalma. Hinnünk kell, hogy tehetségesek vagyunk valamiben, és ezt a valamit bármi áron is el kell érünk.”

Corpus Iuris Civilis

A római jog első kodifikált gyűjteménye

„Kétes esetben állj a vádlott mellé!”

Curtius Eufus

„A kétségbeesés kiváló serkentő a tisztességes halálra.”

Curtius Rufus, Quintus

„A halál elkerüli azt, aki megveti, de üldöz mindenegyres gyávát.”

Csehov

„Az ember legyen mindenben szép: arcban, lélekben, gondolatban, ruhában.”

„Nem az új vagy a régi forma a fontos, hanem az, hogy írjon az ember, ne törődjön semmiféle formával, csak írjon, ha lelkéből kikívánkozik az írivaló.”

Csernisevszkij

„Ha az egyik fél nem szereti a másikat, nincs is joga a másakra.”

„Ha egyszer magunk jövünk rá valamilyen igazságra, akkor nem sokáig küzdhetünk ellene.”

„Minden erős szenvedélynek az a természete: minél tovább tart, annál inkább erősödik.”

Dante

„Nincs fájdalmasabb, mint balsorsban visszaemlékeznünk boldog időkre.”

Deák Ferenc

„Órizkedjél a gúny és elmésség kétélű fegyverével érzékenyen sérteni másokat; a biztató kacagás, mely elmésségedet kíséri, hamar elhangzik, de az érzékenyen sértettnek kebelében visszamarad a keserűség, s hiúságod pillanatnyi diadalát másnak fájdalmán s elvesztett szeretet árán vásárolhatod meg.”

Descartes

„A kétely a bölcsesség kezdete.”

Devecseri G. ford.

„Van sírnivaló a dolgok felett.”

De Quincey, Thomas

„A lélek számára nincs feledés. Ezer esemény bocsáthat fátyolt jelen öntudatunk és lelkünk titkos rovásírása közé; lehet hogy ezt a fátyolt föllebbenthetik hasonló események. Annyi bizonyos, hogy akár le vannak fátyolozva, akár le vannak leplezve: ezek a rovások megmaradnak örökre; egészen úgy, amint a csillagok látszólag eltűnnek a napvilágnál, de mindnyájan tudjuk, hogy ez a világosság csak rájuk húzott fátyol, s csak várják, hogy ezt a fátyolt ismét föllebbentse az alkonyat.”

Dsida Jenő: sírverse Kolozsváron

Megtettem mindent, amit megtehettem,
Kinek tartoztam, mindent megfizettem.
Elengedem mindenki tartozását,
Felejtsd el arcom romló földi mását.

Eastman, George

mielőtt 77 éves korában agyonlőtte magát
„Barátaimnak: Befejeztem a művemet.
Miért várjak?”

Egy régi német óra talapzatának felirata

Ne dicsérd napodat, míg nem lett este!
És estédet, mielőtt éjjé vált,
Ne szólj az éjszakáról, míg a reggel
Ködűző színeivel fel nem szállt!
Hallgass és várd meg, mivel jött a nap,
Jó sorssal jön-e, segít-e vagy rest-e,
Ne átkozzad, míg a fényeiből tart
És ne dicsérd, amíg csak nem lett este!

Egy XIV. szd.-i ónémet ima

„ISTENEM,
adj erőt, hogy ami változtatható, megváltoztassam;
nyugalmat, hogy ami változtathatatlan, abba beletörődjem;
és okosságot, hogy felismerjem a kettő közötti különbséget.”

Einstein, A.

„Az a mélységes átérzéssel összekötött meggyőződéselem egy felsőbb Ész létezéséről, amely a tapasztalati világban megnyilvánul, jelenti nálam az Isten fogalmát.”

Hogyan látom a világot?

„A múlt gonosz kétéltű. érzékeink számára egyszer s mindenkorra elveszett és holt, jelenléte és elpusztíthatatlansága azonban szívósan kitart az emlékezetünkben.”

„Határtalanul kiváló értelem az, aki a felfoghatatlan világegyetemben kinyilatkoztatja magát. A kutató vallásossága a természet törvényszerűsége harmóniájának elragadtatott csodálatában rejlik, amely harmóniában annyi megfontolt értelem nyilatkozik meg, hogy emellett az emberi gondolkodás és elrendeltség értelme csak jelentéktelen visszatükröződés.”

„Mélységesen meg vagyok arról győződve, hogy a legtökéletesebb Értelem nyilatkozik meg a tapasztalatilag érzékelhető világ jelenségeiben. Ezt értem én az Isten fogalma alatt.”

Emerson

„A barátság két alkotó eleme: az őszinte igazság és a gyöngédség.”

„A bölcs, aki nem akar részt venni a közügyekben, azt a büntetést szenved el, hogy gonoszok és ostobák kormányzata alatt kénytelen élni.”

„A dolgok, amelyek igazán neked vannak szánva, feléd gravitálnak.”

„A jó tett azonnal nemesi rangra emel.”

„A nemes lélek és az egyszerű lélek hamar megértik egymást.”

„A szónok legmagasabb emelvénye erkölcsi meggyőződése.”

„Az egésznek a felfogására a szem jobb műszer, mint a messzelátó s nagyító üvegek.”

„Az élet meglepetések sorozata és nem volna érdemes élni, ha nem az volna.”

„Az élet olyan leckék sora, amelyeket át kell élnünk, hogy megérthessük.”

„Az utazás a bolondok paradicsoma. Pedig már első utazásaink is fölfedik előttünk, mily közömbösek a helyek. Odahaza arról álmodom, hogy Nápoly, Róma belém oltja majd a szépséget és elveszejteti velem szomorúságomat. Fogom az útizsákomat, megölelem barátaimat, tengerre szálllok; azután egy szép

napon fölébredek Nápolyban, és íme itt ül az ágyam felén a komor valóság, az irgalmatlanul „ugyanaz” a bús – magam, amely elől menekülni akartam. Fölkeresem a Vatikánt, a palotákat, szenvelgem, mintha nagy látományok és ihletek oltódtak volna belém, pedig egyáltalában nem fogantak meg bennem. Keblem óriása velem megy, bárhova megyek.”

„Barátokat csak úgy lehet szerezni,
ha az ember maga is barát.”

„Egy jó szimbólum a legjobb érv;
olyan misszionárius, aki ezreket
megtérít.”

„Ha föl akarsz emelni, magasabban kell
állnod nálamnál.”

„Ha rokon a lelkünk, kell,
hogyan összetalálkozzunk.”

„Jellemnek, szellemnek megvan a maga
mágneses ereje.”

„Jobb, ha csalán vagy barátod oldalán,
semmint merő visszhang.”

„Minden energia ragadós; ha alkotni
látunk, mi is hozzáfogunk az alkotáshoz.”

„Úgy vagyok a barátaimmal, mint a könyveimmel; jó tudnom, hol találom őket,
de ritkán használom fel őket.”

„Vállald a munkát, melyre bensőd
formálva van!”

Eötvös József

„Aki akarni tud, az úgyszólván tud mindent, mi a praktikus életben szükséges.”

„Ki a gyermek képzelőtehetségére hat,
az egész valójának irányt ad.”

„Míg az, ki csak eszméknél él, soha egészen boldogtalan nem lehet, mert a síron túl is maradnak reményei: az önös mindig egészen azzá válik, mihelyt személyes reményeit eltűnni látja.”

Gondolatok

„Aki teljes bizodalommal imádkozni tud, az a legfőbb boldogságot, melyre képesek vagyunk, már elérte, mert a világ minden hatalma, élvezete és dicsősége, mi azon meggyőződéshez képest, hogy egy határtalan jóságú és hatalmú lénynek közvetlen gondviselése alatt állunk?”

„Haszontalan dolog az élet, ha azt magunk hasznossá tenni nem iparkodunk.”

„Pascal mondja: élvezet a vihartól hányt sajkán ülni, ha tudjuk, hogy az elveszni nem fog; – s nem ilyen-e annak élete, ki vészek között teljes bizodalommal emeli tekintetét ég felé? Ki a gondviselésben nem kételkedik, az előtt minden egyéb kétely elveszti kínzó fontosságát.”

„A vas maga sem állhat ellen az időnek, s ilyen az ember. Ha munkára használják, elkopik, ha a földön hever, a rozsdá emészti meg. Miután már veszni kell, jobb százszor elkopni, mint elrozsdásodni.”

„Csak az válik kitűnővé, ki magas célokat tűz ki, és igen sokat követel magától.”

„Ha csak önmagadat szereted, senki sem vagy. Ha családodat szereted, kezdesz emberré lenni. Ha egész nemzetedet cselevő szeretettel a felemelkedés útjára tudod segíteni, közel állsz ahhoz, hogy embernek nevezhesd magadat. De igazán ember csak akkor leszel, ha cselekvő szeretetteddel az egész emberiséget magadhoz tudod ölelni!”

„Tenn erődre támaszkodjál; szerencsétől, ha mit nyújt, fogadd el, de ne várj semmit is. Az élet szebb ajándék, mintsem kockajáték gyanánt folytassuk.”

Epiktétos

„Az akadályok próbálják ki az embert.”

„Nem vagy Herakles, hogy mások hibáit mind kiirthatnád. Irtsd ki hát csak a magadéit.”

Kézikönyvecske (i. sz. kb. 55-135)

„Egyes dolgok hatalmunkban vannak, mások nincsenek. Tőlünk függ a véleményünk, az ösztönös vágyunk, a törekvésünk és ellenszenvünk, egyszóval mindaz, amit egyedül alkotunk meg. Nem tőlünk függ a testünk, a vagyonunk, a hírnevünk és a tisztségeink, tehát mindaz, amit nem egyedül hozunk létre. Három olyan terület van, amelyen annak, aki jó és nemes akar lenni, gyakorolnia kell magát. A törekvések és ellenszenvek területe – nehogy elvétsünk valamit, amire törekszünk, és belebotoljunk valamibe, ami ellenszenves számunkra. Az ösztönös vágyak és alkalmatosságok területe és általában a kötelességeké – hogy rendben, ésszerűen és ne hanyagul járjunk el dolgainkban. A harmadik terület a tévedés nélküli és meggondolt ítéleteké és általában az értékelő meghatározásoké.”

Ne feledd; törekvésünk abban a reményben gyökeredzik, hogy elérjük, amire vágyódunk, ellenszenvünk célja pedig az, hogy bele ne essünk abba, amit kerülünk. Aki kudarcot vall törekvésében, az szerencsétlen, de még szerencsétlenebb az, aki olyasmibe bonyolódik, amit kerül. Ha csak olyan dolgokat kívánsz kikerülni, melyek a hatalmadban vannak, s a természettel ellentétesek, sohasem fogsz nem kívánt dolgokba bonyolódni, de ha a betegséget, a halált és a szegénységet akarsz kikerülni, szerencsétlen leszel. Fojtsd el ellenszenvedet mindazokkal a dolgokkal szemben, melyek nincsenek hatalmunkban, és vidd át az olyan dolgokra, amelyek hatalmunkban vannak, és a természettel ellentétesek. Egyelőre (míg nem ismered a helyes élet elveit) számúzd teljesen a törekvést, mert ha olyasmire törekszel, ami nincs hatalmadban, szükségszerűen szerencsétlen leszel. Az olyan, hatalmunkban levő dolgokról pedig, amelyekre szép dolog törekedni, még nincs fogalmad. Csak vonzó és taszító ösztöneidnek engedj, de ezeknek is könnyedén, válogatással és kényelmesen.

Sohase másokat okoljunk, amikor akadályokra bukkanunk, vagy nyugtalanok és szomorúak vagyunk; magunkat, azaz a magunk véleményét hibáztassuk. A műveletlen ember szokása másokra panaszkodni, amikor ő maga cselekszik helytelenül. Aki tanulni kezd, az magát hibáztatja, a bölcs pedig sem mást, sem önmagát.

Ha tengeri utadon míg hajód a kikötőben vesztegel, kiszállsz, hogy ivóvizet meríts, útközben esetleg felszedsz néhány kagylót vagy hagymát, de figyelmedet a hajóra kell irányítanod, és folyton hátra kell tekintgetned, nem

hív-e a kormányos, s ha szólít, mindent ott kell hagynod, mert különben megkötözve hajítanak fel, mint a birkákat szokták. Ugyanúgy van ez az életben is. Hogy kagyló és hagyma helyett feleséged és gyermeked van, mit számít? Ha hív a kormányos, rohanj a hajóra, és hagyj ott mindent, anélkül, hogy visszanéznél. Öregkorodban pedig ne távozz el messzire a hajótól, hogy ott légy bármikor hívnak.

Ne kívánd, hogy az események úgy alakuljanak, ahogy te szeretnéd. Inkább a kívánságaidat szabd hozzá az események alakulásához, meglátod, nyugodt lesz életed folyása.

A betegség csak a testet bénítja meg, a szabad elhatározást nem, ha az maga nem akarja. A sántaság is csak a lábat akadályozza, de a szabad elhatározást nem. Ezt mondd mindennel kapcsolatban, ami eléd kerül: rájössz, hogy minden csak másvalamit akadályozhat, téged nem.

Sohase mondd rá semmire, hogy „elvesztettem”, hanem csak azt, hogy „Visszaadtam.” Meghalt a gyermeked? Visszaadtad. Elhunyt a feleséged? Visszaadtad. Elvették a birtokodat? Visszaadtad azt is. Azt mondod, hogy gazfickó vette el? Mi közöd hozzá, hogy ki által vette vissza az, aki neked adta? Ameddig adja, addig is úgy tekintsd, mint a másét; úgy, mint az utasok a fogadót.

Ne feledd, hogy a dráma, amelyikben színész vagy, olyan, amilyennek betanítója akarja: ha rövidre szabja szereped, rövid ideig, ha hosszúra, sokáig játszol. Ha a koldus szerepét osztja rád, azt is a természethez hűen alakítsd. Éppen úgy cselekedj, ha nyomorék uralkodó vagy polgár szerepét osztja rád, mert a te kötelességed az, hogy a rád bízott szerepet szépen eljátszd; a szerep kiválasztása másra tartozik.

Nekem minden csak jót jelenthet, ha én úgy akarom: bármi történik is, tőlem függ, hogy javamra fordítom-e.

A halál, a száműzetés és minden a világon, ami irtózatossá látszik, mindennap szemed előtt lebegjen. Leginkább azonban a halál. Sohasem fogsz akkor közönséges dolgokra gondolni, és nem is fogsz túlságosan vágyakozni valamire. A természet akaratát azokból a dolgokból ismerjük meg, amikről nem különbözik a véleményünk. Amikor például más szolgája eltör egy poharat, kéznél van ez a mondás: „Ilyesmi előfordul.” Tudd meg, hogy ugyanúgy kell eljárnod, amikor a tied törik el, mint amikor a másé. Ugyanezt az elvet terjeszd ki a nagyobb dolgokra is. Amikor a más gyermeke vagy felesége hal meg, mindenki kész van a megjegyzéssel, hogy emberi dolog; de mikor neked hal meg valakid, jajgatsz: „Ó, én szerencsétlen.” Eszedbe kellene jutnia ilyenkor, hogy miképp viselkedünk, amikor mások felől halljuk ugyanezt.

Lehetőleg hallgass, és csak a fontos dolgokról beszélj, de azokról is keveset.

Ha visszamondják neked, hogy valaki rossz híreket terjeszt rólad, ne védekezz a rágalmakkal szemben, hanem ezt jegyezd meg: „Bizonyára nem ismeri a többi hibámat, mert különben nemcsak ezeket mondta volna.”

Társaságban ne emlegesd sokszor és mértéktelenül a saját tetteidet és kalandjaidat: neked kellemes visszaemlékezni a kiállott veszélyekre, a többieknek azonban nem esik jól mindig azt hallani, hogy mi minden történt veled.

Ha meggyőződted róla, hogy valamit meg kell tenned, tedd meg, és ne félj, hogy közben meglátnak, még akkor sem, ha a tömeg egészen más véleményt alkot majd az ügyről. Ha ugyanis nem helyesen cselekednél, magát a tettet kerüld el; de ha helyesen teszel, mit félsz az igazságtalan támadásoktól?

Ha olyan szerepet vállalsz, amely az erődöt meghaladja, kudarcot vallasz benne, és még azt is elszalasztod, amit képes lettél volna betölteni.

Ha valaki rosszul bánik veled, vagy rosszat mond rólad, emlékezz erre: abban a hiszemben teszi, vagy mondja, hogy alapja van rá. Ő csak aszerint cselekedhet, ahogy neki – nem pedig neked – helyesnek látszik, ha pedig hamis a véleménye az neki árt, mert tévúton halad. Ha valaki egy helyesen megszerkesztett összetett mondatot hibásnak tart, ez nem az összetett mondatnak árt, hanem annak, aki tévedett. Ha ebből indulsz ki, nem fogsz haragudni, a rágalmazódra. Bármit mond, jegyezd meg: „Neki úgy tűnt igaznak.”

Minden dolgot kétfelől lehet megfogni: ha az egyik oldalról fogod meg, bírsz vele, ha a másiktól, nem bírsz el vele. Ha a testvéred igazságtalan hozzád, ne arról az oldalról fogd meg, hogy igazságtalan; mert ha erről az oldalról fogod meg a dolgot, nem bírsz vele. Inkább arról az oldalról fogd meg, hogy a testvéred, is veled együtt nevelkedett; ha így nyúlsz hozzá, elbírható.

Ne fecsegi sokat az elveidről, inkább cselekedj az elveid szerint. A lakománál pedig ne magyarázd, hogyan kell enni, hanem egyél úgy, ahogy kell.

Ha közönséges emberek között, valamilyen bölcséleti elv kerül szóba, általában hallgass, mert nagy a veszély, hogy elhamarkodottan kiadod azt, amit még meg sem emésztettél. Ha valamelyikük megjegyzi rólad, hogy semmit sem tudsz, s ez nem bosszant téged, tudhatod, hogy már a bölcsesség kezdetén vagy. Hiszen a juhok sem viszik oda a pásztorukhoz a fűvet megmutatni, hogy mennyit ettek, hanem a takarmányt magukban megemésztve gyapjút és tejet adnak. Te se fitogtasd bölcséleti elveidet az avatatlanoknak, hanem megemésztésük után tetteket mutass.

Ha egyszerűsége szoktattad a tested, ne hancegj vele, s ha vizet iszol, ne

mondd el minden alkalommal, hogy te csak vizet iszol. Ha edzeni akarod magad a küzdelmekre, magadban csináld, ne mások előtt.

Tartsd végre méltónak magad rá, hogy úgy élj, mint érett ember, aki bölcsességre törekszik! Mindaz, amit legfőbb jónak látsz áthághatatlan törvény legyen számodra; ha valami küzdelmes vagy kellemes, dicső vagy gyalázatos kerül elébed, jusson eszedbe, hogy itt a küzdelem ideje, most kezdődnek az olimpiai versenyek, és nem lehet őket elhalasztani: egy nap alatt, egyetlen tettel elveszted vagy megmented munkád gyümölcsét.

A filozófia első és legfontosabb része az, amely a bölceleti elvek gyakorlati alkalmazásáról szól; például, hogy nem szabad hazudni. A filozófia második része a bizonyításokat tartalmazza, miért nem szabad hazudni. A harmadik rész az előzőknek alapvetésül és megvilágításul szolgál. Miért bizonyítás ez? – Kérdezi. Mi a bizonyítás? Mi a következtetés? Mi az ellentmondás? Mi az igaz és mi a hamis? A harmadik rész tehát a második rész miatt szükséges. A második pedig az első miatt. A legfontosabb azonban, amivel mindig foglalkoznunk kell, az első rész. Mi viszont fordítva csináljuk. A harmadik résszel töltjük időnket, és minden buzgalmunk ebben merül ki. Az első résszel egyáltalán nem törődünk. Így történik, hogy hazudozunk ugyan, de mindig kéznél vannak az érveink arra, hogy nem szabad hazudni.

Minden eshetőségre kéznél legyenek a következők:

„Vezess tehát, Zeusz, és te, rendelt Végzetem;
bármerre is jelöltétek ki utamat,
engedni nektek kész vagyok, s mit érne ha
gyáván nem akarnék? Ugyis nektek engedek.
Ki jól fogadja, mit kikerülni nem lehet,
az bölcs előttünk, s érti az istenek szavát.”

Falu Tamás

Ha van, ha nincs

Ha van,
akkor találkozunk,
és boldogan ölelkezünk,
Kezünket összekulcsoljuk
s így marad örökké Kezünk.
Ha nincs
Akkor fekszünk némán,
egymást sosem látjuk többé,
de egymásról álmodunk majd
sokkal tovább, mint örökké.

Fencsik Flóra

Beszélgetés Radványi Géza filmrendezővel

– Az előbb említette, hogy sehol sem érezte magányosnak, otthontalannak magát. Pedig otthona se igen volt sehol.

– Csakugyan, soha nem volt egyetlen lakás sem a nevemen, nem voltam benn egyetlen telefonkönyvben sem, és nem őriztem meg a szerződéseimet. Mindig csodálkoztam, hogy az emberek, erre a rövid száz évre, ami az élet, minek vesznek bútort, tárgyakat. Rövidnek találtam az időt arra, hogy a pénzzel s más effélével törődjem!

– Hanem mi volt a fontos?

– Megpróbálni válaszolni a kérdésekre, melyeket naponta tesz fel az ember, s hiába. Például, hogy mi az értelme ennek az egésznek. Ebből a szempontból minden érdekes, egy bogár mozgása is. A fiataloknak is ezt tanácsolnám ma, hetvenévesen; ne szaladjanak külsődleges értékek után. Ez a száz év túl gyorsan megy el, vigyázni kell: arra fordítsuk, amire érdemes.

finn mondás

„Az ördögöt mindig feketének festik, de mi mindig rózsaszínűnek látjuk.”

Flaubert

„Óvakodjék a szomorúságtól! Mert a szomorúság bűn. Különleges gyönyörűségekkel hódít és könnyen megkívánjuk; de minden fájdalom drága erőket pusztít el, s ha elmúlt, kiégve, bután bámulunk utána... Már jajgatnánk, de késő!”

Fontenelle

„A boldogság egyik nagy akadályja az, hogy túlságosan nagy boldogságot várunk.”

„A heves fájdalmunkban valamiféle gyönyörűséget lelünk, amely ellene szegül a gyógyító szerekeknek, és visszautasítja a vigasztalást.”

„Alaposan győződünk meg a tényről, mielőtt az okot kutatjuk. Ez a módszer lassú ugyan, de legalább elkerüljük azt a nevetséget, hogy olyasminek az okát találjuk meg, ami nincs.”

„Az egészen kiváló tehetségek nem vetik meg az alattuk lévőt a többiek azonban még a felettük lévőt is megvetik.”

„Az embereknek mindenben a tökéletességet kell célul kitűzniük maguk elé, még akkor is, ha az meghaladja erejüket. Ha azt hinnék, hogy csak oda jutnak el, ahová valóban eljutnak, sohasem indulnának útnak.”

„Az igazságosság annyira ellenkezik az emberi természettel, hogy ő szüli a legnagyobb erkölcsi hősokeket.”

„Elég gyakran mesesik, hogy a valóságos bajokat képzeletbeli körülményekkel tetézzük, amelyek még inkább súlyosbítják őket.”

„Ha megfosztanak az embereket ábrándjaiktól, mi örömük maradna az életben?”

„Hányszor mesesik velünk, hogy mialatt lényünk egy része lelkesen és buzgalommal cselekszik valamit, egy másik része gúnyolódik rajta; s ha nagyon kutatnánk, még egy harmadik részre is akadnánk benne, amely mind a kettőt kigúnyolja. Vajon nem azt kellene-e hinnünk, hogy az ember darabokból van összetoldva?”

„Minden véletlen ezen a világon, feltéve, hogy azt a törvényszerűséget nevezzük így, amelyet nem ismerünk.”

„Mindentről ítéletet akarunk mondani, de mindig rossz a nézőszögünk. Meg akarjuk ítélni önmagunkat, de túlságosan közel esünk hozzá, meg akarjuk ítélni a többieket, de túlságosan távol esünk tőlük. Ha helyesen akarnánk megítélni mindazt, ami a világon történik, akkor az kellene, hogy csak szemlélői legyünk, nem pedig lakói.”

„Számptalan olyasmi, ami megvan nekünk, de létének nem vagyunk a tudatában, másvalakinek külön-külön is a legnagyobb boldogságot okozná.”

France, Anatol.

„Az ember, aki mindent kimond, amit gondol és ahogyan gondolja, éppoly elképzelhetetlen egy városban, mint egy anyaszült – meztelenül járó ember.”

Akit legyőznek, lázadó. A győztesek sohasem lázadók.”

francia mondás

„A vesztest mindig bűnösnek is találják.”

„Kevesen tudnak méltóan öregek lenni.”

Frank, Anna

Anna Frank naplója

„Hatalmas erő a tiszta lelkiismeret.”

Gary, Romain

Lady L.

„Mihelyt a nemes, magasztos eszme
mértéktelenül megnő, korlátoltság lesz belőle.”

Gellius

„A rossz tanács a tanácsadóra nézve a legrosszabb.”

Goethe

„A gondokozó ember javaboldogsága,
hogy a kifürkészhetőt kifürkészte,
s a kifürkészhetlent csöndes áhítattal
tisztelje.”

„A lelki szenvedéseket, melyek
balsorsból vagy önhibánkból értek,
semmivel sem gyógyíthatja az ész,
csak kevésbé az értelem, sokkal az idő,
de egészen a szilárd, határozott tevékenység.”

„A tapasztalás majd mindig paródiája
az eszmének.”

„A világon igen ritkán lehet a „vagy-vagy”-gyal végezni. Az érzéseknek és a
cselekvésmódoknak annyi az árnyalata, mint amennyi fokozat van a karvaly- és
tömpeorr közt.”

„Aki él, számoljon a változással.”

„Amit nem értesz, nem is a tied.”

„Az az igazi szerelem, amely mindig egyforma
marad, akkor is, ha mindent megtagadnak tőle.”

„Az ember élete különböző fokán persze mássá válik, de azért nem mondhatja, hogy jobbá lett; és meglehet, hogy bizonyos dolgokban 20 éves korában éppannyira igaza volt, mint 60 éves korában.”

„Miért csapongnál egyre a távolba?
Hisz a jó oly közel fekszik.”

„Míg nappal van, addig tegyen-vegyen a férfi. Beáll az éj, amikor már senki sem cselekedhetik.”

„Mindig a jelent kell élvezned,
kivált nem szabad senkit gyűlölni,
a jövőt pedig engedd át az Úristennek.”

„Soha nem hallottam olyan bűnről, melyet el ne követhettem volna én is.”

„Tevékenység teszi az embert boldoggá.”

„Zavaros életviszonyokat ne kívánjunk senkinek; ám annak, ki véletlenül ilyenek közé kerül, jelleme próbakövétül szolgálnak.”

Ifjúságunk hibáit nem szabad öregségünkbe átvinnünk, mert az öregkor úgyis magával hozza a saját fogyatékoságait.”

„Hiába vagyunk sorsunkhoz láncolva,
mint Prometheusz, élni kell bennünk
az ember küldetésébe, jövőjébe vetett hitnek.”

Gyulai Pál

Éji látogatás

Három árva sír magában,
Elhagyott sötét szobában,
Zivataros, hideg éj van,
Édes anyjok künn a sírban.

„Édesanyám, édesanyám!
Altass el már, úgy alhatnám!”
Mond az egyik s el nem alszik,
Sóhajtása föl-fölhallszik.

„Beteg vagyok, édesanyám!
Hol maradtál? Nem gondolsz rám!”
Mond a másik s jajjal végzi,
A fájdalmat kétszer érzi.

„Édes anyám, gyűjts világot!
Nem tudom én, jaj, mit látok!”
Harmadik mond, mindenik sír – -
Temetőben mozdul egy sír.

Megnyílnak a nehéz hantok,
Kilép sírból édesanyjok,
S tova lebben a vak éjben,
Hazafelé, az ösvényen.

Arca halvány, hangja régi,
Fia, lyánya megösméri;
Immár tőle hogyan félne?
Megcsókolják, mintha élne.

Az egyiket betakarja;
Másikat felfogja karja,
Elringatja, elaltatja;
Harmadikat ápolgatja.

És ott virraszt a kis ágyon,
Míg elalszik mind a három.
Majd megindul, szétekintget,
Keresi a régi rendet.

Rendbehozza a szobácskát,
Helyre teszi a ruhácskát;
Az alvókat hosszan nézi,
Csókját százszor megtetézi.
Kakas szólal, üt az óra,
El kell válni virradóra!
visszanéz a véghatárrul...
Sír megnyílik, sír bezárul.

Óh a sír sok mindent elfed:
Bút, örömet, fényt, szerelmet;
De ki gyermekét szerette,
Gondját sír el nem temette.

Faust

„Az első lépés szabadságunkban áll, a másodiknál
már rabszolgák vagyunk.”

„Nemcsak a művészet és tudás,
türelem is az alkotás.
A szellem évek hosszat csendben épít,
de ami erjed, csak idővel érik.”

Gogh, Vincent van

„Minél többet gondolkodom felőle, annál erősebben
érezem, hogy nincs semmi, ami olyan mélységesen művészi
volna, mint az embert szeretni.”

Gorkij

„Csak az él igazán, aki vár valami jót, ha pedig nincs mit várni, akkor nem is
élet az élet.”

Green

A csendes amerikai

„Az élet folyik tovább – ez már sokakat
megmentett a megörléstől.”

Gryan, J. M.

„Biztos vagyok benne, hogy az, ami bennem a legjobb volt, túlél engem. Nem, talán egyetlen álmom sem megy veszendőbe; jönnek majd mások, akik újra felveszik, újra álmodják, mígnem egy szép napon beteljesülnek. A tenger is elhaló hullámaival formálja ki medrét, azt a végtelen ágyat, amelyben ring és hömpölyög.”

Guintilianus

„A lelkiismeret egymaga ezer tanú.”

Heine

„Akárhogy sír is az ember, a végén csak kifújja az orrát.”

„Solon azt mondja, halála előtt senkit se magasztalj boldognak: nekünk pedig szabad mondanunk: halála előtt senkit se magasztalj nagy jellemnek.”

Herakleitosz

Mindennap megszűnik valami, amiért az ember szomorkodik,
De mindennap születik valami,
amiért érdemes élni és küzdeni.

Mindennap megszűnik valami, amiért az ember szomorkodik,
De mindennap születik valami,
amiért érdemes élni és küzdeni.

Herder

Cid

„Óh, milyen kemény a sorsuk a királyoknak,
hogy csak akkor mondják meg nekik az igazat,
ha már nem félnek tőlük!”

Hettinger

„A világosság nem a szem terméke; ám a szem mindenesetre a világosságra termett. Így az igazság sem az értelem terméke, azonban az értelem igenis az igazság megismerésére adatott. Ennél fogva az igazság mint törvény az értelem fölött és előtt áll, s az értelem nem tagadhatja az igazságot anélkül, hogy önmagától el ne pártoljon, hogy önmagát értelmetlenségre ne váltsa.”

„Tudomány, erkölcs, művészet mind a vallásból eredtek, végső eredményükben tehát mindig és szükségszerűen visszavezetnek a valláshoz.”

Hikmet, Nazim

„Ha én nem égek, te nem égsz, s mi nem égünk, mitől oszlik el a sötét?”

hindu mondás

„Legyünk valamint mások, úgy magunk iránt is ne csak igazságosak hanem méltányosak is, s midőn saját hibáinkról szigorúsággal ítélünk, ne feledkezzünk meg jó tulajdonainkról sem. Föladatunk nem az, hogy magunkat kárhóztassuk, hanem az, hogy amennyire lehet, jobbakká váljunk; s annak csak úgy felelhetünk meg, ha önmagunk iránti bizodalunkat nem veszítjük el.

„Sose feledd el, sírva jössz a világra, körülötted mindenki mosolyog. Úgy kell élnünk, hogy mosolyogva távozhassunk és körülöttünk mindenki sírjon.”

Hooper, E. S.

„Aludtam s azt álmodtam: az élet szépség;
Fölébredtem s azt találtam: kötelesség.”

Horatius

Leuconoéhoz

„Kedves, csak ne kutasd, tudni tilos, hogy
nekem és neked mit szántak, mi jövőt isteneink.
Kár Babylon sötét számításait is kérdeni.
Jobb túrni, akármi lesz.
Vagy még több telet is ad Jupiter,
vagy soha látni már nem fogjuk,
ha a zord téli vihar zúg el a tengeren:

Szűrd meg bölcsen a bort,
balga reményt tilt az irigy idő
hosszan szőni. Amíg szánkon a szó,
már tovatűnt a nap:
élvezd, míg teheted; holnapokat,
Leuconoé, ne várj!”

„A böjtölő gyomor ritkán veti meg az egyszerű ételeket.”

„A meghódított Görögország leigázta a szilaj győztest.”

„A tehetséget a balsors felszínre hozza, a jósors elrejtí.”

„Aki megkezdte, felét elvégezte a munkának.”

„Az igazság látszata megtéveszt bennünket.”

„Az, ki most vidám, ne törődjön azzal, hogy mi lesz aztán.”

„Kedvez a hollónak, s a galambot sújtja a törvény.”

„Van mértéke a dolgoknak, s a határok jól kiszabottak.”

„Velünk együtt a halálé minden, ami a mienk.”

„Vigyázz, hogy megőrizd nyugalmadat
bajok közepette!”

„Vitézektől és jóktól vitézek származnak.”

Hugo, Victor

„Az ember mindent elveszíthet: hazát, személyes szabadságát, családját, de míg él, és az esze ép, egyet nem lehet elvenni tőle: azt, amit megtanult.”

„Mi távolabbról, mint a gyémánt, az közelebről, mint a könny.”

Humper

„A vallás befolyása túlél minden földi örömet; erősbödik, amidőn életszerveink elaggnak és a test feloszlása felé közelít. Hasonlít az élet látóhatárán a fényes esthajnalsillaghoz, amelyről bizton tudjuk, hogy máskor reggeli hajnalsillaggá válik, és sugarait hozzánk küldi a halál árnyain és sötétségén keresztül.”

Hyudman, H. M.

„Minden erőteljes cselekedetnél kell, hogy értelmünkre az egyik oldalon lehúzzuk a salugátért. Túl sokat látni gyöngít.”

Ibsen

„A meg nem született gyermekek a legszebbek.”

„Az ember szellemi messzelátásban szenvedő lény, – legjobban látunk a távolból; ha közelről nézünk: a részletek megzavarnak. Ki kell lépünk abból, amit meg akarunk ítélni. A nyarat legjobban tudjuk leírni egy téli napon.”

„Gyönyörű az, ha az ember Célba lát, És el is éri azt tűzön-vízen át.”

Kísértetek

„Apám víg hadnagyéveiért nekem kell lakolnom.”

Illés Endre*Domján Editről*

„Hogy miért halt meg? Az élethez végül is nemcsak étel és ital kell, munka és siker – egy halom parázs is kell, hogy melegedjünk. És ő már jó ideje a hamuban ült. Fázott.”

Illyés Gyula

„A művészet nem ott kezdődik, ahol az ember az egyszerű gondolatait is bonyolultan adja elő, hanem ott, ahol a bonyolult gondolatait is egyszerűen fogalmazza meg.”

indus mondás

„Mondd az igazat, mondd a kellemeset, de ne mondd az igazat, ha kellemetlen, s ne mondd a kellemest, ha nem igaz.”

János: VIII. 7.

„Aki tiközületek bűn nélkül való, az vessen először követ őreá!”

Jób könyve: 37:20

„Aki a hibákat, melyeket életében elkövetett, nagyon is megbánja, avval vigasztalhatja magát, hogy ha ezeket elkerülte volna, bizonyosan másokat és talán még nagyobbakat követett volna el.”

„Azt mondják közönségesen, hogy a vallás csak annak szükséges, ki magát boldognak nem érzi, de e világon – hol semmi sem biztos, s a jövő pillanat mindentől megfoszthat, mitől üdvünk függ – ki érezheti boldognak magát?”

„Egyet kérek tőled, mindenható! hogy ha távozom, a szeretet meleg tekintete kövessen utamon, és hogyha lakomba visszatérek, mint most, úgy mindig a szeretet kedves nyomait találjam!”

„Elmének s kedélyünk nyugalma a legfőbb, sőt az egyetlen boldogság, melyet a földön találhatunk, s miután az elsőt csak erős meggyőződés, a másodikat csak erős akarat által érhetjük el, életünk fő feladata, hogy e kettő után törekedjünk.”

„Fájdalom, hogy azoknak felsőbbbségi érzete, kik a világban kitűnő helyzetre jutottak – többnyire csak abban nyilatkozik, hogy másokat megvetni tanultak.”

„Ki az élet bajain, mint az arany az olvasztókemencén keresztül menve, kitisztult, még nem biztos, hogy újra megpróbáltatni nem fog; de mint a kitisztult arany, ha újra olvasztókemencébe jó – többé nem változik.”

„Ki veszteségei után az isteni gondviseléshez való bizodalját megtartotta, azt a sors csapásai nem sújthatják le, de ki azt elvesztette, azt földi boldogság nem elégítheti ki, mert minden, amit bír, csak szerencséjének bizonytalanságára emlékezteti. Nincs nyomorultabb teremtés a világon oly embernél, ki egy magasabb lény örökös hatalmát elismerni nem akarja, vagy hinni nem képes.”

„Lehetetlen a halhatatlanságról tiszta fogalmat szerezni magunknak, de épp oly lehetetlen tisztán gondolni azt, hogy a halállal tökéletesen megszűnünk. Valamint az öröklét, úgy a teljes megsemmisülés túl fekszik azon határokon, melyek között elménk tiszta fogalmakat talál. A meggyőződés az egyik, mint a másik eszme iránt csak hiten alapszik, s azért az, ki halandóságunkat állítja, nem kevesebb kételyen megy keresztül annál, ki a halhatatlanságban bíz.

„Mily nyomorultnak kell lennie az életnek, ha meggondoljuk, hogy éppen azok, kik az emberek között legmagasabban álltak, semmit nem éreztek élénkebben, mint természetük nyomorultságát.”

„Néha nem látják a napot, bár az égen ragyog. De szél fúj át rajta és kiderül.”

Jókai A.

„Az a mag, amelyet nem ültetünk el, soha nem kel ki.”

Jókai

„ – Találd ki, mi az: ami ha nagyon kevés,
akkor sokfelé elosztható, ha nagyon sok,
eloszthatatlan! – A szerelem.”

„Hátha az ember csak úgy a lelkében csókolja
meg a másiknak a lelkét, az is véték-e?”

„Sajátszerű fiziológiája az a leányarcnak, hogy némely ideál szép
gyermekeknek, mikor a hajadoni átalakuláson átmegy, vonásai elszélesednek,
elvastagodnak, tömör kifejezést nyernek, míg más arc ugyanazon idő alatt az
észrevétlen bájakat nem rejtett tökélyre fejt, és idálszéppé lesz. Talán van
ennek egy természetes magyarázata? Talán a fejlődő érzelmek idomítják a fejlődő
arcot, s a tartós jó és rosszindulat, a bánat és az öröm, a nyugtalanság és a béke
idomítják át a vonásokat, mint a tengeri csiga a csigaházat.”

Juhász Gyula

„Szavak... csodálatos szavak! Ölnek és feltámasztanak!”

„És minden dolgok mélyén béke él,
És minden tájak éjén csend lakik.
S a végtelenség összhangot zenél,
S örök valók csupán mély álmaink.”

Venit summa dies

Eljön mindenkinek a pillanat,
Mikor egészen egyedül marad,
Mikor mellette senki, semmi más,
És nem segít se átok, sem sírás.

Az élet távol, a halál közel,
Bűnt, balgaságot semmi sem főd el;
Mikor az ember az Írás szerint
Mégmértetik és megítéltetik.

Eltűnnek a boldog káprázatok,
Minden, mi az életnek színt adott.
Kialszik a remények csillaga,
S a lélek van a pusztában maga.

Kafka Margit*Színek és évek*

„Ahogy így újra meg újra végigélem, végigcsinálok gondolatban a régmúlt dolgokat, néha össze is fut a szemem előtt sok összefüggés. Mindennek, ami történik, oly sokféle oka van, nem tudom, mindig a legigazabbat találom-e meg, ha egy okot keresek – és nem tudom, minden apróság éppen úgy történt-e, vagy csak sokszor gondoltam és mondtam úgy el azóta és már magam is hiszem. Hallottam egyszer, hogyha az ember hegyes vidéken jár – néha csak egypár lépést megy odébb és egészen megváltozik szeme előtt a tájkép, völgyek és ormok elhelyezkedése egymáshoz. Minden pihenőhelyről nézve egészen más panoráma. Így van ez az eseményekkel is talán; és meglehet, hogy amit ma az élettörténetemnek gondolok, az csak mostani gondolkodásom szerint formált kép az életéről. De akkor annál inkább az enyém – és érdekesebb, tarkább, becsebb játékszert ennél el sem gondolhatok magamnak.”

Kant

„A tanuló ne gondolatokat, hanem
gondolkozni tanuljon.”

Karinthy Frigyes

„A dolgok azáltal lesznek, hogy nevet adunk nekik,
és ezzel lehetségesnek tartjuk őket, minden, amit
lehetségesnek tartunk meg is történik.”

„A gondolat a legjobb léghajó.”

„A szenvedés, bármily riasztó, van olyan érdekes és izgalmas, mint az öröm.”

Utazás a koponyám körül

„Jó dolog alkalmat adni az embereknek, hogy sírhassanak miattunk, és végre zavartalanul szerethessenek, nem zavarja őket, hogy élünk.”

Katona József

Bánk bán

„Munkálkodó légy, nem panaszkodó”

Kemény Zsigmond

„Kitűnővé egy szerencsés perc által is válhatunk, hasznos emberré a fáradságos évek tesznek.”

„Van olyan büszkeség, s még a nemesebb természetekben is, mely inkább retteg a balhelyzet szégyenétől, mint a bűn súlyától.”

Kempis Tamás

„Miért keresed a pihenést, holott a munkára születted?”

Képes Géza

Igen de

barát?
igen
de
nem ér rá

Szerető?
igen
de
nem ér rá

Kártya-
partner?
sakk-
partner?
séta-

partner?
igen
igen
igen
de
nem ér rá

Más-más
irányban
loholunk
pedig
mehetnénk
lassan
kézenfogva
együtt
bomlásnak
indult
az emberiség
a sort mi
Kezdjük
s talán
be is
mi
fejezzük

barátodnak
telefonálj
még
ma:
lehet
hogy
a vonal
holnap
már
néma.

Kepler

„Bensőmben keresem az Istent, akit
a külső világban mindenütt találok.”

Kierkegaard

„A lét végső fokon szorongó rettegés a nemlét árnyékában.”

kínai bölcsesség

Minden madár tudja, hová kell építenie a fészket. Lakhelyének tudásával arról tesz bizonyosságot, hogy tudja a rendeltetését. Csakugyan úgy volna, hogy az ember, ki az összes teremtmények között a legokosabb, nem tudja, amit a madár tud?

Kiss Jenő*Falumban*

Csak a halottak hívnak még haza.
Különben, mit keresnék már e tájon?
Minden azért van, hogy gyötörve fájjon.
Minden azért, hogy égjen, mint a fa.

Nem invitál be tárt kapuk szava,
ha megjövök, s nem csókol senki szájon.
Búvkört körém már régen más világ von,
Csak a halottak hívnak még haza.

Mihez közöm volt, közöm már közömbös,
Vagy eltűnt, mint a házunk ,s anyyi ház,
A múlandóság rám tör és megaláz.

Az üresség suhog, mint égi köntös,
s én baktatok mellette, mint anyám
szoknyája mellett egykor, hajdanán...

Kolozsvári Grandpierre Emil*Változatok hegedűre*

„Úgy vettem észre, hogy az egyik legértékesebb jótétemény, amit ember embertársának adhat, ha meghallgatja. Nem mindegy, miként. Együttérzéssel kell figyelni az elbeszélőre, mert aki vall, nem a partner életbölcsességeire és tanácsaira kíváncsi, hanem meg akar könnyebbülni.
Így hallgatni: művészet.”

Kondor Béla

„Most jöjj, emberi meleg!
Szemsugaraddal enyhítsd a rámhidegült, nehéz veretű vigyorgást!”

Konfucius

„Még nem értettem meg az életet –
hogyan érteném meg akkor a halált?”

A bölcs mindent magában keres,
a balga mindent másokban.

Konfucse

„Sokszor az embert egyetlen szaváról bölcsnek, sokszor meg balgának ítélik.
Vigyázzunk hát éberre a beszédünkre!”

Kossuth Lajos

„A jogot, melyet az erőszak elveszen,
vissza lehet szerezni, de az veszve van,
mirel a nemzet maga lemondott.”

„Az önkormányzat nagykorúvá tesz.”

Kosztolányi Dezső

Az apa

Mily gyorsan távolodsz a nagy időben
tőlem, fiam.

Már idegesen kelsz föl az ebédnél,
eltűnsz, szaladsz.

Újságot olvasol, amikor beszélek,
kurtán felelsz.

Barátaiddal vagy. Üres a szobád.

Üres a lelkem.

Nem látod arcomon botor szerelmem.

Nem veszel észre.

Csikorgó hangom iszonyú tenéked.

Nehéz a kezem.

Anyád lett megint egyetlen barátnőm.

Véle beszélek.

Halkan említem hancúzó korunkat,
Hogy meg ne halljad.
Így hagytam el egykor én is apámat.
Ő is, így ment el.
Nehéz sóhajjal, büszkén, átkozottan
vissza se nézve.
Ő e magány a régihez hasonló,
mikor még nem éltél.
A reggelek hamut szórnak fejemre,
szürkék a delek.
Este a kertben nézem az eget,
a fákat, a lombot
s kérdelem magamtól, miért nem érti
gyümölcs a törzset?

„A tudományos felfogás szerint nincs semmiféle rangkülönbség a nyelvek között, valamennyit egyformán becsüljük, nem hirdetjük, hogy a miénk a legszebb és legkülönb, dicséretnek ez talán sok volna, talán kevés. Édesanyánkról sem azt mondjuk, hogy ő a legszebb asszony, nem mérjük sem a szépségverseny győzteseire, sem a mozicsillagokhoz, mert ez ízléstelenség volna. Csak azt mondjuk róla, hogy ő az egyetlen, ő az édesanyánk és azért szeretjük.”

Hajnali részegség

Elmondanám ezt néked. Ha nem unnád.
Múlt éjszaka – háromkor – abbahagytam a munkát.
Le is feküdtem. Ám a gép az agyban
zörgött tovább, kattogva-súgva nagyban.
Csak forgolódtam dühösen az ágyon,
nem jött az álom.
Hívtam pedig, így és úgy, balga szókkal,
százig olvasva s mérges altatókkal.
Az, amit írtam, lázasan meredt rám.
Szaggatta szívem negyven cigarettám.
Meg más egyéb is A fekete. Minden.
Hát fölkelek, nem bánom az egészséget,
sétálgatok szobámba le-föl, ingben,
Köröttem a családi fészek,
a szájakon lágy álombeli mézek –
s amint botorkálok itt, mint a részeg,
az ablakon kinézek.
Várj csak, hogy is kezdjem, hogy magyarázzam?

Te ismered a házam,
s ha emlékezni tudsz a hálósobámra,
azt is tudhatod, milyen szegényes, elhagyott
ilyenkor innen a Logodi utca, ahol lakom.
Tárt otthonokba látsz az ablakon.
Az emberek feldöntve és vakon
vízszintesen feküsznek,
s megforduló szemük kacsintva néz szét
kődébe csalfán csillogó eszüknek,
mert a mindennapos agyvérzségénység
borult reájuk.
Mellettük a cipőjük, a ruhájuk,
s ők a szobába zárva, mint dobozba,
melyet ébren szépítnek álmodozva,
de – mondhatom – ha így reá meredhetsz,
minden lakás olyan, akár a ketrec.
Egy keltőóra átketyeg a csendből;
sántítva baktat, nyomba felcsörömpöl,
és az alvóra szól a harsány riasztó: „ébredj a valóra.”
A ház is alszik, holtan és bután,
mint majd száz év után,
ha összeomlik, gyom virít alóla,
s nem sejtí senki róla,
hogyan volt-e otthonunk vagy állat óla.

De fön, barátom, ott fön a derús ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség;
reszketve és szilárdul, mint a hűség.
Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanába rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt,
mint a vízfesték, mely ruhámra szétfolyt,
s a csillagok
lélekző lelke csendesen ragyog:
A langyos őszi
éjjelbe, mely a hideget előzi,
Kimondhatatlan messze s odaát,
ők, akik nézték Hannibál hadát,
s most néznek engem, aki ide estem

és állok egy ablakba, Budapesten.
Én nem tudom, mi történt vélem akkor,
de úgy rémlett, egy szárny suhant felettem,
s felém hajolt az, amit eltemettem
rég, a gyerekkor.

Olyan sokáig
bámultam az égbolt gazdag csodáit,
hogy már pirkadt is Keleten s a szélben,
a csillagok szikrázva, észrevétlen,
meg-meglibegtek és távolba roppant
fénycsóva lobbant,
egy mennyei kastély kapuja tárult,
körötte láng gyúlt,
valami rebbent,
oszolni kezdett a vendégsereg lent,
a hajnali homály mély
árnyékai közé lengett a báléj,
künn az előcsarnok fényárban úszott,
a házigazda a lépcsőn búcsúzott,
előkelő úr, az ég óriása,
a bálterem hatalmas glóriása
s mozgás, riadt csilingelés, csodás,
halk női suttogás,
mint amikor már vége van a bálnak
s a kapusok kocsikért kiabálnak.
Egy csipkefátyol
látszott, amint távol
homályból
gyémántosan aláfoló,
egy messze kéklő,
pazar belépő,
melyet magára ölt egy drága, szép nő,
s rajt egy ékkő
behintve fénnel ezt a tiszta békét,
a halovány ég túlvilági kékét,
vagy tán egy angyal, aki szűzi
szép mozdulattal csillogó fejkét
hajába tűzi

és az álomnál csendesebben
egy arra ringó
könnyűcske hintó
mélyébe lebben
s tovább robog kacér mosollyal ebben,
Aztán amíg vad paripái futnak
a farsangosan lángoló Tejútnak
arany konfetti-záporába sok száz
batár között, patkójuk felsziporkáz.

Szajátatva álltam
s a boldogságtól föl-fölkiabáltam,
Az égbe bál van, minden este bál van,
és most világolt föl értelme ennek
a régi nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennek,
fényes körútjain a végtelennek.

Virradatig
maradtam így és csak bámultam addig,
Egyszerre szóltam: hát te mit kerestél
ezen a földön, mily kopott regéket,
miféle ringyók rabságába estél,
mily kézirat volt fontosabb tenéked,
hogy annyi nyár múlt, annyi sok deres tél
és annyi rest éj
s csak most tűnik szemedbe ez az estély?

Öven,
jaj, ötven éve – szívem visszadöbben –
halottjaim is itt-ott, egyre többen –
már ötven éve tündököl fölöttem
ez a sok élő fényes égi szomszéd,
ki látja, hogy könnyeim mint morzsolom szét.
Szóval bevallom néked, megtörötten
földig hajoltam, s mindent megköszöntem.

Nézd csak, tudom, hogy nincsen miben hinnem,
s azt is tudom, hogy el kell mennem innen,
de pattanó szívem feszítve húznak,
dalolni kezdtem ekkor az azúrnak,
annak, kiről nem tudja senki, hol van.
annak, kit nem lelek se most, se holtan.
Bizony ma már, hogy izmaim lassulnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hol lelkek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak
vendége voltam.

Halotti beszéd

Látjátok feleim, egyszerre meghalt
és itt hagyott minket magunkra. Megcsalt.
Ismertük őt. Nem volt nagy és kiváló,
csak szív, a mi szívünkhöz közel álló.
De nincs már.
Akár a föld,
Jaj, összedőlt
a kincstár.

Okuljatok mindannyian e példán.
Ilyen az ember. Egyedüli példány.
Nem élt belőle több és most se él
s mint fán se nő egyforma két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló.

Nézzétek e főt, ez összeomló,
Kedves szemet. Nézzétek, itt e kéz,
mely a kimondhatatlan ködbe vész
kővé meredve,
mint egy ereklye
s rá ékirással van karcolva ritka,
egyetlen életének ősi titka.

Akárki is volt ő, de fény, de hő volt,
Mindenki tudta és hirdette: ő volt.
Ahogy szerette ezt vagy azt az ételt,
s szólt ajka, melyet mostan lepecsételt
a csönd s ahogy zengett fülünkbe hangja,
mint vízbe süllyedt templomok harangja
a mélybe lenn s ahogy azt mondta nemrég;
„Édes fiacskám, egy kis sajtot ennék”,
vagy bort ivott és boldogan meredt a
kezében égő, olcsó cigaretta füstjére
és futott, telefonált
és szőtte álmát, mint színes fonált:
a homlokán feltündökölt a jegy,
hogyan milliók közt az egyetlenegy.

Keresheted őt, nem leled, hiába,
se itt, se Fokföldön, se Ázsiába,
a múltba sem és a gazdag jövőben
akárki megszülethet már, csak ő nem.
Többé soha
nem gyúl ki halvány – furcsa mosolya.
Szegény a forgandó, tündér-szerencse,
hogyan e csodát újólag megteremtse.

Édes barátaim, olyan ez éppen,
Mint az az ember ottan a mesében.
Az élet egyszer csak őrája gondolt,
Mi meg mesélni kezdtünk róla „Hol volt”.
Majd rázuhant a mázsás, szörnyű mennybolt.
S mi ezt meséljük róla sírva: „Nem volt”.
Úgy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt – néma szobra.
Nem kelti fel se könny, se szó, se vegyszer.
Hol volt, hol nem volt a világon, egyszer.

Kőrösi Csoma Sándor

„Mi boldogság van a világon, az mind a másoknak nyújtott szolgálatból ered, s
ami szomorúság van a világon, mind az önzésünkből származik.”

Közmondás

„Az Isten félelme a bölcsesség kezdete.”

„Ha azt akarsz, hogy valami jól el legyen végezve, tedd meg magad, s ne hagyd másra!”

„Ha el akarsz találni a célt, feljebb arányozz!”

„Jobb az elég, mint a sok.”

La Rochefoucauld, François de

„A képmutatás a bűn hódolata az erény iránt.”

„A féltékenységben több az önzés, mint a szerelem. Van olyan foka a szerelemnek, amely már nem engedi, hogy a féltékenység felüsse a fejét.”

„A féltékenységben több a magunk szeretete, mint a mások szeretete.”

„A gyöngeség veszedelmesebb ellensége az erénynek, mint a bűn.”

„A távollét a mérsékelt szerelmet csökkenti, ám az erőset fokozza, miként a szél elfújja a mécsest s lángra szítja a tüzet.”

„Én nemcsak gondolkodni szeretnék, én cselekedni akarok!”

„Ha szenvedélyeinknek ellentállunk, ez inkább azok gyöngeségének bizonyítéka, semmint lelkünk erejének.”

„Hogyan kívánhatjuk, hogy másvalaki megőrizze titkunkat, amikor jómagunk sem tudtuk megőrizni.”

„Inkább mondunk önmagunkról rosszat, mint semmit”

„Jobb arra használni az eszedet, hogy elviseld azokat a csapásokat, melyek érnek, mint előrelátni azokat, amelyek érhetnek.”

„Nagyoknak látszhatunk olyan tisztségben, amely kisebb érdemünknel; de gyakran kicsinyeknek látszunk olyan tisztségben, amely nagyobb nálunk.”

„Nem nagy csapás, ha olyanokat kötelezünk le, akik hálátlanoknak bizonyulnak; de tisztességtelen ember lekötelezettjének lenni elviselhetetlen csapás.”

Lafontaine

„Véleményeink mindig érdekeink iránytűjét követik”

Lamartine

„Az utópiák gyakran csak túl korai igazságok.”

Lao – ce

„Aki meghal, és haldokolva nem tiltakozik a halála ellen, az megismerte az igazi öregséget.”

latin közmondás

„A barátot szerencsés körülmények szerzik, a balsors pedig próbára teszi.”

latin mondás

„A szavazatokat ne számolják, hanem mérlegeljék.”

„Az erényt, míg köztünk él, gyűlöljük, ha szemünk elől vész, mohón keressük.”

„Az esőcsepp kivágja a követ, nem az erejével, hanem gyakori esésével.”

„Elítélik azt, amit nem értenek meg.”

„Vagy találok utat, vagy török.”

Le Bon, Gustave

„Kizárólag a könyvek közt élni: ez meggátolja a realitások megértését. Ezért oly veszedelmes az országokra az elméleti emberekből gyakorolt kormányzás.”

Lengyel J.

Oldás és kötés

„Egy órám, egy napom, kiszakítva az egészből, talán még logikus.
Mégis az egész élet egy óriási káosz.”

„Ha napba nézvéen elveszted a látást,
Szemed okold, ne a nagy sugárzást.”

Leonardo da Vinci

„A folyóvíz, amit kezdeddel érintesz, az utolsó elfutó hab és az első érkező is.”

„Nem nevezhető gazdagságnak, ami elveszíthető. Csak eszednek és lelkednek olvasás útján nyert kincse jelenti az igazi gazdagságot, mert az nem vész el, és el nem hagy soha.”

Lessing

„A ’véletlen’ szó istenkáromlás.
A nap alatt nincs ’véletlen’.”

„Örülj velem! Hisz oly szomorú,
ha az ember egyedül örül.”

„Örülj velem! Hiszen olyan szomorú, ha az
ember egyedül örül.”

Semmirekellő az a szerelem, amely nem átallja
szerelme tárgyát a gyalázatnak kitenni.”

Lytton, David

Szerelmes történet és más epizódok

„A félelem megalázó kín, aki okozza, szerintem
a legnagyobb bünt követi el az emberi lélek ellen.”

Livius

„A baj megtanít imádkozni.”

Logan

„A férfi nem azt az asszonyt szereti, akit 10 éve szeretett. Azt hiszem azért, mert már sem az asszony, sem az ember nem ugyanazok. A férfi is, a nő is fiatal volt; az asszony most egészen más. Talán szeretné még a férfi, ha olyan volna, mint akkor.”

„Az embernek semmi sem olyan tűrhetetlen, mint a szenvedélytelen, dologtalan, szórakozás- és foglalkozás nélkül való teljes nyugalom. Ilyenkor érzi semmiségét, erőtlenségét, függését, tehetetlenségét, ürességét. Elégedetlenségében lelke mélyéből előtör az unalom, a rossz hangulat, a szomorúság, a kedvetlenség, a bosszankodás, a kétségbeesés.”

„Az idő meggyógyítja a fájdalmakat és a viszálykodásokat, mert az ember megváltozik és nem marad ugyanaz sem a sértő, sem a sértett nem azok többé. Olyan ez, mintha az ember megbántott volna egy népet és két emberöltő után látná viszont. Franciák ezek is, de nem ugyanazok.”

„Bármelyik életsorsot képzeled el az ember, ha összeszedi mindazt a jót, ami a miénk lehet; a királyság a világ legszebb sora. Képzeld el minden kellemességet, amik egy királyt érhetnek, mégis, ha nincs szórakozása, hanem magára maradva gondolkodik és elmélkedik rajta, hogy micsoda ő, ezt a fárasztó szerencsét nem fogja elviselhetni. Szükségképpen szeme elé idéződnek a fenyegető veszedelmek: a lázadások, amik bekövetkezhetnek és végül a halál és a betegségek, amik elkerülhetetlenek. Annyira erőt vesznek rajta ezek a gondolatok, hogy szórakozás nélkül szerencsétlen lesz, szerencsétlenebb, mint a legalacsonyabbrendű alattvalója, aki játszik és szórakozik. Ezért oly keresettek a játék és a hölgyek társasága, a hadakozás és a nagy hivatalok. Nem azért, mintha bennük volna a boldogság. Senki sem gondolja, hogy az igazi boldogság az a pénz, amit nyerhet a játékban, vagy az a nyúl, amire vadászik. El se fogadná, ha készen kapná. Nem a kényelmes és békés élet az, amit keres az ember, mert ez eszünkbe juttatja siralmas helyzetünket; sem a háború veszélyei, sem a hivatalok fáradalmi, hanem a foglalatosság, amely gondolatunkat másfelé tereli és szórakoztat.

Ezért szeretik az emberek oly igen a zajt és a változást. Ezért irtózatossá válnak a börtön, ezért érthetetlen a magány gyönyörűsége. És végül: a királyok sorsában rejlő boldogságnak az a legfőbb oka, hogy szüntelenül szórakoztatni akarják őket, és mindenféle gyönyörűségekről gondoskodnak számukra.”

„Minden egy, minden több! Hány természet van az emberben, hány hivatásra való hajlandóság. És milyen véletlenül választja mindenki magának azt, amit éppen dicsérni hallott!”

„Önmagunkkal harcolni a legnehezebb harc,
Önmagunkat legyőzni a legszebb győzelem.”

„Van-e hívságosabb valami, mint a festészet, amely csodálatra indít olyan dolgokhoz való hasonlósággal, amiknek eredetijét éppen nem csodáljuk.”

Lubléa, Louise

„Az életkor emelkedésével párhuzamosan és állandóan
növekszik az öngyilkosságok gyakorisága.”

Lucanus

„Az erények és bűnök olyannyira szomszédosak, hogy a rágalmazót őszintének,
a vakmerőt bátornak, az áradozót ékesszólónak tartják.”

„Még a romok is elpusztultak.”

Luther után

Minden az ég hatalmában áll, ama vágyunkon kívül, hogy Istent szolgáljuk
vagy saját magunkat.

Nem tilthatjuk meg a madaraknak, hogy fejünk felett repüljenek, de nem
hagyjuk azt, hogy fészket rakjanak rá!

Éppúgy nem tudjuk meggátolni, hogy rossz gondolatok felmerüljenek a
fejünkben, de elég erősek vagyunk ahhoz, hogy ne hagyjuk, hogy fészket
rakjanak ott, és kikeltsék és táplálják a rossz gondolatokat.

Madách

„Az Úr (Ádámhoz)
Karod erős – szíved emelkedett;
Végtelen a tér, mely munkára hív,
s ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd
szünetlenül, mely visszaint s emel.
Csak azt kövesd!

„Igen – igen, akár mint képzelődöl,
Mindég az állat első bennetek,
És csak midőn ezt elbírad csitítani,
Eszmél az ember, hogy nagygőgösen
Megvesse azt, mi első lényege.”

„Karod erős – szíved emelkedett:
Végetlen a tér, mely munkára hív,
S ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd
Szünetlenül, mely visszaint s emel,
Csak azt kövesd!”

„Vagyok” – bolond szó. Voltál és leszesz.
Örök tevés s enyészet minden élet.”

A tett halála az okoskodás.”

„Minden, mi él, az egyenlő soká él,
A százados fa s egynapos rovar.
Eszmél, örül, szeret és elbukik,
Midőn napszámát s vágyait betölté.
Nem az idő halad: mi változunk,
Egy század, egy nap szinte egyre megy,
Ne félj, betöltöd célodat te is.
Csak azt ne hidd, hogy e sártestbe van
Szorítva az ember egyénisége...
Látod a hangyát és a méherajt,
Ezer munkás jár dőren összevissza.

Vakon cselekszik téved, elbukik,
De az egész, mint állandó egyén
Együttleges szellemben él, cselekszik.
Kitűzött tervét bizton létesíti,
Míg eljön a vég, s az egész eláll-
Portested is széthulland így igaz,
De száz alakban újjólag felélsz,
És nem kell újra semmit kezdened:
Ha vétkezél, fiadban bűnhődöl,
Köszvényedet őbenne folytatod
Amit tapasztalsz, érzesz és tanulsz,
Évmilliókra lesz tulajdonod.”

Maishe, de Joseph

„Nem tudom, hogy milyen a gazfickók lelke,
én csak azt tudom, hogy milyen a becsületes
emberé. Nos, mondhatom: borzasztó!”

Majakovszkij

Évfordulóra

„Az álom árt, s ábrándozás üres kép,
húzd hát munkád, a köznapi igát.
Majd néhanap az élet új síkba fordul ismét,
s nagy dolgokat megértesz kis semmiségen át.”

Mann, Thomas

„Ha van valami, ami iszonyúbb a Sorsnál,
az az az ember, aki engedelmeskedik neki
anélkül, hogy a legcsekélyebb formában is
megpróbálna szembeszállni vele.”

Maierescu, Titu 1840–1917

„Egyetlen márványtömb áll a rendelkezésedre.
Ha ezt egy torz figurára pazarolod el,
miből faragod ki Minervát?”

Márai Sándor

Füvesköny – A betegségről általában

A betegséget azzal az alázattal kell fogadni, ahogyan a bűnös a megérdemelt és méltányos ítéletet fogadja. Mert mindig jellemünk, természetünk, indulataink és szenvedélyeink, gyöngeségeink és bűnös hajlamaink ütközéséből származik a betegség. S ha elüt a villamos az utcán, akkor is te vagy az oka: miért nem voltál még sokkal éberebb, megfontoltabb és elővigyázatosabb, mint az ellenséges világ. Nem mondom én, hogy elővigyázattal, megfontoltsággal és önuralommal elkerülheted a nyavalyát. A betegség a mindent teremtő és mindent pusztító életnek egyik természetes kelléke és szerszáma. De a kivégzés módját legtöbbször magad választod. A természet jóságos hóhér: ha akarod, a csendes elégedés, lassú ellobbanás bölcs és méltóságteljes halálnemét nyújtja neked. De, ha nem viselkedsz jellemednek megfelelően – feltételezve, hogy emberséges és jó a jellemed, – lassú tüzön pirít meg. Erre kell gondolnod, mikor megtámad a betegség.

– A csomagolás öregít

Utazz, de kis poggyással! Utazz, de minden pillanatban tudjad, hogy nincs igazi maradása sehol az utasnak. Ne tölts sok időt málhád rendezgetésével, ne cipelj útajáidra fölösleges tárgyakat! A csomagolás öregít. Utazz könnyen, mint a madarak. Így messzebb jutsz és fiatal maradsz.

– A készenlétről

S mert halandók vagyunk, – az emberi élet legnagyobb ajándéka, hogy ezt a tényt mindennap egyszerűbbnek látjuk és tökéletesebben megértjük, – úgy kell rendeznünk köznapi életünket, mint aki készenlétkben él. Mint Seneca, mikor Néro uralkodik az Urbsban, mint a hölgyek és urak a Conciergerie pincéiben, mint minden ember, aki forradalomban él. Mert az élet forradalom. Néha különösen az, például a korszakban, melyet most élünk, s mikor a tömegek ragadták magukhoz a vezetést. Ezért à jour kell élnünk. Mindennap válaszolni a világnak, levélben, érzéssel vagy gondolattal. A kételyt, mely köznapjainkban felmerül, rögtön szemügyre venni, a kérdést, ha lehet, minden erőnkkel megválaszolni; feladatunknak esedékes szakaszát megmunkálni és bevégezni. A természet is à jour él; mindennap mindent feldolgoz, elintéz, befejez és helyére tesz.

– A kísértésről

Mindig, mikor megérkezik és szól hozzád a kísértés, mely barátságot, szenvedélyt, bizalmasságot, kötést ígér, tudjad: az anyag, amelyből az ilyen kötés készül, romlandó, mert emberi anyag. Ami ma eskü, holnap nyűg, ami ma szenvedély és vágy, holnap érthetetlen és torz emlék, ami ma hűség, holnap szomorú kötelesség. Hasztalan mosolyog, ígér, reménykedik a kísértés. Hasztalan él halálíg szívedben a vágy, teljesen és bizalommal megosztani az élet magányát valakivel. Nincs módod erre, mert ember vagy. Mindig tudjad ezt.

– A lélekről és a hatalomról

Minden régi bölcsélet égető kérdése volt: „Mi van az ember hatalmában?” S egyhangúan felelték mind: „Csak a lelke.” De ez a hatalom korlátlan. Nem sértheti meg senki, nem veheti el tőlünk senki a lelkünk fölött gyakorlott hatalmat, nincs az a zsarnok, nincs az a társadalmi rendszer, természeti törvény, mely megakadályozhatná, hogy lelkünkben szabadok legyünk. Ez a szabadság föltétlen. S ehhez a szabadsághoz odamérve minden más szabadság, melyet a társadalom, a hatalom és a pénz adhat nekünk, töredékes és viszonylagos.

– A lelkiismeretről

Csak a lelkiismeret lehet bírád, hóhérod vagy pártfogód, senki más. Csak lelkiismereted tud büntetni, csak ez a titkos hang mondhatja: „Vétkezted!” Vagy: „Jól van.” A többi köd, füst, semmiség.

– A lustaságról

Kétféle lustaság van: vízszintes és függőleges. Van ember, aki csak élete nagy távlataiban lusta, a tervekben; abban, hogy elodázza elhatározásait, döntéseit; lustán építi fel élete munkáját, mindent az időbe épít, a nagy messzeségbe. Aztán van a másik, a függőleges lustaság, mikor a pillanat előtt maradunk lusták, mikor nem gondoljuk, mondjuk, vagy cselekedjük azt, amit abban a pillanatban lehetne. Nem nyújtjuk ki a kezünket valami után, amit megszerezhetnénk, különösebb fáradtság nélkül, s később talán csak nagy áldozatokkal tudunk megszerezni; nem megyünk a telefonhoz, nem írjuk meg azt a levelet, vagy nem jegyezzük fel azt a gondolatot, rögtön, akkor, abban a pillanatban. Ez az utóbbi fajta lustaság a veszedelmesebb. Ilyen elmulasztott, lustán elhanyagolt pillanatokon múlik az élet.

– A méltányos ítélkezésről

Olyan méltányossággal ítélni a magad ügyében is, mint ahogy méltányosságra neveled magad a mások ügyében. Nincs jogod a türelmetlenséghez, méltatlansághoz, túlzott követeléshez magaddal szemben sem. Ha azt akarod, hogy a világ elismerje emberi rangodat, ismerd el te is a magad rangját. S viselkedj annak megfelelően, türelmesen és nagylelkűen. Ne követelj magadtól többet, sem mást, sem rosszabbat, mint amit te méltányosnak ítélsz mások számára. Nem lehet önmagunkkal szemben feltétlenül követelőzni. Iparkodj szerényebb lenni, tudjad, hogy erőd gyászosan végesek. Munkában, becsvágyban, emberi igényben szánd magad is, nemcsak a többiekét. Nem elég az embereket sajnálni, sajnáld magad is Te is ember vagy: s oly könnyű ezt a világi versenyben elfelejteni. Nemcsak mások felejtik el, legtöbbször magad is.

– A parancsoló feladatokról

Egy napon megszólal egy hang. Éppen foglalkozol valamivel, vagy foglalkoztat valami: feladatkör, melyről azt hiszed, hogy elsőrendűen fontos, és csak reád tartozik, csak a te dolgod. Már felkészültél e feladatra, buzgón végzed munkád. S egyszerre megszólal a hang és ezt mondja: „Más a dolgod.” S megvillan egy feladat lehetősége, melyre soha nem gondoltál azelőtt. S tudod, ez a feladat nem lesz egészen veszélytelen számodra. Eltérít munkád eddigi irányától, rendkívüli erőfeszítéseket követel majd, félreértések, viták, veszélyek sorozatát idézi fel. S mégis, mindent most hagynod kell. Gyakorlati érdekeidet súlyosan veszélyezteti

az új feladat. S mégis, mindent félre kell tenned, vállalnod kell ezt a veszélyt, ezt az erőfeszítést, ezt az áldozatot, az új munkakört, ezt a sugallott és érthetetlen új feladatot. A hang parancsszavát nem lehet félretenni. aki ilyenkor jól hall, és engedelmeskedik, talán elbukik a feladat által felidézett világi veszélyek között, de megmenti lelkét. Aki süket, kényelmes vagy gyáva, kényelmesen sétál odább az életben, de lelke sebzett, kielégületlen és nyugtalan marad! Válassz barátom!

– *A Rendről és a Gondviselésről*

Úgy tapasztaltam, hogy az emberi élet alján rend van. S mert az emberi élet a Teremtés legbonyolultabb megnyilatkozási formája, valószínű, hogy máshol is rend van, a kezdetlegesebb és egyszerűbb létezés világában is, a kőzetek, mosómedvék, hüllők és a bolygócsillagok természetében is. Mindenben rend van, a dolgok eljutnak hozzánk, akkor is, ha ujjunk sem mozdítjuk, s rend van abban is hogy időnként mozdítjuk ujjunkat, vagy lelkünket a célból, hogy a dolgok eljussanak hozzánk, mi eljussunk bizonyos helyzetekhez, emberekhez, gondolatokhoz, melyekhez személy szerint, elodázhatatlanul közünk van. Mindebben rend van, ebben hiszek. De hiszek abban is, hogy e rend mögött szándék is van, melyet nem ismerek. Nevezd, ahogy akarod. Én Gondviselésnek nevezem. Ez a szándék törődik velem, személyesen büntet, vezet, elrendezi dolgaim, a mélybe taszít, minden pillanatban ellenőriz, építi körülöttem a világot, és épít engem a világban, felhasznál. Aki ezt nem érzékeli idővel, az vaksi és süket. Minden mögött a Gondviselés van: ebben is hiszek.

– *A szerepről és az alkatrészeiről*

Szereped van, mely csak a tied, s ez a szerződésed Istennel. De alkatrész is vagy a világ nagy szerkezetében, nem sokkal több, nem is jelentősebb, mint egy csavar, vagy huzal, mely e végtelenül bonyolult gépezetben valamilyen mellékes és alárendelt folyamat egyik segédeszköze. Ne feledkezz meg soha szerepedről, mely csak a tiéd és személyes, és ne feledd soha, hogy nem számítsz sokkal többet az Egészben, mint egy alkatrész, csavar vagy huzal.

– *A szomorúságról*

Ne hessegesd el a szomorúságot. Oktalanul jön; talán öregszel ilyen pillanatokban, talán megértettél valamit, elbúcsúzol a szomorúság negyedórájában valamitől. S mégis, a szomorúság megszépíti az életet. Nem szükséges, hogy mesterséges világfájdalommal mászkálj a földi tereken, lehorgasztott fővel, az élet és minden tünemény reménytelen múlandóságán elmélkedve, a tűnő örömelek fantomjai után koslatva. Először is, az örömelek, melyek eltűnnek, talán nem is voltak igazi örömelek. Emlékezzél csak... Aztán a szomorúság egy váratlan pillanatban leborítja csodálatos, ezüstszürke kódéval szemed előtt a világot, s minden nemesebb lesz, a tárgyak is, emlékeid is. A

szomorúság nagy erő. Messzebről látsz mindent, mintha vándorlás közben csúcsra értél volna. A dolgok sejtelemesebbek, egyszerűbbek és igazabbak lesznek ebben a nemes ködben és gyöngyszín derengésben. Egyszerre emberebbnek érzed magad. Mintha zenét hallanál dallam nélkül. A világ szomorú is. S milyen aljas, milyen triviális, milyen büffögő és kibírhatatlan lenne egy teljesen elégedett világ, milyen szomorú lenne a világ szomorúság nélkül!

– *A tapintatról és a gyöngédségről*

Mert van valami, ami több és értékesebb, mint a tudás, az értelem, igen, becsesebb, mint a jóság. Van egyfajta tapintat, ami az emberi teljesítmény felsőfoka. Az a fajta gyöngédség, mely láthatatlan, színtelen és íztelen, s mégis nélkülözhetetlen, mint fertőzéses, járványos vidéken a forralt víz, mely nélkül szomjan pusztul, vagy beteg lesz az ember. Az a tapintat és gyöngédség, mely mint valamilyen csodálatos zenei hallás, örökké figyelmeztet egy embert, mi sok, és mi kevés az emberi dolgokban, mit szabad és mi túlzás, mi fáj a másoknak és mi olyan jó, hogy ellenségünk lesz, ha megajándékozunk vele és nem tudja meghálálni. Ez a tapintat, mely nemcsak a megfelelő szavakat és hangsúlyt ismeri, hanem a hallgatás gyöngédségét is. Vannak ritka emberek, akik tudják ezt. Akik a jóságot, mely mindig önzés is, párolták és nemesítették, s nem okoznak soha fájdalmat barátságukkal, vagy rokonszenvükkel, nem terhesek közeledésükkel, nem mondanak soha egy szóval többet, mint amit a másik el tud viselni, s mintha külön, nagyon finom hallószervei lennének, úgy neszelik, mi az, ami a másoknak fájhat. S mindig tudnak másról beszélni. S oly élesen hallanak mindent, ami veszélyes az emberek között, mint az elektromos hallgató fülek érzékelik a nagy magasságban, felhők között közeledő láthatatlan ellenséges gépmadarakat. A tapintat és a gyöngédség emberfelettien érzékel. Igen, e két képesség emberfölötti.

– *A tarpeji szikláról*

Egyáltalán nem biztos, hogy a spártaiak, mikor a tarpeji szikláról ledobálták a törődött testű gyermekeket, a satnya testekkel egyidejűleg nem dobáltak le erős, hatalmas lelkeket is. A satnya gyermekeket mindig szerettem, s nemcsak a természetes gyöngédséget éreztem az ilyen védtelen kis, sápadt teremtések iránt, hanem bizonyos tiszteletet és vonzódást is. Egyáltalán nem biztos, hogy az emberiség legnagyobb erőfeszítéseit a tökéletes testű birkózók, a hibátlan gladiátorok teljesítik, – igen, azt hiszem, a satnyáknak is dolguk van a világban, s talán nem is olyan utolsó feladat az ő dolguk. természetesen nem mondom azt, hogy tenyésszük a satnyákat; csak annyit mondok, bízzuk az életre, mit tervel az emberekkel, s higgyük el, hogy a satnyáknak is dolguk lehet a világban. Talán éppen őket szemelte ki az élet olyan hatalmas feladatokra, melyek terhe alatt a gladiátor megroskadna. A tarpeji szikla tehát soha nem megoldás. Az élet pontosabban tudja, mint a spártaiak, kit tart meg munkatársnak céljaihoz, s kit dob el?

Nem fontos, hogy te szövegezd meg a szépet és igazat; fontosabb, hogy megismerjed.

– *Arról, ami az élet igazi élménye*

Az igazi élmény az ember számára tehát elsőrendűen ennyi: önmagának megismerése. A világ megismerése érdekes, hasznos, gyönyörködtető, félelmetes vagy tanulságos; önmagunk megismerése a legnagyobb utazás, a legfélelmetesebb felfedezés, a legtanulságosabb találkozás. Rómában vagy az Északi Sarkon járni nem olyan érdekes, mint megtudni valami valóságosat jellemünkről, tehát hajlamaink igazi természetéről, a világhoz, a jóhoz, és rosszhoz, az emberekhez, a szenvedélyekhez való viszonyunkról. Mikor értelmem eléggé megérett erre, már csak ezt az élményt kerestem az életben.

– *Arról, hogy a dolgokat meg kell várni*

Megvárni egy angyal és egy szent türelmével, amíg a dolgok, – emberek, eszmék, helyzetek -, melyek hozzád tartoznak, eljutnak hozzád. Egyetlen lépést sem sietni feljűk, egyetlen mozdulattal, szóval sem siettetni közeledtűket. Mert bizonyos emberek, eszmék, helyzetek, melyek életedhez, jellemedhez, világi és szellemi sorsodhoz tartoznak, állandóan útban vannak feléd. Könyvek. Férfiak. Nők. Barátságok. Megismerések, igazságok. Ez mind feléd tart, lassú hömpölygéssel, s találkoznodok kell egy napon. De te ne kapkodj, ne siettesd útjűkat és közeledésűket. Ha nagyon sietsz feljűk, elkerűlheted azt, ami fontos és személyesen a tiéd. Várj, nagy erővel, figyelmesen, egész sorsoddal és életeddel.

Az értelem nem elég ahhoz, hogy megértsűk önmagunkat, vagy a világ tűneményeit: a lényeges, a csalhatatlan megértéséhez és érzékeléséhez valami más is kell, több, mint az értelem. Kell hozzá kegyelem is, alázat is, testűnknek és ösztűneinknek valamilyen különösen szerencsés működése, vizsgálatunk tárgyának egyfajta előnyös elhelyezése, s talán a csillagok megfelelő alakulása is szükséges hozzá, hogy megértsűnk e földön valamit. Gondolj erre, mikor büszke vagy, mert azt hiszed, érted ezt vagy azt!

Mintha a boldogság más is lenne, mint vágy az elérhetetlen után!

Mikor eltelt az élet, megtudja az ember, hogy nem elég megszerezni a boldogság összes kellékeit. Boldognak is kell lenni közben, s erről megfeledekezűnk.

Csak a gyöngédség emberi, a szenvedély embertelen és reménytelen.

– *Arról, hogy megcsaljuk az orvost*

Valahányszor orvoshoz mentem, nem tudtam szabadulni a kínos és megalázó érzéstől, hogy megcsalom a derék embert, aki mestersége és emberismerete szerint, aggályosan és gondosan, de teljesen reménytelenül foglalkozik velem. Mert mindaz, amit ajánlhatott – az orvosságok, különféle gyógymódok, víz, sugár, porok és folyadékok – talán gyógyították vesém, májam, vagy szívem, de nem gyógyíthatta azt, ami a betegség egyetlen oka: életmódom, mely jellememből, alaptermészetemből és hajlamaimból következik. Életmódokat nem lehet gyógyítani, s megváltoztatni is csak ideiglenesen lehet. Ezért gondoskodik a természet bölcsen a betegségekről: mert a legtöbb ember csak a nyavalya kényszerű vesztégzárában piheni ki időlegesen szenvedélyeit: „Il est quelque fois saine d'être malade!” – mondta egy francia. A legtöbb ember elpusztulna negyvenöt éves korában, ha nem pihenne meg közben néhány hétre a betegségben.

– *Arról, hogy mikor van jogunk erőszakosan változtatni az élet helyzetein?*

Új emberek nem adhatnak neked semmit, ami alapjában megváltoztatná a világhoz való viszonyodat, mert csak te adhatsz magadnak valami elhatározót és lényegeset. Hasonlóképpen az új munkahelyen is munkás maradsz, és rajtad múlik, milyen erővel teremtesz magadnak az új helyzetben megfelelő munkalehetőségeket. Minden rajtad múlik. Éppen így az új városban, az idegen országban, ahol méltányosabbak az emberi együttélés feltételei, megtalálod idővel ugyanazt az emberi önzést, kapzsiságot, hiúságot és rosszakaratot, ami hazádban gyűlöletesnek tetszett, mert az emberi alaptermészet nem változik meg az országhatárokat jelző sorompók mögött. S ezen felül még idegen is leszel, s idegennek lenni mindig annyi is, mint nyomoréknak lenni. És az emberi törvények egyike parancsolja, hogy mindig feltétlenül maradj hűséges hazádhoz, még akkor is, ha ez a haza zsarnoki módon, méltánytalanul bánik el gyermekeivel. Mikor van hát jogod erőszakosan változtatni életed körülményein, keretein és helyzetein? Semmi esetre sem akkor, ha unalmat szüntet, vágyad kielégülését, bosszúd betelését reméled az ilyen elhatározástól. Maradj, ahová az élet állított, végezd a kötelességed, és töltsd meg lelked az igazsággal, többet az új világban sem kaphatsz, a déli szigeteken sem. De, ha úgy tapasztalod egy napon, hogy munkád, életed környezete és feltételei nem egyeznek jellemeddel, akkor és csak akkor szánd el magad a változásra. És tudjad, hogy te minden változáson belül ugyanaz maradsz. Csak akkor nem vagy magányos az életben, ha jó ügyet védel! Nincs fizetség és jutalom az ilyen percben. De nincs alku sem. Ezért soha ne félj kimondani azt, amiről egész lelkeddel tudod, hogy igaz.

– *Arról, hogy minden nap tovább kell menned*

A múltó évek, az idősebb életkor csakugyan adnak valamit, amiért érdemes volt elviselni az élet sok fáradtságát, megaláztatását, fájdalmas vesszőfutasait is. Nemcsak tapasztalatokat adnak, mert a tapasztalatoknak önmagukban nincs sok nevelő erejük, mint ezt az életben mindenfelé láthatjuk: az emberek, bizonyos tragikus tapasztalatok birtokában is ugyanazokat a végzetes hibákat követik el, akkor is, ha előre tudják a következményeket. Nem, az idősebb kor nagy előnye, hogy rendszert tudunk felépíteni tapasztalatainkból, ha nem vagyunk egészen ostobák – vagy aljasok, s nem óhajtunk öregségünkben az emberek által kinevetett és lenézett ősz pojjáak lenni. Mint a vándor, aki egy bizonyos hegyrendszert ismert meg vándorlásai közben, s a legmagasabb csúcsra érve, átlátja egy táj szerkezetét, áttekinti a hegycsúcsok összefüggő sorozatának geológiai törvényszerűségét, úgy látjuk mi is a múltó évekkel a rendszert mindabban, ami történik életünkben és mások életében. Ez az áttekintés, amelyet csak az évek múlása hoz meg, a legnagyobb elégtétel, melyet az emberi és világi dolgok megismerése közben szerezhetünk.

S mert vándor vagy, minden nap tovább kell menned az úton, mely egyetlen célod, tehát lelked és a lelkedben elrejtett isteni tartalom megismerése felé vezet. Nem könnyű ez. „Tovább kell menned, hiszen dolgoz van.” Körülbelül így szól hozzád az élet minden nap, minden pillanatban – megpihenni hív, kéjelegni, szórakozni, kielégülni a hiúságban és a hatalomban. De mikor nem ez a dolgoz! Vándor vagy, és minden nap tovább kell menned! Nem tudhatod, meddig élsz, s egyáltalán lesz-e időd eljutni utad végcéljához, lelked és az isteni megismeréséhez? Ezért menj minden nap tovább, sebes lábakkal és szegényen is. Mert vándor vagy.”

– *Az életveszélyről*

Életveszélyes helyzetekben arra kell gondolnunk, hogy időnk mindenképpen lejárt, akkor is, ha tíz esztendővel elébb, vagy később ér el a végzet keze, mert az élet tartalmát a nagy feszültség, az alkotás pillanatai jelentik, nem pedig a létezés kalendáriumai időszakai. Éltél, amikor minden erőddel kifejezted azt az isteni parancsot, mely életed tartalma volt, teljesítetted, lelkesen és végzetesen kötelességed. Ez a pillanat volt az élet ideje. Minden más csak előkészülés, várakozás volt. S a természet gazdaságos: azokat, akikre művéhez szüksége van, nem engedi el idő előtt, s ha megtették azt, amire a világ nagy művében szerződtették őket, nem törődik többé velük. Az életveszély tehát egyértelmű azzal, jól éltél-e, bátran és kötelességteljesítően éltél-e? A többi magánügy, mely szíved mélyén még téged sem érdekel igazán.

Aki fél az csal: egész élete során megcsalta önmagát, mert nem készült fel igazán, erős lélekkel a halálra! Ezért arra neveltem magam, hogy soha többé ne féljek semmitől, ami az emberek vagy a természet részéről fenyegethet; csak attól félek még, amit én vétkezhetem magam ellen, lelkiismeretem szavától félek, mert tetteink követnek.

– Az elszámolásról

Egy napon mindenről el kell számolni. De mindenről. Ez elkerülhetetlen. S akárhogy odázod, amiben hibáztál, amivel adós vagy, amihez gyáva voltál, amiben bűnös vagy, mindezért számot adsz egy napon. Ezért erősítsd mindegyre lelkedet: mert nem vagy te büntelen. S ha máglyára visznek tudjad: ártatlan is vagyok, de bűnös is vagyok. S számolj el önként, elébb, mint következik, bölcsen cselekszel így, s az emberek is jobban megbecsülnek, ha ezt teszed. Ne halogasd az elszámolást. Mit is remélhetsz? Ember vagy, tehát bűnös vagy.

A citromlével megöntözött nyers sárgarépa nyugtatja az idegeket, különösen a szemidegeket. Néha megakadályoz vakulási folyamatokat, eltünteti a kezdődő szürkehályogot. Hámozatlan alma, citrom- és narancslé.

– Az érzékiségről

Legtöbb ember a nemi párbajban kap halálos sebet. Hiúsága nem bírja a szeretet elviselését, sem a szeretetlenséget; a magánytól éppen úgy szenved, mint az együttéléstől; disznóólakba menekül, vagy sértődött bosszúvágyaktól fűtött magányos szerepekbe. Érzékeink felett csak úgy maradhatunk hatalmasak, ha idejében szerénységet tanulunk. Nincsenek tartós „érzéki megoldások”, talán még a barátság sem tartós; semmi sem tartós, ami emberi. Az emberi élet síkján nincsenek érzelmi „ötéves tervek”; csak helyzetek vannak, melyek mindig tökéletlenek. „A nagy érzések” sértődnek meg leghevesebben, s mindig idő előtt. Érzékeink időleges lázadását el kell viselni, mint az élet nagy megpróbáltatásainak egyikét. Bele kell törődni, hogy nincs megoldás, csak türelem van. S ha valaki olyan erős, hogy átalakítja ez indulatokat nemesebb szándékká, a munka tégléjében megolvasztja az indulatokat, az alázat lombikjában lepárolja ez erőkből a hiúságot bölcsen cselekszik. De ez a legnehezebb feladat az életben.

– Az okosságról és a bölcsességről

Az okosság nem bölcsesség. Az okosság készség, idegrendszerbeli és értelmi fürgeség. A bölcsesség az igazság, a megnyugvás, az elnézés a tárgyilagosság és a beleegyezés. Az okos emberek soha nem bölcsek, túl izgatottak ehhez, mintegy állandóan megrészegeznek okosságuktól, de a bölcsek mindig okosak is, s ugyanakkor többek ezeknél, mert nem akarnak bizonyítani semmit. Az okosok társaságát kerüld, mert felizgatnak és végül megsértenek. A bölcsek társaságát keresd. Az okosokkal lehet beszélni, a bölcsekkel lehet hallgatni.

– Ajánlás

Ezt a könyvet ajánlom Senecának, mert arra tanított, hogy erkölcs nélkül nincs ember. És Epiktétosznak, mert megtanított arra, mi van hatalmunkban. És Marcus Auréliusnak, aki megtanulta Epiktétostól, mi az, ami hatalmunkban van? – és türelmes volt. És Montaignenek, mert jókedvű volt, és nem törődött vele, mi lesz művével a halál után? És a sztoikusoknak általában, akik

megvigasztaltak, mikor nem volt vigasz a földön, és megtanítottak, hogy ne féljek a haláltól, sem a rabszolgaságtól, sem a szegénységtől, sem a betegségtől. És egy-két férfinak, akik barátaim voltak, és igaz férfiak. És egy-két nőnek.

„Remény, csalódás,
Küzdés, bukás
Síríg tartó nagy versenyfutás
Keresni a jót és a szépet,
S meg nem találni, ez az élet.”

Marcus Aurélius

„Ha valamit nem bírsz véghezvinni,
ne gondold, hogy az más embernek
is lehetetlen; ellenben, ha bármit
lehetségesnek látsz más ember számára –
és az emberi természettel megegyezőnek látod –
gondold, hogy az számodra is elérhető.”

„Ne gyötörd magad a jövővel! Ha rákerül a sor, majd szemébe nézel ugyanazzal az értelemmel felfegyverkezetten, amivel most irányítod ügyeidet.”

Marcus Aurélius elmélkedései

(i.sz. 161-180-ig uralkodott)

Még ha háromezer vagy harmincezer évig élnél is, mégis gondold meg, hogy senki nem veszíthet el más életet, csak amit élt, és nem élhet mást, csak amit elveszít. Egyre megy hát a leghosszabb és a legrövidebb élet. Mert a jelen mindenki számára egyre megy, tehát az is egyre megy, amit elveszítünk; így az elmúlt élet csak röpké pillanatnak bizonyul. Hiszen sem a múltat, sem a jövőt el nem veszíthetjük. Hogyan is vehetné el valaki tőlünk azt, ami nem a mienk? Tehát két körülményt vegyünk mindig figyelembe: először, hogy minden

öröktől fogva, azonos formában ismétlődik, s nem számít, hogy valaki száz, kétszáz évig, vagy beláthatatlan ideig szemléli-e ugyanazokat a jelenségeket; másodsor, hogy a leghosszabb és legrövidebb életre rendelt is ugyanannyit veszít. Mert csak a jelen pillanattól fosztható meg, csak ez az övé, s amiye az embernek nincs, azt el sem veszítheti.

Nemcsak arra kell gondolnunk, hogy minden nappal fogy az élet, s mindinkább összezsugorodik a hátralévő rész, hanem azt is meg kell fontolnunk, hogy ha valaki magas kort ér el, akkor is bizonytalan, vajon csorbítatlanul elegendő lesz-e ereje a körülmények mérlegelésére, az isteni és emberi dolgok megértését célzó szemlélődésre. Mert, ha valaki másodsor kezd gyermekké lenni, azt a lélegzés, táplálkozás, képzelődés, ösztönélet, s más ilyesmi elkísérik ugyan, de idő előtt elhagyja mindaz, amihez föltétlenül gyakorlott belátás szükséges: az önrendelkezés a kötelességgel való pontos számotvetés, a jelenségek elemzése, az a képessége, hogy meg tudja állapítani az életből való távozás kellő pillanatát. Sietnünk kell tehát nemcsak azért, mert mindinkább közelebb jutunk a halálhoz, hanem azért is, mert a dolgok megértése és helyes megfigyelése már előbb elmarad tőlünk.

Hippokratés, miután sok betegséget meggyógyított, végül maga is betegségbe esett, és meghalt. A khaldeusok sok ember halálát megjósolták, aztán őket is elérte végzetük. Nagy Sándor, Pompeius, Caesar, akik gyakran egész városokat elsöpörtek a föld színéről, és csatáikon sok-sok ezer lovast és gyalogost elpusztítottak, egyszer csak maguk is távoztak az életből. Hérakleitos, aki a végső világégesről annyi tudományos tételt állított fel, marhatrágyába burkolt testtel vízbetegségben halt meg. Démokritost elpusztították a férgek. Sókratést másfajta férgek ölték meg.

Mit akarok mindezzel? Beszálltál, áthajóztál, megérkeztél: szállj ki! Ha másik életre kötsz ki, ott is bizonyosan vannak istenek, ha pedig teljes érzéketlenségre, legalább nem lesz sem fájdalmad, sem élvezeted, s nem szolgálsz egy olyan edénynek, amely annál hitványabb, minél magasabb rendű a szolgálója. Mert ez az értelem és a te génuszod, az pedig csak föld és rothadás.

Tehát mindent félretéve, ehhez a néhány szabályhoz tartsd magad! El ne felejtse, hogy mindenki csak a jelenben él, ez pedig röpké pillanat, a többi idő vagy már elmúlt, vagy bizonytalan. Arasznyi az ember élete, arasznyi az a földzug, ahol él, de arasznyi a legtovább fennmaradó hírnév is. Hiszen ezt a hírnevet gyorsan pusztuló emberférgék egymást felváltó nemzedékei hordozzák, ezek pedig még önmagukat sem ismerik, nemhogy arról tudnának, aki már régen meghalt.

Ha a józan ész szabályainak megfelelő módon, buzgón, határozottan, békés

lélekkel azt teszed, amit a pillanat kíván, ha sem jobbra, sem balra nem nézel, hanem géniuszodat olyan tisztán igyekszel megőrizni, mintha már vissza kellene adnod; ha még hozzá mit sem vársz és mitől sem remegsz: ha úgy cselekszel, hogy tevékenységed mindig összhangban áll a természettel és

minden szavadban – megnyilatkozásodban beéred az igazsággal, akkor boldog életed lesz. Már pedig ebben senki meg nem akadályozhat.

Hagyd abba az ide-oda csapongást, hiszen még arra sem lesz időd, hogy újra elolvasd feljegyzéseidet, vagy a régi rómaiak és görögök tetteit, továbbá azokat az olvasmányaidból csinált szemelvényeket, melyeket öregségedre félretettél magadnak. Siess hát a cél felé, hagyd a hiú reményeket, és addig segíts magadon, amíg lehet, ha érdekeidet valóban szíveden viseled.

Az emberek bűvőhelyeket keresnek maguknak; falun, tengerparton, hegyekben. Te is szoktál effélékre vágyva vágni. Micsoda korlátoltság! Hiszen megteheted, amikor csak akarod, hogy önmagadba visszavonulj!

S az igazságok közül, melyekre szemedet függeszted kettő legyen mindig kéznél. Először, hogy a külső dolgok nem férnek hozzá a lélekhez, hanem kívül vannak rajta, mégpedig mozdulatlanul; minden izgalom tehát a belső felfogásból fakad. Másodsor, hogy amit látsz, hamarosan megváltozik, sőt megszűnik! Állandóan gondolj rá, hogy mennyi változásnak voltál már te is tanúja. A világ változás, az élet felfogás dolga.

Mekkora zavartalanságot biztosít magának, aki nem nézi, mit mondott, tett vagy gondolt embertársa, hanem csak arra ügyel, hogy saját cselekedete igazságos és feddhetetlen legyen.

Ha a lelkek tovább élnek, hogyan képes befogadni őket a levegőég időtlen-időtől fogva

– Hát a föld hogyan tudja befogadni ugyanannyi időtől fogva, az eltemetettek porhüvelyeit? Amint itt az egy ideig még ellenálló porhüvelyek változása és fellazulása helyet ad más holttesteknek, úgy a levegőégbe átszellemült lelkek is egy ideig még együtt maradnak, azután szintén változnak, szétszóródnak, ellobognak, felszívódva a mindenség alkotó szellemébe, így engedve helyet az utánuk következőknek. Íme ez a megoldás, ha felteszed, hogy a lekek fennmaradnak. De nemcsak azt a töméntelen eltemetett testet kell figyelembe venni, hanem az általunk és mások által napról napra elfogyasztott lényekét is. Hány meg hány emésztődik fel, s hogy úgy mondjam, temetődik el a táplálkozók testében? S mégis befogadja őket a tér, mert vérré válnak mert párává, életadó meleggé változnak.

Hogyan lehet ebben a kérdésben felderíteni az igazságot? Ha az ember elkülöníti az anyagot a formáló erőtől.

Ne fogj sokfélébe, ha lelki nyugalmat akarsz. Jobb csak azt cselekedni, ami szükséges, mert ez nemcsak a jól, hanem a mértékkel kiválasztott munka lelki elégtételével is jár.

Megvizsgáltad-e ezeket? Most ide figyelj! Ne izgasd magad! Légy egyszerű. Vétkezik valaki? Maga ellen vétkezik! Történt veled valami? Nem baj! Minden, ami ér a mindenség törvénye szerint kezdettől fogva elvégzett, elhatározott számodra! Minek a sok szó? Rövid az élet. Használd ki a jelent okosan, igazsággal. Szórakozásodban is maradj józan!

Ha idegen a világban az, aki nem tudja, mi van benne, nem kevésbé idegen az is, aki nem tudja, mi történik benne.

Szeresd a magad kis mesterségét, amibe beletanultál és találd benne kedvedet. Ami még hátra van életedből, úgy éld le, hogy minden dolgot teljes lelkedből az istenekre bízod, és az emberek közül egynek sem vagy zsarnoka, sem a szolgája.

Martin du Gard, Roger

„A boldogságot nem lehet csak úgy elkapni a levegőből, azt hiszem mindenek fölött tehetség kell hozzá.”

„Az embernek hinnie kell önmagában. Nem is szabad másban hinnie, csak önmagában. Szilárd benső életük csak azoknak van, akik határozottan tudomásul vették sorsukat és mindent feláldoznak neki.”

„Bennem sohasem volt meg a bátorság ahhoz, hogy elfogadjam magamat olyannak, amilyen vagyok.”

„Élni annyi – mint cselekedni”

Máté: XVIII. 21.

„Akkor hozzámenvén Péter, mondá: Uram, megbocsássak-é az én atyámfiának, valamennyiszer ellenem vétkezik? Megbocsássak-é hétszer is?

22. Monda néki Jézus: Nem mondom néked, hogy hétszer csak, hanem hetvenhétszer is.”

Mauriac

„Az emberek minden baja onnan ered, hogy nem tudják megőrizni tisztaságukat.”

„Minden sors sajátosan egyéni, és annak az Irgalmas Igazságnak, amelyet szolgálunk, talán legmélyebb titka, hogy nincs általános érvényű törvény, amelynek alapján az emberek fölött ítélkezhetnénk és pálcát törhetnénk. Pontosan meg nem állapítható, kisebb-nagyobb mértékben mindnyájan elődeink erényeinek és bűneinek, szánandó örökösei vagyunk. Hála szabad akaratunknak, megvan a lehetőségünk arra, hogy igent vagy nemet mondjunk, ha Isten szeretete megközelít bennünket. De olyan súlyosak a terhek, amelyek lelkünkre nehezdednek, olyan sok minden befolyásolja választásunkat! Mindezek tudatában, hogyan is merészkedhetnénk mások felett bíraskodni?...”

„Nem szabad vak és süket módjára két ember közé állnunk, akik szeretik egymást, még akkor sem, ha szerelmük bűnben fogant. Mindennél fontosabb annak a megértése, hogy találkozásunknak mi a jelentősége, mert az emberi sorsok nem véletlenségből teremődnek.”

Mécs László

A királyfi három bánata

Amikor születtem, nem jeleztek nagyot
messiás-mutató különös csillagok,
csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok.

A többiek láttak egy síró porontyot,
de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot,
mintha babusgatná a szép napkorongot.

Maga adta nékem édessége teljét,
úgy ajándékozta anyasága tejét,
hogy egyszer a földnek bennem kedve teljék.

Isten tudja honnan, palástot kerített,
aranyos palástot vállamra terített,
fejem fölé égszín-mosolygást derített.

Ma is úgy foltozza ingemet, ruhámat,
ma is úgy szolgál ki, főzi vacsorámat,
mint királyi ember királyi urának.

Amerre én jártam, kövek énekeltek,
mert az édesanyám izent a köveknek,
szíve ment előttem előre követnek.
Amíg ő van, vígan élném a világom;
nem hiányzik nekem semmi a világon,
három bánat teszi boldogtalanságom.

Az egyik bánatom: mért nem tudja látni egymást a sok ember, a sok-sok királyfi, úgy, ahogy az anyjuk tudja őket látni?
A másik bánatom: hogyha ő majd holtan fekszik a föld alatt virággá foszoltan, senki se tudja majd, hogy királyfi voltam.

Hogyha minden csillag csupa gyémánt volna,
Minden tavaszi rügy legtisztább gyöngy volna,
Kamatnak is kevés, nagyon kevés volna.

Hogyha minden folyó lelkemen átfolyna
s ezer hála-malom csak zsoltárt mormolna,
az én köszönetem így is kevés volna.

Hogyha a föld minden színmézét átadom
az ő édességét meg nem hálálhatom,
ez az én bánatom, harmadik bánatom.

Motorhiba

Ültünk anyámnál. Jó az esti csönd és jó a kályha, jó a könyv, a villany. Kint rakoncátlan téli szél dühöng, a lámpa egyszer szédelegve villan s kialszik. Kezem kapcsolót csavar, a sír – sötétben nő a zürzavar, tetőnk úgy döng, mintha az ördögök már koporsónkra dobnának rögöt, a szív szorong, és fényt szomjazva lázad, felforgatjuk fényforrásért a házat, míg meglelünk egy karácsonyfa-gyertyát és szívünk – melyet képzelgés réme vert át, örül, midőn a fény előkerül.
Ülünk a kezdetleges fény körül.

Merengek. Mily jó, milyen emberi ez ócska láng, mely éjünk elveszi.
Ilyennél ültek tán a Betlehem istállójában azon éjjelen,
vagy ilyennél se, vagy egy pisla mécsnél,
vagy csillagfénynél, míg a keserves Tél elolvadt egy kis édes gyermek-arctól,
s a jégkorszak eltűnt a lelki harcból.
Lám, elég egy vezeték – hiba
s egészen tisztán idefénylik a
Kiolthatatlan betlehemi csillag.

Merengek, míg a gyertya lángja villog.

Merengek, míg a gyertya lángja villog.
Május volt egyszer, füttyös mámor illat,
gépkocsin mentünk egy falu előtt,
utunk átszelt egy libalegelőt,
és elütöttünk egy kicsi libát,
a Julcsa néni nagy-nagy galibát
csinált, és szörnyű átkát szórta ránk ott,
de mink nevettük, nem látván hibánkat,
rohantunk göggel és fölényesen,
nem telt el egy perc tizedrésze sem,
s árokban voltunk, vigyorgott felénk
a Halál a község túlsó felén.
Elég volt egy kicsiny kerék – hiba
s már utolért a megsántult liba
a többi tízzel s utolért a sánta
Julcsa, az, ki vesztünket kívánta
fogatlan szája már szidásra áll,
de hirtelen egy rossz szót sem talál,
mert megpillantja vérző homlokom,
tépdesni kezdi keszkenője gyolcsát
s kötést csinál, mint régi jó rokon.
Karácsonyfáján száz vihar sepert át
s nem érhatték el vágyuk, hogy kioltsák
szívét, e piros Karácsonyfa – gyertyát,
amely jóság-országból csöppnyi hírt ad.
S jó most a két ökör, mely jármot ringat,
Kihúzza sárból gögös gépkocsinkat.
Merengek. Vas-acél, arany-kevélyen
rohant a Babel-gyors egy nyári éjben.
Száguldott zengőn a Huszadik Század,
fekete füstje, korma, égre lázadt:
nem tisztelt mást, csak haladási törvényt,
– s Szarajevónál motorhiba történt:
belézuhan egy pokol szakadékba,
úgy szétment, mint a mesebeli béka,
tizennégy millió halott maradt ott,
országok törtek össze, mint cserép,
sok elszakított nép gazdát cserélt,
mint országos vásárban bamba barmok,
humanizmus s más rakéta – szavak
feketék lettek, mint pokol-salak,
zsidók fogták a Pápa köntösét:

oly sűrű lett a Földön a sötét,
de meghallottuk, hogy jövőnk dalol,
s előkapartuk a romok alól
a Bibliát s az ócska Bibliából
a Bábel-gyorsból szemétként kitett
Karácsony-gyertyát, gyermek-víg hitet
s a jószágot! Meggyújtjuk, lengve lángol
s a romokból sorsunk lassan kilábol.

Merengek. Mormogom magamnak is
másoknak is: világszép szerkezet
a tested, az agyad, szíved, kezed,
de sunyi módon jön egy kis hamis motorhiba,
midőn sétálni mégy, vagy moziba:
húsmérgezés, rák, alamuszi meghülés,
vagy vezetékhiba: agyszélhűdés, sötét lesz,
megfoszt minden fénytől és üvöltesz: „Mehr Licht,
több világosságot!” gyújtogatod kedves lámpásaid:
Homérost, Goethét, Kantot, Bólyait,
de felgyújthatod egész volt-világod,
örök marad a sötétség s a gyász!
Vigyázz!
ha összeroppan szíved, májad, csontod,
s lelked kilép ruhából, testi mezbül
gyújtsd meg hamar a régi gyertyacsonkot
s így menj Halál-úr országán keresztül.

Méliusz József

„... a rólunk szóló nagy könyveket az érő férfi szemével kell olvasnunk, immár birtokában egy s más tudásnak önmagunk felől: az életről, az eszmék csökönös ellentmondásairól és a szenvedésről, ahhoz, hogy felismerjük a könyvekben a tulajdon arcunkat.”

„...elmebaj, hogy a nagy a kicsit, a számos a keveset, az egyszínű a pettyest, a megkülönböztetett az általa is megkülönböztethetőt keresi meg magának áldozatul, hogy megbélyegezze, hogy a jogból kizártként kizárja a kizártak közül, hogy egyenlőtlenként kilökje az egyenlőtlenek egyenlőségéből.”

Mensáros L.

„Nem az a fontos, ami velünk, hanem ami bennünk történik.”

Mikszáth Kálmán

„A legbölcsebb ember is húzza meg magát szerényen. Mert miből áll a nagy bölcsessége? Talán abból, hogy legföllebb egy félróffel tovább lát a másiknál, a közönséges eszűeknél? Egy félróffel egy olyan horizontban, mely egy billió mérföldre terjed Az egész mélylátás csak egy valamivel kisebb vakság.”

Milton: Elveszett paradicsom

„Ne szeresd léted, ne gyűlöld, de míg élsz, szépen élj! Hogy meddig, bízd az égre!”

Montaique, Michel de

„A vesszőnek csupán azt a hatását tapasztaltam, hogy a lelket renyhévé és gyávává, avagy alattomosá, vagy dacossá teszi.”

„Az idegenek csak a külső eseményeket és a külszínt látják; kifelé mindenki mutathat jó arculatot, holott bévülről csupa láz és rémület.”

„Furcsa egy hit az, amely csak azért hiszi azt, amit hisz, mert nincs mersze ahhoz, hogy ne higgye.”

„Ha fel akarunk épülni tudatlanságunkból, meg kell azt vallanunk.”

„Javunk és bajunk egyaránt, csakis belőlünk ered.”

„különb – különféleleképp fogadjuk a dolgokat, aszerint, hogy kik vagyunk, és minek látjuk azokat.”

„Meggyőltetik velem a valószínű dolgokat, ahogy azokat csalhatatlanoknak állítják elibém.”

„Minden dolgokban, a rosszakat kivéven, a változás félnivaló.”

„Mivelhogy bizonytalan, hol vár bennünket a halál, várjuk mi ötet mindenütt. A halálról gondolkodni annyit tesz, mint a szabadságról gondolkodni. Aki meghalni megtanult, leszokott a rabszolgaságról. Aki általlátta, hogy az élettől megfosztatni nem szerencsétlenség, annak semmi nem szerencsétlenség többé az életben: a meghalni tudás minden alávetetés és kényszer alól megszabadít.”

„Mivelhogy nem regulázhatom az eseményeket, ennenmagamat regulázom; ha nem alkalmazkodnak hozzám, én alkalmazkodom hozzájuk.”

„Nem kell mindig mindent megmondanunk: az ostobaság volna. De, amit mondunk, annak olyannak kell lennie, amilyenek gondoljuk; máskülönben gonoszság.”

„Semmilyen szél nem jó annak, kinek nincs célul kiszemelt kikötője.”

„Semmitől sem félek annyira, mint a félelemtől.”

„többet tanulmányozom ennenmagamat minden más dolognál: ez az én metafizikám, ez az én fizikám.”

„Úgy annyira különbözünk mi magunktól, mint másoktól.”

Móra Ferenc

„A beszéddel nem bizonyos, hogy használ az ember valakinek, de a hallgatással bizonyosan nem árt magának.”

„A fej gyöngye percei a szív legszebb órái.”

„Az ember akkor öreg, ha mosolyog azon, amin valaha nevetett.”

„Bármily kicsiny legyen a kívánság, ha megtagadják, nagyra nő.”

„Sok ember azt hiszi magáról, hogy vértanú, pedig csak önsanyargató.”

Bolondságok

„Ha az ember azt akarja, hogy ne legyen láza, ne hőmérőzze magát.”

Moreau, Jeanne

„Az életben bekövetkezik egy pillanat, amikor rádöbbenesz, hogy egy halálos betegséggel születted – ez pedig az élet.”

Móricz Zsigmond, 1935

„A betegség... régi meggyőződés, hallatlanul fokozza a lélek érzékenységét, a szellemi intenzitást: új régióba emel. A nagy költők legtöbb esetben betegségekkel megvert egyének, s nélkülük nem is lettek volna képesek abba a magasságba emelkedni. Adyt, aki a legbeteggebb ember volt, már azok közt, kiket valaha alkalmam volt ismerni, kizárólag a betegség fokozta a fehér izzásig... Ha nem volt testi fájdalma, pótolta alkohollal. A bor nála doppingolás volt. A bor arra való volt, hogy kikapcsolja, a jelen pillanat fizikai valóságából,

s egy igen magas hevülésbe vigye, amelyben a maga gondolatvilágát kozmikussá tette. Ebben az állapotban csodálatos kapcsolatokra tudott szert tenni. Mindaz, ami benne józanon csak alvó állapotban volt, a mámor pillanataiban kísérteties asszociációkban váltódott ki. Ha a verseit soká olvasom egyfolytában, valóságos fizikai részegséget érzek. S ezt megéreztem már első könyvének olvasása közben, mikor őt magát személyesen nem is ismertem.”

Móricz Zsigmond, 1936

„Én... azzal töltöttem az életemet, hogy a rendkívülit kutatom az emberi lélekben, nem mintha gyönyörködnék a „rosszban”, hanem azért, mert az emberekben van egy sajátságos külön, beljük nevelt érzék, hogy eltakarják lepellel, amit nem tartanak dicsőségesnek, s nem tudják, hogy a természetén uralkodni nem lehet, tehát, ami az emberrel történik, az mind természetes. Ami van, ami megtörtént, ami cselekedet, az nem lehet hamis. Hamis, fals, csak a tálalás lehet.”

„A boldogság nem más, mint jó közérzés, az az érzés, hogy érdemes az embernek élnie.”

„Szeretni!
És ezzel vége!
Szeretni, szeretni, és nem gondolni a holnapra.
Szeretni, és szeretve lenni!”

Müller, Max

„Amit érdemes megtenni, azt érdemes jól megtenni; egy kicsit több bajlódás sok utólagos bajnak veheti elejét.”

német közmondás

„Legjobb párna a lelkiismeret.”

„Ne kezd túl magas hangon,
hogy végig tudd dalolni.”

német mondás

„A politika elrontja a jellemet.”

Németh László

„Aki figyelte magát, észrevehette, hogy a szellem nem egyenletesen fejlődik, arányosan növe minden pontján, mint valami korallzátony. A szellem földrengésekkel fejlődik: belerobban egy eszme, föllángol egy szenvedély, s amikor a földrengésnek vége, az egész táj jellege megváltozott.”

„Mert a tragikus nem azt mondja: úgy is elbukom, hanem azt mondja: ha el is kell buknom. A tragikus ember ragaszkodik a világnak azokhoz az erőihez, amelyek benne, népében, ügyében összefutottak.”

Irgalom

„Micsoda zavara is ez a húsnak és léleknek. Hogy akit becsülünk, nem vonz, s aki vonz, attól mentenünk kell a lelkünket.”

Nepos, Cornelius

„Csellel kell harcolni annak, akit fegyvere nem tesz egyenlő értékűvé.”

Nietzsche

„Az öngyilkosság gondolata nagy vigasz: az ember sok nehéz éjszakán jut túl általa.”

„Ha egy könyv és egy fej egymáshoz koccan, és ebből üres hordó hangja származik, ez még nem jelenti azt, hogy a könyv volna üres.”

„Hogy érek, hajh, a hegyre fel?
– „Ha hágsz” – és nem töprenkedel!”

„Minden megy, minden visszajő, örökké forog a lét kereke. Minden elhal, minden újra fölvirágzik, örökké perog a lét éve. Minden eltörik, minden újra összeillesztetik, örökké ugyanaz a háza épül föl a létnek. Minden elválnak, minden újra üdvözli egymást; örökké hű marad magához a lét gyűrűje. Körbe megy az örökkévalóság gyűrűje.”

„Nincs keservesebb balsors az emberi sorsban, mintha a föld hatalmasai egyúttal nem a legelső emberek is, mert ilyenkor minden hamissá, ferdévé és szörnyeteggé lesz.”

„Tanuljunk meg jobban örvendeni;
akkor legjobban felejtjük el, hogy
másokat szenvedtessünk.”

Novalis

„Csak azzá lehetsz, ami már vagy.”

Oláh Gábor

Dolgozatjavítás

Egy kis deák dolgozatát javítom,

„Önéletrajzot” írtam vele.

Előszavában bevallja: őszintén
bizony, sokat főtt rajta a feje.

Alá-aláhúzó csekély hibákat,
Az i fölébe pontokat rakok,
Kipettyegetve a fehér barázdán
Ragyognak így pirosuló csillagok.
Amint tovább-tovább visz röpke szárnyán
A kis deák beszédes bánata:
Ritkulnak a pirosuló tintapettyék,
És hangosabb lesz a betűk szava:

„Apám sikkasztott, s elszökött... Anyámra
Hét apró gyermek gondja rászakadt.
Az emberek nem álltak szóba velünk,
El is temettek, mint halottakat.

Anyám szegény, átkozta azt az órát,
Melyben apámmal esküt esküdt.
És kezdtük újra koldus életünket
Leírhatatlan szenvedés között.

Tanulni vágytam, mert tanulni oly szép!
De nem segített rajtam irgalom!
Ez esztendő utolsó drága évem,
Jövőre már – hej, másutt folytatom.

Kérem, tanár úr, hogyha összevissza
Dülöngnek füzetemben a sorok:
Ne tessék érte nagyon haragudni,
Mert fáj a szívem, ha rá gondolok.

Hosszan merengek a sötét betűkön,
Szememre fátyolt bánat könnye fest.
Aztán lehajtva homlokom kezemre,
Sóhajtva írom be a nagy Jelest.

olasz közmondás

„Dolgozz, mintha örökké élnél,
imádkozz, mintha holnap meghalnál.”

Ovidius

„A halál után nagyobb lesz a hírnév.”

„A megtörténtet nem lehet meg nem történné tenni.”

„A siker a vállalkozás próbaköve.”

„A szépség mulandó adomány.”

„A szerelem kezdete édes, de a vége keserű.”

„A véletlen is, Vénus is a merészt segíti.”

„Az igazi fájdalmat is enyhíti az idő.”

„Az igazság tudatában az ész nevet a fáma hazugságain.”

„Csekély erény hallgatással tűnni ki, viszont súlyos hiba kifecsegni az elhallgatni valót.”

„Kisebb büntetés a halál, mint a várakozás a halálra.”

„Könnyű a teher, amelyet szívesen viselünk.”

„Látom a jobbat és dicsérem, de a rosszabbat követem.”

„Míg a szerencse övez, mindig sok lesz a barátod, ám ha eged beborul, újra magadra maradsz.”

„Míg az igazi részegség ártalmas, használ a színlelt.”

„Minden változik, de semmi sem semmisül meg.”

„Mint a folyóvíz, úgy suhan az idő, s a tovatűnt hullám nem tér vissza többé.”

„Nem vágyunk arra, amit nem ismerünk.”

„Senkit sem kell boldognak nevezni a halál és a végtisztesség előtt.”

„Szabad az ellenségtől is tanulni.”

„Van némi öröm a sírásban is; a fájdalmat enyhítik és kimossák a könnyek.”

Pál apostol

„A hit pedig a reménylett dolgoknak a valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződése.”

Pascal

„A szerelemben a hallgatás gyakran mélyebbre ható szónok, mint a szó.”

„Az, aki fejet választ, s az, aki írást, egyforma hibás. Mind a kettő téved. A helyes út: nem tenni semmire.”

„Ha a nőt semmi másra nem tanították meg, mint hogy odaadó legyen, és íme, senki se kér többé az odaadásából, haszontalanná vált, létjogosultságát veszítette, s a hátralévő hosszú, üres éveken merengve ezt mormolja magában: senkinek sincs szüksége rám!”

„Ha a természetben semmi homályosság se volna, az ember nem érezné romlottságát; ha semmi világosság sem volna, nem remélne gyógyulást. Tehát nemcsak igazságos, hanem reánk nézve hasznos is, hogy Isten részben elrejtőzött, részben megmutatta magát, mert az emberre épp oly veszedelmes megismerni az Istent a maga nyomorúságának ismerete nélkül, mint megismerni a maga nyomorúságát az Isten ismerete nélkül.”

„Ha szeretünk, magunkat is másnak látjuk”

„Még csalékonyabb ábránd a gyerektől remélni a teljességet, belső melegséget, értéket, amit a nő magából és magától nem bírt megteremteni; a gyerek csak annak öröm, aki képes mást önzetlenül boldogítani, aki létezése meghaladását keresi a gyerekekben, nem kárpótlást és vigaszt.”

„Mindenki lelkében hordja a szépségnek azt az őstípusát, amelynek mását a nagyvilágban keresi.”

A külső dolgok tudománya sohasem fog engem megvigasztalni erkölcsi tudatlanságomért a sanyarúság idején. De az erkölcs tudománya mindig megvigasztal azért, hogy nem ismerem a külső dolgok tudományát.

Az ember természetesen azt hiszi, hogy sokkal képesebb behatolni a dolgok közepébe, mint kerületüket átölelni. A világ látható kiterjedése érthetően felülmúl bennünket, de mivel a kicsiny dolgoknál meg mi vagyunk nagyobbak, azt hisszük, hogy több hatalmunk van rajtuk. Pedig nem kisebb képesség kell a semmi, mint a minden elérésére. Végtelen képesség szükséges az egyikhez is, meg a másikhöz is. Nekem úgy tetszik, aki megértette volna a dolgok kezdeteit, annak el kellene jutnia a végtelen megismerésére is; az egyik a másikkal összefügg, és az egyik a másikhöz vezet. Ezek a szélsőségek érintkeznek és egyesülnek az által, hogy távolodnak egymástól, és újra feltalálják egymást az Istenben és csakis az Istenben.

Az emberi természetet kétféle szempont szerint lehet szemlélni: először az ember hivatása szerint és akkor az ember nagy és felülmúlhatatlan; másodsor az ember szokásai szerint (mint ahogy egy ló vagy kutya természetét ítéljük meg a futóképességükből) és akkor az ember alacsony és förtelmes. E két oldalt szemlélve alkotják meg a filozófusok véleményüket az emberről. És egy részük tagadja a másik rész ítéletének helyességét. Egy részük ezt mondja: az ember nem születet magasabb cél betöltésére, mert összes cselekedetei ellentmondanak ennek; másik részük ezt mondja: az ember csak eltávolodik a rendeltetésétől, ha alacsony cselekedeteket követ el.

Az embernek meg kell ismernie önmagát: ha ennek nem venné is hasznát az igazság megtalálásában, legalább élete szabályozására fölhasználja és ennél nincs helyesebb valami.

Egyesek azt mondják: „Térj magadba és nyugalmat fogsz találni.”

Mások ellenben ezt ajánlják: „Menekülj saját magadtól, igyekezz elfelejteni magadat és keresd boldogságodat az élvezetekben!” Ez sem helyes tanács, már azért sem, mert például ezen az úton nem lehet elkerülni a betegségeket.

Nyugalom és boldogság nem bennünk van, de rajtunk kívül sincs. Nyugalom és boldogság csak Istenben van, aki éppúgy bennünk van, mint kívülünk.

Mindenben korlátok közé lévén szorítva, ezzel az állapotunkkal, mely középen van a két szélsőség között, minden tehetségünk arányos: érzékeink semmi szélsőségest nem vesznek észre; nagy zaj megsüketít; nagy fény megvakít; nagy távolság és nagy közelség akadályoz a látásban, terjengősség és szófukarság elhomályosítja a beszéd értelmét, a nagyon is igaz meglep bennünket (ismerek olyanokat, akik nem tudják megérteni, hogy ha semmiből elveszünk négyet, marad semmi) a végső alapelvek nagyon nyilvánvalók a mi számunkra, a túlságos gyönyörűség kellemetlen: a túlságos összhang nem tetszik a zenében, a sok jótétemény bosszant; szeretnénk, ha többet tudnánk fizetni az adósságnál. Nem érezzük meg sem az igen nagy meleget, sem az igen nagy hideget. A nagyfokú tulajdonságok ellenségeink s nem érzékelhetők: nem érezzük őket többé, hanem szenvedünk miattuk. Kora fiatalság és késő öregség megzavarja az elme működését, éppúgy az igen sok, valamint az igen kevés tudás. Szóval a szélső dolgok nekünk olyanok, mintha nem volnának és velük szemben mi sem vagyunk, elkerülnek bennünket vagy mi kerüljük el őket.

Gondolatok

„A börtönbe zárt ember, aki nem tudja, ítélték-e már felette, s csak egy órája van ennek megtudására, s ha tudja, hogy az elítélés után ez az óra elégséges a kegyelem kieszközlésére, természetellenesen cselekednék, ha ezt az órát kártyajátékkal töltené, a helyett, hogy az ítélet felől tudakozódnék.”

„Az egyetlen dolog, ami nyomorúságunkban megvigasztal, a szórakozás és mégis ez a legnagyobb nyomorúságunk, mert főleg ez akadályoz meg bennünket, hogy magunkra gondoljunk és észrevétlenül tönkre tesz bennünket.

Nélküle unalomba esnénk, és ez az unalom biztosabb eszközt kerestetne velünk, hogy kijussunk belőle. De a szórakozás mulattat és észrevétlenül elvisz a halálba.”

„Az ember érzékenysége a kis dolgok iránt és érzéketlensége a nagyok iránt: különös eltévelyedés jele.”

„Az istennek, aki mindennel szelíden bánik, az a módszere, hogy a vallást az értelemhez észokokkal, a szívhez a kegyelemmel vezesse. De mikor az értelemmel és a szívvel erőszak és fenyegetések révén akarják elfogadtatni, nem a vallást, hanem a félelmet juttatják beléjük.”

„Gondtalanul rohanunk a mélységbe, miután valamit a szemünk elé tettünk, hogy ne lássuk.”

„Mikor az emberek nem tudták meggyógyítani a halált, a nyomorúságot, a tudatlanságot, hogy mégis boldogok legyenek, igyekeztek ezekre nem gondolni.”

„Mindentről keveset. – Mivel az embernek nem lehet egyetemes ismerete, és nem tudhat mindent mindenről, hát mindenből kell tudni egy keveset. Mert sokkal szebb néhány dolgot tudni mindenről, mint mindent egyről; ez az egyetemesség a legszebb. Ha valaki mind a kettőre képes, annál jobb, de ha választani kell, ezt kell választani és ezt érti és teszi is a világ, mert a világ gyakran jó ítélő.”

„Minél több eszünk van, annál több eredeti embert találunk. A közönséges lelkek nem találnak semmi különbséget se az emberek között.”

„Oly kevésbé ismerjük magunkat, hogy sokan azt gondolják: meghalnak, mikor egészségesek. Viszont sokan egészségesnek hiszik magukat, mikor közel vannak a halálhoz, mert nem tudnak a közelgő kórról vagy a keletkező tályogról.”

„Soha se maradunk meg a jelennél. Elébe vágunk a jövőnek, mert lassúnak találjuk és siettetjük útjában; vagy visszaidézzük a múltat, hogy megállítsuk, mert gyorsnak gondoljuk. Oly balgák vagyunk, hogy azokban az időkben bolyongunk, amik nem a mieink és éppen nem gondolunk arra, ami a miénk; oly hiúk vagyunk, hogy arról ábrándozunk, ami nincs többé és gondolkodás nélkül elszalasztjuk az egyedül jelenvalót. Azért tesszük ezt, mert a jelen rendesen bánt. Elrejtjük szemünk elől, mert kellemetlen, és ha kellemes, akkor meg azon bánkódunk, hogy eltűnni látjuk. A jövő által akarjuk a jelent fenntartani, és rendelkezünk oly dolgokról, amik nincsenek hatalmunkban és oly időre, aminek elérése bizonytalan.

Vizsgálja meg bárki gondolatait, meglátja, hogy mind a múlttal és a jövővel van elfoglalva. Szinte soha se gondolunk a jelenre, és ha igen, csak azért, hogy innen nyerjünk világosságot a jövőre. A jelen soha se célunk; a múlt és a jelen

eszközeink; célunk egyedül a jövő. Nem élünk hát soká, de reméljük, hogy élni fogunk és folyton felkészülve a boldogságra, bizonyos, hogy sohasem érjük el.”

Pasteur

„Éppen, mert sokat gondolkoztam és tanulmányoztam, maradtam meg hívőnek, mint a breton férfi szokott lenni. S ha még többet gondolkoztam és tanulmányoztam volna, olyan hívővé lettem volna, amilyen egy breton nő szokott lenni.”

A kedvező véletlen csak azokat látogatja meg, akik méltó szellemi felkészültséggel fogadják.”

Paul, Jean

„Emlékeink az egyetlen paradicsom, amelyből nem űzhetnek ki bennünket.”

Pázmány Péter

„Óh esztelenség! Óh gondatlanság
ha lelkünkre és üdvösségünkre nem
vigyázunk, ha úgy nem élünk,
mintha ma kellene meghalnunk.”

„Aki amiben tudós, abban gyanús.”

perzsa mondás

„Saját gondolataidban keresd az igazságot és ne dohos könyvekben. Ha a holdat akarod látni, akkor az égre kell felnézned és nem le a tócsába.”

Petőfi Sándor

„A barátság nappal láthatatlan,
éjjel ragyog csak, mint a fénybogár.”

„Hazát kell nektek is teremteni!
Egy új hazát, mely szebb a réginél,
És tartósabb is, kell alkotnotok!”

Phaedrus

„Ahol a hatalmasok viszálykodnak, az alacsony sorsúak szenvednek.”

„Elpusztul a gyenge, ha az erőset akarja utánozni.”

Platon

„Mi a zene?”

A zene erkölcsi törvény, lelket kölcsönöz a mindenségnek, szárnyalni tanítja a képzeletet, bájt ad a szomorúságnak, derűt és életet mindenkinek, lényege a rendnek, útja minden széphez és jóhoz vezet, melynek kápráztató és örökkévaló alakja.”

Plautus

„Az istenek úgy játszanak velünk, mint az emberek a labdával.”

„Jót tenni a gonosszal ugyanakkora veszély, mint rosszat tenni a jóval.”

„Ki a rosszat bátran tűri, az megkapja majd a jót.”

Plinius

„Nincs rossz, amelyben ne volna parányi jó is.”

Promm, Erich

„A részvét minden érzelem összejtje”

„A részvét a másik emberrel való azonosulás”

„A magány – a másik ember tartós nélkülözése – elvezet egy szellemi elboruláshoz, mint az éhezés a biológiai halálhoz.”

Propertius

„Míg eltűri a sors, szemünk telítsük szerelemmel: jó a hosszú éj, nem tér vissza a nap.”

„Nagy dolgokban az akarat is érdem.”

Proust

„Bízunk abban, aki keresi az igazságot, de óvakodjunk attól, aki megtalálta.”

Puskin

„Ahol nincs emberséges érzés, ott a legszebb természeti szépség is hiábavaló.”

Pythagoras

„Senki se lehet szabad, aki szenvedélyei rabja.”

Remarque, Erich Maria

„Nincs ostobább dolog, mint megbánni valamit. Ami megtörtént, megtörtént. Nem lehet változtatni rajta, nem lehet jóvátenni semmit, különben szentek volnánk valamennyien. Az ember nem tökéletes.”

„A bizonyosság sohasem fáj. Csak ami megelőzi és ami utána jön.”

„A boldogság itt hever a kezünk ügyében. De kevesen tudják megragadni... Csak az egyszerű dolgok nyújtanak tartós örömet. Ha ezekre építünk, nem érhet csalódás. Aki boldog akar lenni, legyen szerény és egyszerű.”

„A külső csend akkor ér valamit, ha az ember belülről is nyugodt.”

„Éppen ebben rejlik a világ minden nyomorúságának legfőbb oka. Sohasem érezzük, ami a másiknak fáj. Még akkor sem, ha mi okozzuk.”

„Ha néha felvillan a jóság egy szikrája, ha néha alkalmunk van jót tenni, ne mulasszuk el. Ez erőt ad a további küzdelemhez.”

„Igazán csak a csend hangos. A csend, mely nem harsogja túl az ember gondolatait.”

„Néha jók vagyunk, és segíteni akarunk valakin, de akkor hagyjuk abba, amikor a legjobban ránk van utalva.”

Reményik Sándor

Idővel (részlet)

„Úgy múlik lassan minden fájdalom,
ahogy az élet elmúlik velök.”

Akarom

Akarom: fontos ne legyek magamnak.
A végtelen falban legyek egy téglá,
Lépcső, min felhalad valaki más,
Ekevas, mely mélyen a földbe ás.
Ám a kalász nem az ő érdeme.
Legyek a szél, mely hordja a magot,
De szirmát ki nem bontja a virágnak.
S az emberek, mikor a mezőn járnak,
A virágban hadd gyönyörködjenek.
Legyek a kendő, mely könnyet töröl,
Legyek a csend, mely mindig enyhét ad.
A kéz legyek, mely váltig simogat,
Legyek, s ne tudjam soha, hogy vagyok.
Legyek a fáradt pillákon az álom,
Legyek a délibáb: mely megjelen,
És nem kérdi, hogy nézik-e vagy sem,
Legyek a délibáb a rónaságon,
legyek a vén föld fekete szívéből,
Egy mély sóhajtás fel a magas édig,
Legyek drót, min üzenet megy végig,
És cseréljenek ki, ha elszakadtam.
Sok lélek alatt legyek a tutaj,
Egyszerű, durván összerótt ladik,
Mit a tengerbe visznek mély folyók.

Legyek a hegedű, mely végtelenbe sír,
Míg le nem teszi a művész a vonót.

Álom

Álom, szelíd kis húga a Halálnak,
Tedd a szememre hús gyerekkezed,
De képet ne varázzolj elibém,
Ne varázzolj se búst, se édeset!
Szemem fényébe szórd a homokot,
Szürke porát az öntudatlanságnak,
Mély süllyesztőn vidd le a szíveket.
Aludjak, ő, de álmokat ne lássak.
Álom, szelíd kis húga a Halálnak.
Mondd, hát az ébrenlét nem álmodás?
Nekem van elég álmom ébren,
Hajózzál, Álom, zsibbadt véremen,
De utast ne vigy magaddal a hajón!

Az én békességem

Ha eljönne a Csoda könnyű szárnyon,
S szívembe egyszer az a béke szállna,
Amelyre szörnyű szomjúsággal vágyom –
Előbb elzárnám a láda fiába,
Tűnődve rajta, hogy ez hogy esett,
Trónolnék vele a világ felett,
Nagy-óvatosan körültapogatnám:
Hogy hát igazán, igazán nem Álom?
Nem riasztja el első mozdulásom?

De aztán végigvinném a világon:
Testvér, testvérem, rokonom, barátom,
Itt, itt a béke, itt van aranytálon!
Itt, itt van mindennek a megoldása,
Szűnjön szívetek szüntelen sírása!

És elrendeznék mindent olyan szépen:
Nem volna sokkal szebb az üdvösségben.

Azt mondják...

Azt mondják, hogy fényt hintek szerte-szét,
– Én olyan sötétnek tudom magam. –

Azt mondják, köszöntésem: békesség,
– S be nyugtalan vagyok, be nyugtalan! –

Azt mondják, dalom ír és enyhülés,
És több, mint szépség: jócselekedet.

– Bennem dúl a magamra – ismerés,
S meaculpázva verem mellemet. –

Azt mondja, aki találkozik vélem,
Hogy tőlem ő kapott ajándékot.

– S én tehetetlen, sajtó kínnal érzem,
Hogy mindenkinek adósa vagyok. –

Ó, Barátaim, ha egy fénysugár
Lelketekig hullt át a lelkemen:

Nem enyém az a fény, csak bennem jár.
Istennek köszönjétek – ne nekem!

Csomó

Mit tudjuk mi, hogy ki kötötte:
Isten, a Sátán, a Gonosz, a Jó?
De meg nem oldja hit, tudás, erő,
Örök az élet szálán a csomó.

Mit tudjuk mi, hogy s mint kötötték,
Hogy bogozták a végzet kezei,
A végzet a mi babráló kezünk
És szakadt, véres körmünk neveti.

Az élet szálán ott a sorscsomó
És meg nem oldja hit, tudás, erő,
Bár eszmék rendje tűnt miatta le,
S a semmiségből újra visszajő.
Bár ostromolták roppant rendszerek,
Rajta minden hatalmuk megtörött,
A megoldások sora végtelen
S reménytelen – mert a csomó örök.

Mert minden fűszál, minden kis virág
Egy rettenetes gordiuszi bog
És az marad, míg lélek lesz, ki rajt
Halódni, vívni, tépelődni fog.

S a tépelődő babrálgó ujjnál
Még szánandóbbak tán a vaskezek:
Caesar, ki ketté vágta a csomót,
Szegény! – Te sem oldottad meg.

Egy téli tölgylevélre

E levelet a hegytetőn találtam,
Hóban feküdt, az erdőhöz közel,
Fákról hullt gyémántporral beszállt.
Míg zöld volt, írni rá nem lehetett.
De hogy megbarnult, megkeményedett:
Az írás felcsillámlik rajta,
S tűnődven, lelkem elsóhajtja:
Kell a dér, a tél, a hóvihár,
S a zúzmara, a zordfényű palást,
Hogy egy Kéz azt írhasa ránk, amit akar.

Fagyöngyök

Ha könny a gyöngy:
A fagyöngyök az erdő könnyei,
Parányi könnyek, mozdulatlanok,
Fák sudarára fagyott sóhajok,
Az erdő gyöngybefagyott bánata,
Élősködők, mint minden bánat,
Amely az élet üterére támad
És lassan, észrevétlen
Felszürcsöli vérét a büszke fáknak.

Ha a halál is ilyen volna csak
Ha a Halál is ilyen volna csak,
Mint ez a decemberi alkonyat,
Ilyen halkléptű, ilyen nesztelen,
S úgy bána szépen, szelíden velem,
S úgy érintené meg a kezemet,
Mint valaki, kit nagyon szeretek.

Ha a Halál is ilyen volna csak,
S úgy lebbenne szobámba hallgatag,
Mint egy lámpát eloltó lehelet,
Észre se venném, hogy sötétebb lett.
Mennék vele, ki helyettem is lát
Ugaron, erdőn, tengereken át.

Ha a Halál is ilyen volna csak,
Nem ijesztő, titáni szörnyalak,
Szelíd fiú, vagy édes, lenge lány
Egyik kezében megfogózkodnám,
Másik kezében – lángjával alá –
Bús génius az a fáklyát tartaná.

Ha a Halál is ilyen volna csak,
Hátulról átkarolná vállamat,
Mappámra tenné hús, nyugodt kezét;
„A tollat, pajtás tedd le, most elég.
Az utolsó vers úgyse lesz már jó,
Tülköl a ködkürt, indul a hajó!”

Ha a Halál is ilyen volna csak,
Födetlen, fürdős fő, nem zord sisak,
Nem üres szemgödrök, de mély szemek,
Mik lelkem mélyéig tekintenek,
S visszaragyogják, mit benne látnak:
Drága képét egy-egy jóbarátnak.

Ha a Halál is ilyen volna csak,
Nem ásna nyirkos, sötét sírokat,
De vinne szabad, nagy mezőkön át,
Hol szürcsölnénk a mennyek harmatát,
S hajnali ködbe, pusztán, tengeren,
Egyszer csak úgy eltűnnénk csendesen.

Ha számbavetted

Ha számbavetted mind a vétkeid,
Szemed ha metszön önmagadba látott.
Az ismeretlen sok-sok bűnödért
Még mondj el egy pár miatyánkot!

Mert szüntelen a mi bűnbeesésünk,
Mert végtelen a vétkeinknek száma
S talán nem az a legölőbb csapás,
Mit sújt az öklünk tudva, odaszánva.

A legsikoltóbb seb talán nem az,
Mit oszt a kardunk nyílt, lovagi tornán
S tán az se, mit suttogva, hátmögött
Ejtünk kajánul, titkon és orozván.

A legsikoltóbb, legégőbb sebek
Egy mosolyunkból nyílnak, úgy lehet.
Mely indult jóakarattal ösvényen
És öntudatlan gúnyba tévedett.

A legszörnyűbb lavinák, úgy lehet,
Indulnak egy elejtett szó nyomán,
Mit elhallgatni – véltük – nincs miért,
S mit elhallgatni jobb lett volna tán.

S mikor egy gyötrődő szív úgy eped
Egy szónkért, mely meg tudná váltani,
S virágoskertből sivataggá lesz,
Mert azt az ígét nem mondtuk ki.

Mert elnéztünk a ködös messzeségbe,
A léptünk rajta döngve áthaladt
Semmit se tettünk – csak nem vettük észre –
És eltapostuk, mint egy bogarat.

Oh végtelen a vétkeinknek száma,
Mi álmroncsba, tört reménybe járunk,
Pusztán azáltal, hogy élünk, megyünk,
Szüntelen egy virágot tör le lábunk.

Ha számbavetted mind a vételked,
Szemed, ha metszön önmagadba látott.
Az ismeretlen sok-sok bűnödért
Még mondj el egy pár miatyánkot!

Hieroglifek

Igaz: a világ tágas téerein
Én mindenkié mégsem lehetek,
Hieroglifek költeményeim.
A kulcs hozzájuk: rokon szenvedés,
És rokon örömök,
Tükörré, óriástükörré
Ki-ki számára sorstükörré
Csak úgy nővök.
Akinek lénye nem rokon velem
Annak a pillantása fennakad
Egy fénytelen, vak, konok üvegen.
Az nem látja meg bennem önmagát,
Az engem magának százszor felád,
S én százszor megoldatlan maradok,
Hieroglif, hieroglif vagyok!

Isten előtt így állok én is,
Az ős-hieroglif előtt,
S oldozgatom, oldozgatom,
De annyit értek csak belőle,
Amennyi lényemmel rokon.

Kegyelem

Először sírsz,
Azután átkozódsz.
Aztán imádkozol.
Aztán megfeszíted
Körömszakadtig maradék – erőd.
Akarsz egetostromló akarattal –
S a lehetetlenség konok falán
Zúzod véresre koponyád.

Azután elalélsz.
S ha újra eszmélsz, mindent újra kezdesz.
Utoljára is tompa kábulattal,
Szótalanul, gondolattalanul
Mondod magadnak: mindegy, mindhiába.
A bűn, a betegség, a nyomorúság,
Tömlöcéből nincsen, nincsen menekvés!

S akkor – magától – megnyílik az ég,
Mely nem tárult ki átokra, imára,
Erő, akarat, kétségbeesés,
Bűnbánat – hasztalanul ostromolták.
Akkor megnyílik magától az ég,
S egy pici csillag sétál szembe veled,
S oly közel jön, szépen, mosolyogva,
Hogy azt hiszed a tenyeredbe hull.
Akkor – magától – szűnik a vihar,
Akkor – magától – minden elcsitul.
Akkor – magától – éled a remény,
Álomfáidnak minden aranyágán.
Csak úgy magától – friss gyümölcs terem.
Ez a magától: ez a kegyelem.

Kétféle fájdalom

Én nem bánom a pöröly zuhanását,
Ha reá, mint a gránit, felelek,
Úgy felelek, hogy szikrákat vetek,
Szikrákat, mik lelkemből az égig
szökkennek – és aztán ottmaradnak,

Elmúlhatatlan fényű csillagoknak.
Én nem rettegek kegyetlen kezétől
a megtermékenyítő fájdalomnak.
Én nem félek a széthulló világtól,
Amíg a lelkem erős sziklafészek,
Én csak széthulló önmagamtól félek.
Attól, hogy sorsom kérdéseire
Nem csendül bennem méltó felelet.
A terméketlen fájdalomnak kelyhe
Múlják el tőlem Uram, ha lehet.

Magános öröm

Mondod: bánatod magános,
Az örömed ó, még magánosabb,
Sötétség vagy, ha éjszakába jársz,
De árnyék vagy, ha reád tűz a nap.
És minden árnyék különlibegés,
És minden árnyék néma, külön élet,
A bánat őket összesöpri – mossa,
A fény mutatja meg a különbséget.

Mondod: a bánatod magános,
De volt-e már mély, zengő örömed?
Ölelni vágytad a széles világot
S a vágy, öröm szívedbe fült, törött.
Vágytál röpködni önmagadon túlra,
Nem messze, csak egy rokonszellel,
Az örvendezőt hűvös mosolyok
Önnön szívébe visszakergetik.

Mint kehely szélén zengő aranycsöppek:
Az örömital benned muzsikál,
Túláradva, de nincs merre-hova,
Leperegve, de csak habozva áll,
Raksz vértet, páncélt a szíved fölé,
De ver a szíved vért, páncél alatt –
Ujjongva szólnál: most boldog vagyok!
– És összeszorítod a fogadat!

Mi mindig búcsúzunk

Mondom néktek: mi mindig búcsúzunk.
Az éjtől reggel, a nappaltól este,
A színektől, ha szürke por belepte,
A csöndtől, mikor hang zavarta fel,
A hangtól, mikor csendbe halkul el,
Minden szótól, amit kimond a szánk,
Minden mosolytól, mely sugárzott ránk.
Minden sebtől, mely fájt és égetett,
Minden képtől, mely belénk mélyedett,
Az álmainktól, mik nem teljesültek,
A lángjainktól, mik lassan kihültek,
A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,
A kemény rögtől, min megállt a lábunk.

Mert nincs napkelte kettő, ugyanaz,
Mert minden csönd más – minden könny – vigasz,
Elfut a perc, az örök Idő várja,
Lelkünk, mint fehér kendő leng utána,
Sokszor könnyünk se hull, szívünk sem fáj,
Hidegen hagy az elhagyott táj –
Hogy eltemettük: róla nem tudunk,
És mégis mondom néktek:
Valamitől mi mindig búcsúzunk.

Ne ítélj

Istenem, add, hogy ne ítéljek –
Mit tudom én, honnan ered,
Micsoda mélységből a véték,
Az enyém és a másoké,
Az egyesé, a népeké,
Istenem, add, hogy ne ítéljek.

Istenem, add, hogy ne bíráljak:
Erényt, hibát és tévedést
Egy óriás összhangnak lássak –
A dolgok olyan bonyolultak
És végül mégis mindenek
Elhalkulnak és kisimulnak
És lábaidhoz együtt hullnak.
Mi olyan együgyűn ítélünk,

S a dolgok olyan bonyolultak.
Istenem, add, hogy mind halkabb legyek –
Versben, s mindennapi beszédben,
Csak a szükségeset beszéljem,
De akkor számban súly legyen s erő,
S mégis egyre inkább simogatás:
Ezer kardos szónál többet tevő.
S végül ne legyek más, mint egy szelíd igen vagy nem,
De egyre inkább csak igen.
Mindenre ámen és igen.
Szelíd lepke, mely a szívek kelyhére ül.
Ámen. Igen. És a gonosztól van
Minden azonfelül.

Reinkarnáció

Ha adsz nekem részt a feltámadásban,
Ó add Uram, támadjak fel virágban,
Harangvirágban örvények felett,
Himbálják viharok a kelyhemet,
Vagy örökkévaló csend simogasson,
Csengjek misére sziklatemplomokban,
Bazalt-toronyban hajnali misére,
És ne kérdezzem: miért élek, mi végre,
Hadd hervadjak egy kicsit boldogabban,
Hadd lássam kissé szebbnek az eget,
Figyeljek jobban mélységek szavára,
A csengettyűmmel dicsérjem neved:
Harang a harangozót, Istenem.

Szomorúfűz

A tó partján a komor fűzeket
Világos zöldbe öltözteti lassan,
A napról-napra melegebb sugár,
Megfejtí téli titkát ágaiknak,
Smaragdragyogást tereget reájok.
Csak földre hajló fáradt vonalát
A fűzfagallynak nem másítja meg,
Nem emelheti ég felé soha.

Gyerekkoromban – rég volt – tán igaz sem:
Anyámat kértem: rajzolj valamit;
Rajzolt egy házat s egy szomorúfűzfát,
(Lerajzolhatott volna engem is,
Lehajtott fejjel, úgy, ahogy most állok
A tóparti szomorúfűz alatt.)
Én akkor azt kérdeztem, hogy: mi ez?
Anyám felelt: Ez egy szomorúfűz.
Én faggattam tovább: Miért szomorú?
S aztán még arra is kíváncsi voltam,
Hogy: „Mikor nem lesz többé szomorú”
A váratlan kérdéstől megzavarva,
Anyám elhallgatott.

Így hallgattam el én is, valahányszor
Azt kérdezték: Mért vagyok szomorú,
mikor nincsen rá különös okom?
Zavart a kérdés. – Most már nem zavar.
Most már tudom, hogy törvény alatt állunk,
Elvettetnek a különféle magvak
Öröktől készült, titkos ősmagok,
Egyikből tölgy lesz, másikból fenyő,
A harmadikból mindig rezgő nyárfa.
Jegenyévé szökken a negyedik, –
S az utolsó, de talán nem a legkisebb
Szomorúfűzfa lesz talán.
Törvénye az, hogy ágait lehajtsa,
A tó tükrére csüggedt – komoran,
Akkor is, mikor napfény hull reá,
Akkor is, mikor zöldje ütközik –
S tavaszba fordul a vénhedt világ.

Találkozás (Egy barátomhoz)

Egymás mellett ma elmegyünk: hajók,
A Te hajódon leng a büszke zászló
S felvonom én is a rongyos lobogót.

Győztes, Te futsz elől a büszke tornán,
Dagasztja vásznad hazajáró szél –
Nekem száz rongyba tépve a vitorlám.
Te élsz. Én már sok halállal meghaltam.
Te zászlód mellé tűztél egy virágot –
Nekem nincs. De hát – én így is akartam.

Így kellett. Fáj mégis, hogy a hajók, lelkek,
Akikhez kötött tiszta vonzalom –
A kikötőkbe lassan szertemennek.

A bóra jó, a fogam megvacog –
Pár futó év s a messze, nyílt vízen
A tengeren egyedül maradok.

Te tudod, merre mégy, Te nem állsz veszteg,
Az én iránytűm jaj, átkozott szerszám,
Bús ívbe leng, bomlottan körbereszket.

Hadd nézzelek ma: tán utószor látlak.
Szerető, forró, könnyes irigységgel –
Egy percig még – azután elbocsátlak.
S egy pillantást még, könnytelent, keményet
Hadd vessek rád, mert én, bár átkozom –
Tartom a sorsommal a közösséget!

Hogy is volt, hogy mi tudtunk együtt menni
Egykor, soká, kar-karban önfeledten?
Előtted minden – előttem a semmi.

Egymás mellett ma elmegyünk – hajók,
S hogy büszke zászlód fennen leng ma, nézd:
Felvontam én is a rongyos lobogót.

Reviczky Gyula

„A nevetőknél boldogabb talán,
Ki szomorú tud lenni igazán. –
A tréfálást Isten nem érti meg,
Imát az égbe csak sóhaj vihet.”

Imakönyvem

Aranykötésű imakönyvet,
Hagyott rám örökül anyám.
Kis Jézus ingben, glóriában
Van a könyv első oldalán.
Sok év előtt egyik sarokba
Beírta jó anyám nevét,
Lehajtom a betűkre főmet,
Hogy földézzem szellemét.

Nekem úgy tetszik, hogy csak egyszer,
Fehér ruhában láttam őt.
Tavasza volt épp; a kedves ákác
Virágzott a ház előtt.
A lemenő nap fénysugara
Reszketett ajkán, zárt szemén.
Apám ott állt a ravatalnál
És velem együtt sírt szegény.

Hogy elmosódtak a betűk! Mily
sárgák s kopottak e lapok!
Rég volt, midőn ez imakönyvből
Még az anyám imádkozott.
Kék selyemszállal összekötve
Van itt hajambul egy kevés,
Aranyos fürteimhez akkor
Nem illett még a szenvedés.

Írott imádság töredéke
Mellett van az anyám haja,
Emitt egy szentnek vézna képe
S egy régi, halvány Mária.
Elnézem... Éppen így viselt meg
A sors azóta engemet.
Sokszor szeretnék sírni, hogyha
Nem szégyellném a könnyeket.

Az Úr imádságát ütöm fel
(– Kísérőm a nehéz uton –)
s vigasztalást vegyít a kínhoz
A te imád – ó Jézusom!
Imádság kell a szenvedőnek,
Akit a sors árván hagyott,
Úristen, én nem zúgolódom:
Legyen a te akaratod.

Föl nem panaszolom a világnak,
Csak szellemednek, jó anyám,
Milyen kopár volt ifjúságom
S hogy mennyi bánat szállt reám.
Túrtem, reméltem, megalázva
Idegenek közt éltem én.
De azt a régi imakönyvet
S emléked szentül őrizém.

Richelieu

„Adjatok hat sor kézírást bármely, akár
legbecsületesebb embertől is, és én bizton
találok majd benne valamit, amiért fel-
akasztathatom.”

Rilke

Őszi nap

Itt az idő, Uram. Nagy volt a nyár.
A napórákra árnyékok bocsássad,
s a szeleket ereszd a földre már.

Parancsold: a gyümölcsök érjenek be,
adj még két délies napot nekik,
add, hogy beteljesedjék mindenik
s a mézet gyűjtsd a dús szőlőszemekbe.

Kinek most sincs még háza, sose lesz,
S ki most maga van, már marad magára,
éjszaka olvas, folyton levelez,
s a ligetben bolyg, valakit keres,
mikor a lombok őszi tánca járja.

Rónay György

„– Amíg élünk, várunk.
– Amíg várunk, élünk.

A közelítő tél

„Hervad már? Nem: a kert még
csupa nyár. Lobog két sárga
dáliánk. Nincs ugyan annyi dal,
de hajnalonta még egy-egy sárgarigó
rikolt, s búgnak a vadgalambok.

Élj! – Mondom. – Éld nyaradat,
míg a hideg szelek le nem tarolják.
Szedd a diót, viseld gondját a kertnek,
irtsd a gyomot, metéld
a vadhajtást: s ha belefáradsz,

Ülj ki a napra, idd hunyt szemem át a fényt,
s úgy érz, mint a gyümölcs, kései körte, birs,
– Harkály rebben a lombban,
s egy levél lekering:
őszömet olvasom színében.

Este állok a ház előtt, nézem a Göncöl
mint csúszik észrevétlen nyugati almafánk fölé,
s hallgatom a szemöldök fában
a szúvak szorgos percegését.”

A toronyőr

Tornyot emeltem életemből utad fölé.
Lélegzetvisszafojtva
figyelem, merre jársz.
Világítok, hogy el ne tévedj,
Szólok, hogy ne légy egyedül.

Alkonyodik.
Lámpámat feltöltöm olajjal.
Virrasszon helyettem fölötted,
ha én elalszom.

Deres

Jártam tilosod útjain.
Térdig lejárnám most a lábam
jó ösvényeden, s hasztalan:
már rogyadoznak inaim.

Béremet mind eltékozoltam,
Kószáltam, míg sarkam levásott,
s épp csak annyi erőm maradt,
hogy házadig elvonszolódjam.

Mihaszna szolgád, gaz cseléded,
itt ülök az ajtód előtt,
s faragják már a botokat
vad hajdúid, a szenvedések.

Deresre vonnak, élve ölnek.
Nem jajgatok. Megérdemeltem.
Csak te légy irgalmas nekem,
ha csontjaim majd összetörtek.

Jelenlét

Nézz föl az égre: ott van
felhők és csillagok közt.

Pillants körül a földön:
Ott van fűben, virágban,
állatok ámuló szemében,
emberek arcán.

Áss le a föld alá:
Csontokból és kövületekből
szándékainak lábnyoma
dereng feléd.

Mindenütt láthatatlan.
Mindenben látható.

Öregkor

Egyre sötétebb
az alagút.

De egyre fényesebbek
a lámpák.

Őrség

Őr, mit látsz a toronyból?
– Éjszakát. Éjszakát.
Jöjj vissza holnap.

Őr, mit látsz a toronyból?
– Még mindig éjszakát.
Jöjj vissza holnap.

Őr, mit látsz a toronyból?
– Még éjszakát. De már
Kérdésedtől világosul.

Rousseau

A magányos sétáló álmodozásai-ból.

Amíg szabadon cselekszem, jó vagyok, és csak jót teszek, de mihelyt éreznem kell akár a szükség, akár az emberek igáját, lázongó vagy inkább csökönyös leszek, s akkor megszűntem. Ha akaratom ellenére kell cselekedni, nem mozdulok, lesz, ami lesz; még az akaratomat sem érvényesítem, mert gyenge vagyok. Tartózkodom a cselekvéstől, mert minden gyengeségem a cseleléshez kapcsolódik, minden erőm nemleges, minden bűnöm a mulasztás bűne, s csak ritkán az elkövetése. Sohasem hittem, hogy az ember akkor szabad, ha azt teheti, amit akar; inkább akkor ha sohasem kell megtennie, amit nem akar; ezt a szabadságot követeltem mindig.”

„Végül ráeszmélve arra, hogy hiábavaló minden erőfeszitésem és hasztalanul gyötrődöm, rászántam magam az egyetlen lehetséges útra: alávetem magam a sorsnak, és nem kapálózom többé a szükségszerűség ellen. Ez a beletörődés kárpótol minden bajomért, mert nyugalmat ad, márpedig a nyugalom nem volt összeegyeztethető a kínos és sikertelen ellenállás szüntelen erőfeszítéseivel. A balsors kétségtelenül nagy tanítómester, de drágán fizetteti meg leckéit és a

belőlük származó haszon gyakran nem éri meg az árát. Egyébként is, mielőtt még az ember elsajátíthatná mindazt az ismeretet, amit ezek a késői leckék nyújtanak, elmúlik az alkalom, hogy hasznát vehesse. Fiatal fővel még érdemes tanulmányozni a bölcsességet; öreg korban már gyakorolni kell. A tapasztalat mindig tanulságos, elismerem; de csak hátralévő időnkre származik belőle haszon. Ki ér rá megtanulni, amikor üt a halál órája, hogy miképpen kellett volna élnie?

Akit emberfeletti magaslatokra emel a hatalom, annak az emberi gyöngeségek fölött kell állnia, különben rendkívüli ereje csak mélyebbre süllyeszti a többiekénél, nemhogy egyenlő maradna velük.

Ami semmire se jó, azzal nem lehet tartozni, egy dolog csak akkor lehet tartozás, ha hasznos vagy hasznossá válhatik. Az az igazság tehát, amelyről még csak el sem képzelhető, hogy hasznossá válik soha nem lehet tartozás, következésképpen, aki elhallgatja vagy elkendőzi, nem hazudik.

Az általános és elvont igazság minden javak közül a legértékesebbik. Nélküle az ember vak: az igazság az értelem szeme. Általa tanulja meg az ember, hogy miképpen viselkedjék, hogy azzá legyen, amivé lennie kell, hogy azt tegye, amit tennie kell, hogy valódi céljai felé törekedjék.

Az elmélkedő elvonultság, a természet tanulmányozása, a világegyetem szemlélése mindig arra készíti a magányost, hogy a dolgok teremtője felé lendüljön, és édes nyugtalansággal keresse mindannak a célját, amit lát, s mindannak az okát, amit érez.”

Azt az embert, akit én nevezek igaznak, a tökéletesen közömbös dolgokban vajmi kevésbé érdekli az igazság. De az olyan beszéd, amelyből valakinek haszna vagy kára származhatik, megbecsülést vagy megvetést idéz elő, dicsérettel vagy feddéssel vét az igazságosság és az igazság ellen, az már hazugság és mindig távol marad a szívetől, szájától, tollától.

Hazudni annyi, mint elrejtteni egy igazságot, amelyet föl kellene mutatnunk. Ebből a meghatározásból az következik, hogy ha olyan igazságot hallgatunk el, amelyet nem vagyunk kötelesek kimondani, még nem hazudtunk: de aki ilyen esetekben nem elégszik meg azzal, hogy hallgat az igazságról, hanem az ellenkezőjét állítja, vajon hazudik-e vagy sem? A meghatározás alapján nem mondhatjuk, hogy hazudik. Ha ugyanis olyan embernek ad hamis pénzt, akinek semmivel sem tartozik, kétségkívül becsapja ugyan, de nem lopja meg.

Itt két kérdés vetődik fel a vizsgalódás előtt, s mind a kettő egyaránt igen fontos. Az első az, hogy mikor és hogyan tartozunk másoknak az igazsággal, mert hiszen nem tartozunk vele mindig. A második: vannak-e olyan esetek, amikor ártatlanul is lehet csalni. Tudom, a második kérdést már nagyon is eldöntötték: tagadólag a könyvek, amelyekben a legzordabb erkölcs sem kerül semmibe a szerzőnek, és igenlően a társadalom, amely a könyvek erkölcsét a gyakorlatba soha át nem ültethető fecsegésnek tartja. Hagyjuk hát ezeket az ellentmondó tekintélyeket, és próbáljuk saját elveim segítségével megoldani a fenti két kérdést.

Nem mondani meg az igazat vagy hazugságot mondani két igen különböző dolog, de a hatásuk néha mégis teljesen azonos lehet. Ahol az igazság közömbös éppoly közömbös a neki ellentmondó tévedés is; ha teljesen haszontalan igazságokról van szó, a tévedés semmivel sem rosszabb a tudatlanságnál akár azt hiszem, hogy a tenger fenekén lévő homok fehér vagy piros, akár nem tudom, hogy milyen színű, teljesen mindegy a számomra. Hogyan lehetne igazságtalan az, aki nem árt senkinek, mikor igazságtalanok csak úgy lehetünk, ha rosszat teszünk valaki másnak?

Születésünkkel küzdőtérre szállunk, halálunkkor eltávozzunk róla. Mit ér, ha jobban tudjuk kormányozni harci szekerünket, amikor elérkezünk a pálya végére? Legfeljebb azon gondolkodhatunk még, hogyan lépünk le róla.

Rufus, C.

„Úr és rabszolga között nincs barátság.”

Sallustius

„A gazdagságból és szépségből eredő dicsőség mulandó és értéktelen, az erény tökéletes és állandó.”

„Az egyetértésben a kis dolgok gyarapodnak, széthúzásban a legnagyobbak is széthullanak.”

„Esztelenség a menekülésben keresni a szabadulást.”

„Míg a bizonytalan után futkosunk, elveszítjük a biztosat.”

Schiller

„Az ember maga is nő magasabb céljaival”.

„Az ifjúság hamar kész a szóra mellyel nehéz bánni,
mint a kés élével.”

„Az ifjúság hamar kész a szóra,
mellyel nehéz bánni, mint a kés
élével.”

„Derült napjaidban féld a balsors alattomos
közelségét.”

„Hisz a gonosztett átka éppen ez:
Továbbnemződve szül tovább gonoszt.”

„Más arca van a tettnek, mielőtt megtörtént,
és más, ha elkövettük.”

Stuart Mária

„A királyok csak méltóságuk rabjai,
tenszívüket nem követhetik.”

Schopenhauer

„A legvéletlenebb is csak egy távolabbi
úton érkezett szükségszerűség”

„Aligha filozofálna az ember,
ha a halál nem volna.”

„Bátorság a félelem elpalástolásának a művészete.”

„Erkölcsei s intellektuális téren az
alapvető lényeges, döntő elem az,
ami velünk született; a nevelés
művészete ezen legfeljebb csak segítségképp
érvényesülhet.”

„Kártyánkat a sors keveri, mi meg játszunk.”

Az igaz szavak nem kellemesek. A kellemes szavak nem igazak. A jók nem civakodnak. A civakodók nem jó emberek.

Valójában csak saját alapgondolatainkban rejlik igazság és élet; mert az emberek tulajdonképpen csak ezeket értik meg egészen. Mások egészen idegen gondolatai, amelyeket olvastunk; idegen lakoma maradékai, idegen vendég viseltes ruhái.

Barátaink őszintéknek mondják magukat, ellenségeink valóban azok; ezért kellene, hogy korholásukat keserű orvosságul önismeretünk javára fordítsuk.”

Lev Tolsztoj: Mindennapra

Az ember csak akkor olvasson, ha saját gondolatának forrása elakad, ami bizonyára a legjobb fejjel is megtörténik. Ellenben ha a könyvvel amelyet kezetekbe vesztek, a saját őszerejű gondolataitokat üzitek el, bűn ez a szent szellem ellen.

Schumann, R.

„Eljuttatni a fényt az emberi szív mélyébe – a művészet hivatása.”

Schweitzer, Albert

„A kérdés nem az, „kinek van igaza”, hanem, hogy „mi az igazság.”

„Ahelyett, hogy heves vitában próbáltam volna elismertetni eszméimet, elhatároztam, hogy életemet változtatom érvvé. Kitartok amellet, hogy amiben hiszek, megvédelmezem annak az életnek a terminusaiban, amelyet élek, és azzal amit cselekszem. Ahelyett, hogy azt hirdetném: hiszek a bennünk létező Istenben, megpróbálok úgy cselekedni, hogy maga az életem és a munkám beszéljen arról, amiben hiszek.”

„Az életben félhomályban vándorlunk egymás mellett, és nem tudjuk világosan kivenni annak a vonásait, aki a közelünkben van.”

„Az idősebb Catóhoz egyszer így szólt egy barátja: „Botrány, hogy neked még nem emeltek szobrot Rómában! Megyek és bizottságot alakítok:”

Ne menj – mondta Cató. – Jobb szeretem, ha az emberek azt kérdezik, miért nincs szobra Catónak, mint ha azt kérdezik, miért van?”

„Lényeges csupán az a törekvés, hogy felgyújtsuk magunkban a belső világosságot; amikor az emberekben ez a világosság kigyullad, láthatóvá válik. Csak akkor ismerjük meg egymást a sötétben, és nem kell kézzel tapogatnunk a másik arcát vagy betörni egy idegen szívbé.

„Orvos akartam lenni, hogy szavak nélkül dolgozhassam. Éveken keresztül eltékoztam magam a szavakban. Örömmel végeztem teológiai tanári és lelkeszi munkáimat. Új tevékenységem során azonban nem beszélni fogok a szeretet vallásáról, hanem gyakorolhatom azt. Orvosi ismereteim lehetővé teszik, hogy szándékaimat a legmegfelelőbbben és legteljesebben valósítsam meg, akárhová is vezet szolgálatom útja.”

Egymást ismerni nem jelenti azt, hogy mindent tudunk egymásról; ez azt jelenti, hogy rokonszenvvel és bizalommal vagyunk egymás iránt, hiszünk egymásban. Az embernek nem szabad betörnie egy idegen személyiségbe.”

Selden, J.

„Régi barát a legjobb. Jakab király mindig régi cipőjét hozatta elő: az volt lábának a legkényelmesebb.”

Selye János

Életünk és a stress

Ha tanulni akarunk valamit a stressnek egyéniségformáló szerepéről, ha olyan ismeretekre akarunk szert tenni, amelyek magatartásunkat a mindennapok próbatételeiben megcélazzák, felötlik a kérdés bennünk: Tehetünk-e valamit mi magunk is? Egy túleröltetett szerv leromlását vagy gyulladását vagy az ACTH és hortikoidok termelődését a stress folyamata alatt nem tudják befolyásolni. Az örökléses adottságokon sem változtathatunk. Még abban is van valami kényszerű leve-elrendelés, amit szabad cselekvésnek mondunk. Nagyon szépen hangzik, hogy életerőinket (adaptációs energiánkat) okosan kell felhasználnunk, gazdaságosan és csak értelmes célokért, de hát mindez nem több elméletnél az emberi magatartás irányíthatósága a gyakorlatban úgy fest, hogy

valamennyiünk fölött áll az örök törvény, amely kimondja, hogy ami bennünk van, az kifejeződésre törekszik, sőt, ez az önkifejezés olyan iramban és irányban történik, ahogy azt öröklött alkatunk megszabja. Mindez nagyon igaz, de mégsem egészen – és éppen ezen a kis különbségen áll az én egész életfilozófiám.

Nem az a fődolog, hogy az élet a lehető leghosszabb legyen. Adjunk életet az évekhez, ne csak éveket az élethez.

„Nem az a fődolog, hogy az élet a lehető leghosszabb legyen. Adjunk életet az évekhez, s ne csak éveket az élethez.”

Seneca

„A féktelen harag esztelenséghez vezet.”

„A hadiszerencse mindig kétes.”

„A halál törvény, nem büntetés.”

„A hamu mindenkit egyenlővé tesz: nem születünk egyenlőknek, egyenlőkként halunk meg.”

„A hanyagság a nagyvonalúságot utánozza, a vakmerőség a bátorságot.”

„A jósors szerzi, a balsors próbára teszi a barátokat.”

„A kényszerből elkövetett gaztett bűne a felbujtókat terheli.”

„A kincseket elveheti a balszerencse, a lelkierőt nem”

„A könnyű gondok beszélnek, a súlyosak némák.”

„A legnagyobb gazdagság abban áll, hogy kívánságok híjával vagyunk.”

„A legnagyobb hatalom: önmagunknak parancsolni.”

„A legnagyobb hiba abban van, aki nem a jobbaknak akar tetszeni, hanem a tömegnek.”

„A lélek tükre a beszéd.”

„A lelket gyötri és sérti az érdemek gyakori felemlegetése.”

„A természetet könnyebb megérteni, mint megmagyarázni.”

„A végzet magával viszi a beleegyezőt, a szembeszegülőt elhurcolja.”

„Aki a bajba jutottaknak kétes segítséget ad, voltaképpen megtagadja a segítséget.”

„Aki legyőzi vágyait, vitézebb annál,
aki az ellenséget igázza le.”

„Az arany próbája a tűz, a bátor embereké a nyomor.”

„Az az ember nélkülöz legkevésbé, aki a legkevésébbet kívánja.”

„Az élet legnagyobb része eltelik helytelen tettekkel, nagy része semmittevéssel, s az egész élet mással, mint amit tenni kellene.”

„Az ifjúhoz vidámság illik, az öreghez komoly tekintet.”

„Boldogan élni annyi, mint
természetesen élni.”

„Előbb élni kell, azután filozofálni.”

„Esztelen az, aki a közösen elkövetett bűnökért egyeseknek tesz szemrehányást.”

„Gyakrabban használd a fület, mint a nyelvet!”

„Ha azt akarod, hogy más hallgasson, előbb magad hallgass!”

„Későre felejt el az ember azt, amit sokára tanult meg.”

„Ki hallott volna Hektorról, ha szerencsés lett volna Trója?
Az emberek inkább hisznek a szemüknek, mint a fülüknek, hosszú az út a tanácsokon át, rövid és hatékony a példákön keresztül.”

„Könnyebb növelni a méltóságot, mint megalapozni.”

„Legrövidebb út a gazdagsághoz a gazdagság megvetése.”

„Nagyobb súlya van annak a tanúnak, aki a bűnös ügyében kér szót.”

„Okos ember nem azért büntet, mert véték esett, hanem azért, hogy ne vétkezzenek a jövőben.

„Semmilyen szél sem kedvező annak, aki nem tudja milyen kikötőbe tart.”

„Senkisé fogadja vidáman a halál érkezését, csak az, aki régóta felkészült rá.”

„Sohasem örökéletűek az igazságtalan uralmak.”

„Szükségben mutatkozik meg az igaz barát.”

„Ugyanazon a réten a marha füvet keres, a kutya nyulat, a gólya gyíkot.”

„Veszedelemben nagy oltalom az ártatlanság.”

Shakespeare

„A gyáva többször hal meg sír előtt,
A bátor egyszer ízli a halált.”

„Nem akadt még filozófus,
aki a fogfájást türelmesen
viselte volna el.”

„Némely bukás csak annál szerencsésebb
emelkedés eszköze.”

Hamlet

„Csak a szándék a mienk, nem a vég.”

Rómeó és Júlia

„Kezdetben vándorként kopogtat be a gonosz inger,
de ha szívesen fogadod, vendégül telepszik le, s
ha nem dobod ki gyorsan, végül kiver a házadból.”

Rómeó és Júlia

„Túlságos sietség, túlságos lomhaság egyaránt elkésik.”

VIII. Henrik

„Túl heves sietséggel túlrohanhatunk
a célon, mely felé futunk, s imígyen
elveszthetjük azt.”

Shopenhauer

„Bátorság a félelem elpalástolásának
a művészete.”

J. H. Shortkorse

„Az emberi élet végtelen szenvedésével
szemben egyedül a végtelen irgalom az
elegendő támaszték.”

Sík Sándor

Kézzrátévés

Azelőtt tudtam, ki vagyok,

Most nem tudom.

Akartam is, sokat, nagyot,

S ma hányszor cserben nem hagyott

Öreg lovam, rozsdát fogott

Akaratom!

Embereket is, arcokat,

Ki jó, ki rossz?

Akárcsak édes magamat,

Úgy ismertem mindnyájukat,

És tudtam is, mi a szabad?

Mi a tilos?

Bizony, hogy most nem kérdezem,
Ki rossz, ki jó?
Mindenkinek testvéresen
Elébenyújtom Két Kezem,
Én felperes már sohasem,
Hát még bíró!

Két Kézen át amit tudok,
Vajmi Kevés!
Tudni Kevés, érteni sok,
Mindnyájunk arcán ott sajog
Mindannyiunkkal köz kapocs:
A szenvedés.

Több és nagyobb ez a Kevés,
Mint bármi más:
Ez a Krisztus – Kézrátevés,
Mindnyájunkért engesztelés,
Embernek emberrélevés,
Megújulás.

Ne félj!
Ember, ne félj a rossztól
Arkangyal áll a poszton,
Van aki hallja hangod:
Szabadíts a gonosztól.

Ne félj a fájdalomtól,
Nem kontár kése boncol.
Próbált sebész az Isten
Megifjodol, ha boncol.

A bűnt se féld, a pázsit
gyomot is hajt, ha ázik.
Ravasz művész az Isten
A rossz is jót csírázik.

Még önmagad se féljed
Isten kezén a mérleg.
Ha volnál mégoly semmi
Majd megnagyít a Lélek.

Ha Napba, Holdba lőnek
örülj a szép erőnek,
minden javára munkál
az Istenszeretőknek.

A kék magasba nézz föl,
Ne kérdd, hogy meddig érsz föl.
Egyet pillant az Isten,
És egész lesz a részből.

A halál is csak ennyi
Ne félj elébe menni.
Édesapád az Isten,
Repül eléd ölelni.

Beauvoir, Simone de

„Furcsa dolog egy napló: amit az ember elhallgat,
fontosabb, mint amit beleír.”

„Az öregasszonyok a „harmadik nem”, szokás mondani,
és van is benne igazság: az öregasszonyok se nem
férfiak, se nem nők, fiziológiailag függetlenné
váltak nemüktől.”

Smiles

„A példa, ámbár némán tanít, a leghatásosabb tanítók egyike.”

Socrates

„A bölcsélet a halállal való foglalkozás”

„Akinek az intő szó nem fáj,
Annak a pálca se fáj.”

Somerset

„A legtöbb ember életét környezete határozza meg. A sors hozta körülményeket nemcsak rezignációval fogadják, hanem még jóindulattal is. Olyanok ezek, mint a villamos, mely elégedetten fut sínjein, és megveti a fürge, vacak autót, amely ide-oda cikáz, és vidáman szalad végig a nyílt tájakon. Engem azok az emberek izgatnak – bizonyára kevesen vannak – akik kezükbe veszik az életüket és szinte a maguk kedve szerint formálják.”

spanyol mondás

„Senki se diadalmaskodjék, ha nyeregben ül is, mert sokan a nyeregből esnek a földre.”

Spitteler, Carl

Csak király (Szerb Antal)
Cornelius Clemens Konzul szólt: „Kívánom,
hogy minden rabszolgám csak azt a munkát
kapja, amelyhez kedve, vágya vonja.
Csak mit szívesen, azt végezzük jól el.
Rossz helyre téve mit sem ér az ember,
jó fazekas is kontár kerti munkán.”
De egyszer szemlét tartott birtokán
s látott egy szolgát, akin gúnyolódtak
a többiek, mert az sután s ügyetlen
munkált az úton, tétován, ütése
saját ujját sebezte kalapáccsal.

Kedvetlenül fordul tisztartójához
a konzul és szemével kérdi, mint van.
„Bocsáss meg”, szól az „mindent megpróbáltam
a takács műhelyéig,
de ez bizony nem értett semmihez sem.”

Cornelius Clemens most türelme vesztve
ily szóval fordult az ügyefogyotthoz:
„Mi volt hát otthon, mondd, a mesterséged.”
A rabszolga bánatfelhőzte arcát
sötét göggel emelte: „Csak király.”

A konzul hallgatott, részvéte felkelt
s az ember sorsán hosszan eltűnődött.
S mert kegyes úr volt, így szólt:
„Öljétek meg.”

Stael, M. de

„Mindent megérteni annyi, mint
mindent megbocsátani.

Stendhal

„Holott csak akkor vagyunk bátrak azzal szemben akit
szeretünk, ha már kevésbé szeretjük.”

Syrus, Publius

„A bűnös a törvénytől tart, az ártatlan a balsorsától.”

„A fontolgatással gyakran elmúlik az alkalom.”

„A fül könnyebben elviseli az igazságtalanságot mint a szem.”

„A merészség növeli a bátorságot, a tétovázás a félelmet.”

„A nélkülözőknek sok hiányzik, a kapzsinak minden.”

„A szép arc néma pártfogó.”

„A szerencsétlenség orvossága a nyugodt lélek.”

„A tisztességest sérted meg, ha érdemtelenért emelsz szót.”

„A Végzet uralja az embert.”

„Aki a jósorsban szolgálatokat tesz másoknak, támaszt szerez magának nehéz
időkre.”

„Aki a rászorulónak hamar ad, adománya kétszeres.”

„Az alacsony sorsú ellenségtől is tart az okos.”

„Az ember annyiszor hal meg, ahányszor elveszti övét.”

„Csalárdság elfogadni azt, amit nem tudsz viszonzni.”

„Ellenségedről legfeljebb gondolj, de ne mondj rosszat!”

„Ha a magasból zuhansz le, sokkal könnyebben jutsz bajba.”

„Jól alszik az, aki nem érzi milyen rosszul alszik.”

„Kíméld meg az elvetemültet, ha vele együtt egy derék embernek is pusztulnia kellene.”

„Méltán vétkezik ellened az, akit előbb te bántottál meg.”

„Nagyobb öröm jót tenni, mint elfogadni a jótéteményt.”

„Nehéz nemet mondani, amikor felettesünk kér valamit.”

„Nem jut veszedelembe az, aki akkor is óvatos, ha biztonságban van.”

„Nincs több vesztenivalója annak, aki elvesztette a becsületét.”

„Önmagát ítéli el a bíró, ha felmenti a bűnöst.”

Szabó M.

A szemlélők

Jó, hogy az embereknek dolgozniuk kell, ha nem volna kötelező napi munkaidő, mindenki gyilkolna vagy öngyilkos lenne. Mit csinálna egy tétlen emberiség önmagával?”

Szász Imre

Gyertek este kilencre

„Idegeneknek néha elmesélünk olyasmit, amit a barátainknak nem mesélnénk el. Néha kicsordul az emberből a titok. És akkor jobb, ha olyan hallja, akit nem látunk többé. Akit nem érdemes utálnunk sem, annyira idegen.”

Széchenyi Zsigmond

„Két nagy ajándéka van az életnek: az egyik a fantázia, a másik a humorérzék. Az első segítségével el tudjuk képzelni, milyen szép lehetett volna az életünk, a másik segít elviselni a valóságot.”

Széchenyi

„Az ember akár egy sárkányt is biztosíthat arról, hogy meg akarja csókolni – és az el fogja hinni. Az önszeretet annyira vakká tesz minket, hogy sohasem láthatjuk magunkat olyanak, amilyenek vagyunk.”

Memorandum

„Ha jó, lelkiismeretes és bölcs királyok követnék egymást sorjában, akkor én volnék az első, aki alávetném magamat egy abszolút monarchiának. Mert ha én és az enyéme boldogok lennének, talán nem vizsgálnám, hogy boldogságomat királyi kegynek avagy jogomnak köszönhetem. De nem agyrém-e az ilyen jámbor kívánság?”

gr. Széchenyi István

„A tiszta lelkiismeret nélkül a királyszék rideg pusztaság, vele még a kánpad s vesztőhely sem ijesztő, s elsőtől utolsóig mindenkinek e világ roppant felszínén sajátja lehet, ki becsületesen teljesíti kötelességét.”

„Az okos ember nem néz annyira háta mögé, mint inkább maga elibe, s elveszett kincse siratása helyett inkább azt tekinti s vizsgálja, mit menthetett meg, s azzal beelégedni, s lassankint többet szerezni iparkodik.”

„Tapasztalás a bölcsesség anyja.”

„Tegyen kiki jót, s műveljen derekast, mennyire ereje engedi. Magát felsőbb sors által kiválasztott különös lénynek, reformátornak, új Mahamednek tartani – legnevetésesb, tagadni nem lehet; de nem kevésbé szomorú, magában s maga erejében semmit sem bízni, mindenütt mást állítani maga helyébe.”

Szent Ágoston

„A csoda nem a természetet érinti,
csak természetismeretünket.”

„Csak az igazság győz, csak a jóságos szeretet üdvözít.”

„Ne menj ki az emberek közé,
önmagadba térj vissza; a benső
emberben lakozik az igazság.”

Szent Tamás

„A hitet, amely a lélek élete, megrontani sokkal súlyosabb bűn, mint
meghamisítani a pénzt, amely a test szükségletét szolgálja.”

Szentírás

Sámuel könyve

„Hadd essünk inkább az Úr kezébe, mert az ő irgalmasságai nagyok, és ne
essem emberek kezébe.”

Zsoltárok könyve

„Ha az Úr nem építi a házat: hiába
fáradnak, akik azt építik;
ha az Úr nem őrzi a várost:
hiába vigyáznak az őrizők.”

Szimonidész

„Ember vagy, előre sose látod, hogy a holnap ugyan
mit ád; s az kit te ma boldognak ítélsz, meddig az.
A hirtelen elröpülő kicsi légynek sincs ily gyorsan
változó sorsa.”

„Lenni jó, makulátlan embernek nehéz,
hiszen ily kiváltság csak isteneké lehet;
míg az emberi gyöngye lény, ha a Sors lesújt rá,
nem áll soha helyt.”

„Mily csekély erejű az ember! Hiúk fáradozásai,
perc – élete elfut, baj után baj öli... Menekülni
se bír, kard csüng fejére: Halál – s abból ugyanúgy
osztoznak a jók, gonoszok, egy mérce szerint...”

„Nem török én lehetetlenre hát,
sose tékozlom kis életidőmet itt
oly reményre, amely sosem lehet való,
kifogástalan nem lehet, aki a tág egü
föld gyümölcsin éldegél.”

Szophoklész

„Senki hát halandó embert, ki e földön várja még végső
napját, ne nevezzen boldognak, míg élete kikötőjét el
nem érte, bánat nélkül, biztosan.”

Antigoné

„Bölcs belátás többet ér
Minden más adománynál.
Az isteneket tisztelni kell,
Góggel teli ajkon a nagy szavak
Nagy romlásra vezetnek,
s józanná nem tesz, csak a vénség.”

„Ha tud valamit valaki, mesteri bölcsét, újszerűt,
Van, ki a jóra, van, ki gonoszra tör vele.
Ki a földnek törvényeket ad
Jogot, mit az isteni eskü véd,
Az a városban az első, de hazátlan,
Akinek jó, ami nem szép.
Tűzhelyemnél nincs helye,
Ne ossza meg tervét sem az velem,
ki így cselekszik.”

Oidipusz király

„Nézzetek rám: Théba népe, itt a híres Oidipusz,
Ki a nagy Talányt megoldotta, leghatalmasabb király,
Minden polgár irigy szemmel leste boldogságomat:
S nézzétek, mily rettentő sors hullámába hulltam én!
Senki hát halandó embert, ki e földön várja még
Végső napját, ne nevezzen boldognak,
Míg élete kikötőjét el nem érte bánat nélkül, biztosan.”

Tacitus

„A jótétemények addig kedvesek, míg visszaadhatóknak látszanak, de ha túllépik ezt a határt, a hála helyébe gyűlölet lép.”

„A semmirekellő akkor is követőkre talál, ha pórul jár, hát még, ha virul és sikere van.”

„A tisztességes halál előbbrevaló az ocsmány életnél.”

„Messziről nagyobb a tisztelet.”

Talleyrand herceg

„A beszéd azért adatott az embernek, hogy elrejtse gondolatait.”

gr. Teleky László

A kegyenc

„Csak bosszút ne, ne azt a nehéz kétélű pallózt, mely csupán Istennek kezébe való – s mely, midőn halandó dacolva nyúl hozzá, egy csapásra sújt le bűnöst és büntetőt!”

Templom felirata Máriaremetén

„Bocsásd meg énnékem, Uram, hogy jobban szerettem a meggyet, a mézet és a hársfavirágot, felhők mesekönyvét, fiúk, lányok mosolya lobbanását; de mondd Uram, behunyhatom-e előlük szemem, mikor belőlük is Te néztél rám?”

„Ha valaki elment, ne hívd soha vissza.
A megsárgult emlék nem lesz többé tiszta.
Ha valaki elment, ha el tudott menni,
Erősen akarva csak el kell feledni.”

Terentius

„A szót tett követte.”

„Bátraké a szerencse”

„Ember vagyok, semmi sem idegen tőlem, ami emberi.”

„Könnyű a jók fölött uralkodni.”

„Mikor egészségesek vagyunk, mindnyájan könnyen adunk helyes tanácsokat a betegeknek.”

Tiedge

„Megosztott öröm, kettős öröm:
megosztott fájdalom fél fájdalom”

Tilullus

„Ó, de nehéz színlelni az álvigadalmat!
Ó, de nehéz tréfát űzni, ha búsul a szív!”

Tolsztoj, Lev

„Az igazság felismerésének legnagyobb akadálya nem a hazugság, hanem az igazság látszata.”

„Nem az van távol az Istentől, aki létében kételkedik, és ezért kétségek kínozzák, hanem az, aki másnak szavára hiszi el az Isten létét vagy nemlétét, és nem kételkedik abban, amit mondtak neki.”

Lev Tolsztoj egyik leveléből

(Győri János: Tolsztoj novelláskötet utószavából)

Nincsen nyugvása sem annak, aki világi célokért él az emberek között, sem annak, aki lelki céljáért magányosan él. Megnyugvást csak az találhat, aki Istent az emberek körében szolgálja. S nemcsak azért, mert hasznosságával el tudja hallgattatni a lelkiismeret démonát: az önvádat – a felismert – belátott igazság szeretetével és érvényesítésével kiléphet önmagából, kiléphet a magányból is, melynek falai közt boldogtalanságra van ítélve, érezheti testvériségét az emberekkel, összetartozását a mindenséggel, szívében helyreállíthatja „a létező dolgok megbomlott egységét, és megszabadulhat a rettegetől, az üresség iszonyú érzésétől s magától a halálfélelemtől is, mert halálunk olyan, mint az életünk – „aki szépen él, szépen hal meg.”

És nincs írója a világnak, aki arra a kérdésre, hogy hogyan halunk meg, biztatóbb és megnyugtatóbb választ adna, mint Iván Iljics iszonyú gyötrelmének látszólag szenttelen ábrázolója. Ez a válasz, mi szerint a halál mint végső aktus „nem megszűnése valaminek, hanem a teljes megnyilatkozása”, mely még a fejlődés, az átalakulás, a megváltó felismerések lehetőségeit is megnyitja, ez a válasz, mi szerint halálunk nem lehet rosszabb életünknel, feloldja a tragikum érzését, mert azt sugallja, hogy az ember erkölcsi törekvéseivel, a tökéletesedés igaz szándékával és a cselekvő szeretettel megválthatja önmagát.

„A hit az élet ereje: az ember, ha egyszer él, akkor valamiben hisz... Ha nem hinné, hogy valamiért élnie kell, akkor nem élne...”

„Az ember nem avégre él, hogy érte dolgozzanak, hanem, hogy ő dolgozzék másokért.”

„Az én életem abból áll, hogy teljesítsem akaratát és végrehajtsam művét Annak, aki engem küldött.” – mondta Krisztus.
Mindegyikünknek ki van szabva ez a mű. Nem tudhatjuk, miből áll az egész mű, amit Isten rajtunk keresztül végez, de lehetetlen nem tudnunk, hogy miben kell állnia benne való részvételünknek.

„Csak akkor hiszünk Istenben teljesen, ha újonnan megnyilatkozik nekünk. S akkor nyilatkozik meg nekünk újonnan, ha teljes lelkünkkel keressük.”

„Istent nem annyira értelmünkkel, sőt nem is annyira szívünkkel ismerjük meg, hanem a Tőle való teljes függés érzése révén. Ugyanaz az érzés, melyet a csecsemő érez édesanyja ölén. Nem tudja, ki tartja, ki melengeti, ki táplálja őt, de tudja, hogy ez valaki, sőt nemcsak tudja, hanem szereti is ezt a valakit.”

A családi önzés kegyetlenebb, mint a személyes önzés. Az az ember, aki szégyellné más embernek jólétét valakiért feláldozni, egyenesen kötelességének érzi más emberek szerencsétlenségét és nyomorát családja javára fordítani. Saját gonosztetteink legáltalánosabb s legjogosulatlanabb igazolása, hogy családunk érdekében történik.

A legpiszkosabb fukarságot megvesztegethetőséget, munkás-kizsákmányolást, tisztességtelen ipart – mindent családjuk iránt érzett szeretettel igazolnak az emberek.

A kereszt, amelyet az ember hord, egy nagyobb, hosszabb szárból áll, amely Isten akaratát jelképezi, és egy kisebb vízszintes szárból, amely az ember akaratát jelenti. Ha saját akaratodat egy irányba viszed Isten akaratával, a kereszt minden terhe megszűnik.

A szabadságot nem a szabadságra való törekvés, hanem az igazságra való törekvés útján érjük el.

A szabadság nem célpontja, hanem csak következménye valaminek.

A vitázás mindig inkább elhomályosítására, semmint felderítésére szolgál az igazságnak. Az igazságnak a magányosságban kell élnie. Ha megérett, oly világossá válik, hogy vita nélkül elfogadják.

Az átutazók bepiszkítják és megrongálják a fogadó helyiségeit, és azután gáncsolják a fogadó tulajdonosát, ki ezeket nekik szabad rendelkezésre bocsátja. Ugyanígy gáncsolják az emberek Istent is a világ fogyatkozásai miatt.

Az ember lábába került szálkát úgy szokás eltávolítani, hogy egy másik szálka segítségével kitoljuk, de amint ez megtörtént, mind a két szálkát eldobják. Éppígy, az értelem is csak arra való, hogy kiküszöbölje azt az értelmetlenséget, amely az isteni „én” meglátását homályossá teszi előttünk, de önmagában az értelemnek nincs semmi értéke. Csak eszköz.

Aki nem gondolkodik önállóan, szuggesztíója alatt áll valaki másnak, ki helyette gondolkodik. Valakitől gondolatok tekintetében függeni lealázóbb szolgaság, mint a testet tulajdonába adni.

Azt kérdezed, milyen úton juthatunk el a szabadsághoz? – Meg kell tanulnunk azt, hogy mi magunk különböztessük meg a jót a rossztól, és nem szabad a tömeg útmutatása szerint cselekednünk.

Ha az ember élete nem alkalmazkodik lelkiismeretéhez, lelkiismerete fog, a maga megbódulásaival alkalmazkodni életéhez.

Ha megbánod is egyszer, hogy nem beszéltél, százszor megbánod, hogy nem hallgattál.

Kerülj minden mesterkéeltséget, kirívót, mindent, ami feltűnést kelt. Semmi sem segíti jobban elő az emberek közeledését, mint az egyszerűség. Az egyszerűség mindig vonzó. Ezért oly vonzóak a gyermekek és az állatok.

Mint ahogy a taposómalom öszvére kénytelen körben járni, úgy az ember sem lehet meg anélkül, hogy valamivel ne foglalkozzék. Abban tehát, hogy az ember dolgozik, nincs több érdem, mint abban, hogy él. Egyedül az a fontos, hogy mit művel.

Személynek lenni korlátozottságot jelent, ezért Isten, bárhogyan fogjuk is fel, nem személy. Az imában azonban Istenhez fordulunk.

Hogy lehet a személytelenhez fordulni? A csillagászok tudják, hogy az égbolt csillagai nem az ő látóterükben mozognak, hanem a föld mozog, melyen csillagvizsgálóktól és távcsövestől állnak, és mégis nem a föld, hanem a csillagok mozgását jegyzik fel. Nem megy másként. Ugyanúgy van az imádsággal is Isten nem személy. Én azonban személy vagyok, és ezért Istenhez való viszonyomat nem tudom másként kifejezésre juttatni, csak úgy, hogy mint személyes Istenhez fordulok hozzá, bár tudom, hogy ő nem lehet személy.

Úgy látszik, szabad a gondolat. De az emberben van valami hatalmasabb, valami, ami irányítani tudja a gondolatot.

Feltámadás

„Ahhoz, hogy eredményesen tevékenykedhessen, mindenkinek feltétlen szüksége van rá, hogy tevékenységét fontosnak és helyesnek tarthassa. Ezért, bármi is legyen a helyzete, olyan világnézetet alakít ki magában az emberi életről általában, amelynek fényében a maga tevékenységét fontosnak és helyesnek találja.”

Az élet értelme

„Ha van benned erő tenni, legyen tevékenységed szeretetteljes, ha nincs benned tetterő, s gyöngye vagy, legyen gyöngeséged szeretetteljes.”

„Amint tűz nem olt tüzet, gonoszt sem lehet gonosszal elfojtani. Csupán a jó győzi le a gonoszt, ha szembekerül vele és nem fertőződik tőle.”

„Egy, csak egyetlenegy adatott meg neked
az életben, hogy szabad és mindet bíró
légy! Ez az egy abban áll, hogy megismerjed
és megvalljad az igazságot.”

„Mentől gyengébb a kezem, annál jobban
rászorulok egy tökéletes mintára.”

„Mindazokat a fogalmakat, melyekkel a végest a végtelenhez hasonlítjuk...
mint: Isten, szabadság, a jó stb. logikai kutatás tárgyává tesszük. Pedig
hozzáférhetetlenek az értelem kritikája számára. Ha nem volna olyan rémes,
nevetséges volna, mily góggel és gyermeki önelégültséggel szedjük szét az órát,
vesszük ki játékszerű a rugókat – s azután mint csodálkozunk, hogy az óra nem
jár többé.”

„Minden ember számára vannak igazságok, amelyeket nem lát, mivelhogy
szellemi szemének még nem lepleződtek le; vannak igazságok, miket már átélt,
elfeledett, de sajátjává tett, s ismét vannak határozott igazságok, melyek értelmé-
világánál fölmerültek, és elismertetésüket követelik. S éppen itt, vajon elismeri-
e őket, vagy sem: merül fel az a jelenség, melyet szabadságunknak érzünk.”

„Fő – fő kútfeje pedig az örömnök a szeretet –
az én szeretetem az emberek iránt és az emberek
szeretete én irántam.”

Tompa Mihály

„Bármerre visz az élet,
Csak egy célod legyen,
Segíteni mindig, mindenütt
A többi emberen!”

Tóth Endre

Fűzek alatt

Megálltam a fűzek alatt,
néztem, hogy robog a patak,
siettetten önvégzetét...
Hiszen a cél egyben a vég.

Idejében...

Adná a sors, hogy idejében haljak,
 hogy ne váljék belőlem szörnyeteg.
 Ne érezzenek irántam szánalmat,
 Kik szeretnek, s terhükre ne legyek.

Twain, Mark

„Olyan élet még nem volt, amelyet átélője ne érzett volna a lelke mélyén
 félresikerültnek.”

Váci Mihály

Hol van...?

Hol van, amit kerestünk, és mi az, amit kerestünk, és ha meglettük, adott-e
 boldogságot, értelmes örömet amit kerestünk és az volt-e végre a megtalált
 ajándék, amit kerestünk? És azt kerestük-e, amire vágytunk ,azt kerestük-e hát,
 amire szükségünk volt, az volt-e a boldogság, amit kerestünk, a lét célja,
 értelme, az volt-e a lényeg, amit kerestünk, és kerestük-e végső erővel, és kell-e
 azt keresni, vagy csak mert nincs sehol soha nem létezik, azért kerestük?

Valami nincs sehol

Süvítnek napjaink, a forró sortüzek,
 – valamit minden nap elmulasztunk.
 Robotolunk lélekszakadva, jöttévön,
 – s valamit minden tettben elmulasztunk.
 Áldozódunk a szerelemben egy életen át,
 – s valamit minden csókban elmulasztunk.

Mert valami hiányzik minden ölelésből,
 – minden csókból hiányzik valami.
 Hiába alkotjuk meg s vívunk érte naponta,
 – minden szerelemből hiányzik valami.
 Hiába verekszünk érte halálíg: – ha miénk is,
 – a boldogságból hiányzik valami.
 Jóllakhatsz fuldoklásig a gyönyörökkel,
 – az életedből hiányzik valami.
 Hiába vágysz az emberi teljességre,
 – mert az emberből hiányzik valami.
 Hiába reménykedsz a megváltó Egészből,
 – mert az Egészből hiányzik valami.

A Mindenségből hiányzik egy csillag,
– a Mindenségből hiányzik valami.
A Világból hiányzik a mi világunk,
– a Világból hiányzik valami.

Az égboltról hiányzik egy sugár,
– felőlünk hiányzik valami.
A Földből hiányzik egy talpalatnyi föld,
– talpunk alól hiányzik valami.

Pedig így szólt az ígéret a múltból:
„Valahol! Valamikor” Valami!”
Hitették a bölcsek, hitték a hívők,
– mióta élünk, e hitetést hallani.
De már reánk tört a tudás: – Valami nincs sehol!
– s a mi dolgunk ezt bevallani,
S keresni azt, amit már nem szabad
senkinek elmulasztani.

Újra kell kezdeni mindent,
– minden szót újra kimondani.
Újra kezdeni minden ölelést,
– minden szerelmet újra kibontani.
Újra kezdeni minden művet, és minden életet,
– kezünket mindenkinek újra odanyújtani.

Újra kezdeni mindent e világon,
– megteremteni, ami nincs sehol,
de itt van mindnyájunkban mégis,
belőlünk sürgetve dalol,
újra hiteti, hogy eljön
valami, valamikor, valahol!

Származás

Nem az jelöli a származást, rangot,
Hogy kikre büszke valaki,
De az, hogy ővele kik büszkélkednek,
S kik szokták nevét féltve mondani.

Én nem mások érdemével dicsekszem:
nem azzal kezdem – honnan származom.
Tenni szeretnék valamit először,
Hogy kitűnjön: ki fogadhat fiának,
Kinek rokonságára van jogom.

Szeretnék olyat tenni, – ő csak egyszer!

Vajda János

„Ember, múlandó, koldus vagy király,
Emeld föl és hordd magasan fejed!
Hős vagy, fenséges, mind, ki a halál
Gondolatát agyadban viseled! –„

Váradí Antal

Melyiket?

Fényes palotának márvány kapujában
Áll egy öregasszony fekete ruhában.
Jobb kezén, bal kezén egy-egy kicsi gyermek,
Tétován, szomorún, belépni nem mernek.

Karácsony este van Nem látni egy lelket,
Végre paszomántos, botos úr közelget,
Szorul a szíve a két kis ártatlannak...
„Mit keres, jó asszony? Mi járatban vannak?”

„Nagy jó Uram... jaj... hát... alázattal Kérem”
– No ne sírj, ne szepegj, édes kicsi vérem. –
Itt vagyon nyomtatva... eltettem magamnak –
Hogy itt egy kis árvát örökbe fogadnak.”

Úgy? Tudom... Ne jöjjön. Az öreg nagysága!...
Hanem csak röviden, mert az idő drága.”
S fölvezeti őket aranyos terembe,
Kitár egy szárnyajtót. „Ide lépjenek be.”

Gyászbaborult úrnő bársonyos szobában,
Karácsonyfa mellett ül mély bánatában.
Fölpillant reájuk könnybe borult képpel,
Aranyos unokát, ilyet vesztett ép el...

„Nos jó asszony, jöjjön. Egyiket ideadja?”
„Oda kell, oda kell... Föld alatt az atya,
Magam is nyomorult, beteg vagyok nagyon.”
„Jó... hát csak hagyja itt. Melyiket... Ráhagyom.”

Melyiket? – a kérdés a szívébe dobban.
„Melyiket vigyem el? Melyik szeret jobban?”
– Melyikért ne fájjon, vérezzen a lelkem?
S néz a két árvára, szeme könnyel telten.

...Jánoska, a fiú, már ír, olvas szépen
Esténként ábécés könyve a kezében,
Mariska, a kislány, imádkozni tud már...
„Ó szívem, ha köztük választani tudnál...”

Jánoskát? nem... este, a kislámpa mellett
Szőke hajacskája puha, mint lehellet,
Az anyja ölében, odahajtva szépen...
Nyilal egyet, fájót anyai szívében...

Hogyha ott nem látná soha, soha többet?
Talán a Mariskát? ... Jaj! A bánat öl meg.
Kis Mariska ágya a mamáé mellett –
Hiszen csak nemrég is még ringatni kellett?
Estenden az anya kezét odanyújtja,
Göndör kicsi fejét ráhajtja, ráhajtja –
Úgy szunnyad el aztán.. ha éjjel fölébred,
S anyját nem találja? „Nem téged, nem téged!”

„De minek tétováz? Siessen jó asszony,
Melyiket adja hát? Válasszon! Válasszon!”
Feljajdul, mint gyötört mártír a kínpadon –
„Nem adom... nem adom... egyiket sem adom.”

Vas István

„Nincs ami többet érne, mint az életünk, és amit belőle csinálni tudunk és merünk.”

„Rabold ki a múltat –
a jövőnek.”

Vergilius

„Dicsérd a hatalmas mezőt, műveld a kicsinyt”

„Légy ura lelkednek, mert ha nem engedelmeskedik, parancsolni fog.”

Vihar Béla

Belül van
Ami kedves, el kell veszítened,
hogy végképp megtaláld.
A hiány majd kivallja,
mi vagy nekem, s mi voltam neked.
Az a tied igazán,
amit kívül már nem lelsz többé,
csak magadban,
mert belül hordozod
s óvod őt.
Kezében mécszláng.
S áll mozdulatlanul.

Voltaire

„A föld egy óriási színház, amelyben más-más néven ugyanazt a tragédiát játsszák.”

„A származás nem teremt nagyobb különbséget az emberek között, mint az olyan szamarak között, amelyek közül az egyiknek az apja trágyát, a másiké pedig ereklyét hordott.”

„A történelem gaztettek, esztelenségek és csapások sokasága, amelyek között csak elvétve látunk néhány erényt és néhány boldog időszakot, úgy, ahogy kietlen sivatagokban akadunk itt-ott emberlakta oázisokra.”

„Azokban, akiket néha tisztességtelen asszonyoknak nevezünk, csaknem mindig megvannak a nagyon tisztességes férfi erényei.”

„Azt hisszük, hogy semmivel sem tartozunk annak az asszonynak, akinek ezerszer is mindent megígértünk.”

„Jól cselekedni, és mégis gyalázkodást nyelni – királyi dolog!”

„Mi az optimizmus? Konokul azt állítani, hogy minden jól van, amikor rosszul vagyunk.”

„Mindig meg leszek győződve arról, hogy az óra az órás létezését, a világegyetem pedig az Isten létezését bizonyítja.”

Wajda, Andrzej

„Néhány folt bármely tisztítás után nyomot hagy.”

Wedekind, Franz

„Baj mindenkit érhet, de csak nagyon intelligens ember tud valamit hasznosítani belőle.”

Wilde, Oscar

„Ne higgy oly gondolatban, melynek szíved ellent mond!”

„Boldogok, kiket nem látogat meg életükben a sorscsapás.”

„Testvérért gyászt viselni szégyen nem lehet.”

„Mindenki érdemes a szeretetre, csak az nem, aki magát érdemesnek tartja reá.”

„A kísértés kivételével mindennek ellen tudok állni.”

Zelk Zoltán

Valaki

Nemcsak kibicelt, néha játszott,
De royálfleusch-t vagy terített durchmarsot
Csak más kezében látott.
S ha kiment a galoppra, ügetőre,
Ha tikettjét három – kilencre vette.
A futamot (igaz, csak célfotóval)
Nem a hármas, a kilences ló nyerte.
És így volt a lelátón is vele,
A győztes gólt a kilencvenedik
Percben az ellenfél csatára lőtte be
Az ő csapata kapujába.

De játszik, szurkol mégis, ha hiába
Ha botlik a ló, ha nem mên a kártya.
Nem is tanult, nem tud más bölcsességet
Nyulat a sas, vércse a verebet,
Szerencsáját a horgas csőrű évek.

Idézetek számomra ismeretlen szerzőktől

„A pillanat felett uralkodni annyit jelent, mint az élet felett uralkodni.”

„Az áldozat: veszteség nagyobb nyereségért,
leszállás felemelkedésért, elborulás nagyobb
fény kigyulladásáért.”

„Az elválás még nem jelent feledést, hanem a feledés jelenti az igazi elválást.”
(pontosabban:)

„Nem az elválásban van a feledés, hanem a feledésben van az igazi elválás.”

„Az élvezet szegénnyé tesz, az öröm gazdaggá és erőssé.”

„Az ember olyankor is egyedül lehet, ha sokan szeretik,
de senki sincs, akinek ő a legkedvesebb.”

„Az embernek csak három eseménye van: születés, élet és halál.
Születéséről nem tud, a halál fájdalom neki, élni pedig elfelejt.”

„Csak az erő és a szabadság teszi kiválóvá
az embereket: a gyöngeség és a rabszolgaság
mindig csak gonoszokat teremt.”

„Egy 'nem' sokszor több boldogságot őriz meg a jövőből, mint száz
könnyelműen kimondott 'igen'.”

„Van nevetés, amely a szív mélyén a sírással közös eredetű.”

„Van olyan csapás, amely fölemeli és
megerősíti a lelket, de van olyan is,
amely leveri és megöli.”

Kiadó: i&i Kft.
Felelős kiadó: Huszerl József
Gyűjtötte: Márton Jánosné (Zsóka néni)
Tördelés: Príma Viktória
Elektronikus változat: Huszerl Dani

Budapest, 2008